

# KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska  
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 470

Poznań, wtorek dnia 13 października 1931

Rok XXVI

## Dwie sprawy społeczno-moralne

Dwie kwestje natury społeczno-moralnej poruszyły w ostatnim czasie poważnie opinię publiczną.

Pierwszą z nich, to rozprawa karna w sprawie morfinowo-kokainowej, która zakończyła się sądem dr. Gęsikowskiego na trzy lata więzienia. Sprawa, na której trop wpadło pismo nasze, doznała dzięki umiejętności i energii p. podprokuratora Hrabyka pełnego wyjaśnienia przed tutejszym sądem okręgowym, a wymiar sprawiedliwości został przez społeczeństwo przyjęty z dużym zadowoleniem moralnym, tem bardziej, że skazany uprawiał nieczyń swój proceder w okolicznościach, szczególnie go obciążających: nie tylko bowiem wyżył się na łóżku swych ofiar i wtrącał chorych w coraz głębszą przepaść, ale ponadto jeszcze rujnował ich materialnie w sposób wręcz nieuczciwy. Oczyszczenia atmosfery, szczególnie zaś stanu lekarskiego, w takiej jednostki wymaga obok fizycznego — moralne zdrowie publiczne.

Musimy niestety przypomnieć, że nie wszystkie czynniki ułatwiały od początku wykrycie i napiętnowanie sprawy dr. Gęsikowskiego. Gdyśmy bowiem w interesie społeczeństwa, a przede wszystkim jego młodzieży, wystąpili w początkach lutego z inicjatywą w tej kwestji, wydział zdrowia publicznego przy urzędzie wojewódzkim, który był o sprawie poinformowany pismem zbiorowym, przesłał nam przez szereg osób zainteresowanych, usiłował nas po hamować, komunikując nam w tonie nieomal monitującym, że artykuł nasz był „co najmniej przedwczesny”, bo sprawa jest jeszcze okryta mgłą tajemnicy, a nie wszystkie osoby, które figurują pod pismem, zastępują na zaufanie itp. Przestrogi wojewódzkiego organu, powołanego do czuwania nad zdrowiem publicznym, nie usłuchaliśmy; ujawnialiśmy dalsze szczegóły droższej tej sprawy i śmiemy dziś twierdzić, że spełniliśmy swój obowiązek społeczno-moralny.

Druga kwestja z dziedziny społeczno-moralnej, która wywołała głębokie wrażenie w społeczeństwie, oczywiście ujemne, to owa „poradnia zapobiegania ciąży” dla „regulacji urodzin”. Podkreślić należy: nie chodzi tu o indywidualne wypadki, w których głos ma lekarz w interesie życia czy zdrowia pacjentki, nie, — chodzi tu o akcję masową dla „regulacji urodzin”, chodzi o zagadnienie społeczne.

Poradnię warszawską, która założyła ma filje na prowincji, tworzy t. zw. Robotnicze Stowarzyszenie Służby Społecznej. Patronują mu Boy-Zeleński (dawniej apoteozujący homoseksualizm), dr. Budzińska-Tylicka, dr. Rubinraut i podobni mu Żydzi. Warszawska „sanacyjna” prasa czerwona prowadzi całą kampanję „ideową” na rzecz poradni zapobiegania ciąży, wmawia-

## Ratyfikacja traktatu likwidacyjnego została ogłoszona w „Dzienniku Ustaw”

Warszawa, 13. 10. (Tel. wł.) — „Dziennik Ustaw” z dnia 12 bm. ogłasza ratyfikację traktatu likwidacyjnego z Niemcami. Jako aneks załączona jest cała umowa haska, wskutek czego dziennik ten przedstawia obszerną broszurę. (w)

zyczna jest cała umowa haska, wskutek czego dziennik ten przedstawia obszerną broszurę. (w)

## Napreżona sytuacja w Niemczech

Przed dzisiejszym posiedzeniem Reichstagu

Berlin, 13. 10. (Tel. wł.) Rozpoczynające się dzisiaj plenarne obrady Reichstagu wywołują wśród stronnictw politycznych gorączkowe ożywienie. Większość frakcji parlamentarnych już wczoraj zebrała się na naradę.

Na posiedzeniu frakcji centrowej kanclerz Brüning, podkreślając powagę sytuacji w polityce wewnętrznej i zagranicznej Niemiec, oświadczył, że rozstrzygnięcie zapasów musi bezwzględnie obecnie w parlamencie, bez względu na to, jakie stanowisko wobec gabinetu zajmie większość stronnictw.

W kołach politycznych z niebywalem dotychczas zainteresowaniem oczekują dzisiejszego exposé kanclerza, mającego zawierać m. in. również odpowiedź na uchwały kongresu nacjonalistów w Harzburgu. W myśl uchwały konwentu senjorów, dzisiejsze posiedzenie, rozpoczynające się o godz. 3 popoł., niezwłocznie po mowie kanclerza zostanie zamknięte. Dyskusja nad exposé rządu odroczone będzie do środy. W związku z debatami nad

mową kanclerza, odbędzie się głosowanie nad zgłoszonymi przez poszczególne frakcje wnioskami, dotyczącymi polityki wewnętrznej i zagranicznej.

Ze względu na możliwość rozruchów, policja berlińska od samego rana znajduje się w pogotowiu alarmowym. Wzmocnione oddziały policji pieszej i konnej skoncentrowane są w śródmieściu, w okolicy Reichstagu i sejmiku pruskiego. Poza to w głównych ulicach dzielnicy zachodniej oraz na peryferiach miasta patrolować będą samochody ciężarowe z oddziałami uzbrojonych policjantów.

Berlin, 13. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj od rana gmach Reichstagu obleżony jest przez tłumy ciekawych.

Opozycja zapowiedziała wnioskę w sprawie zniesienia wszystkich niemal zarządzeń, zawartych w „Notverordnungen”.

Odnosnie do wniosku o votum nieufności dla rządu liczą się z tem, że Brüning uzyska jednak niewielką większość głosów.

## Biuro Wolffa prostuje twierdzenia Schachta

Berlin, 13. 10. (Tel. wł.) Biuro Wolffa podaje: W przemówieniu swym, wygłoszonym w Harzburgu, dr. Schacht określił położenie Reichsbanku i waluty, jako wzbudzające obawy, zaznaczył zwłaszcza, iż zamilczano przed ogółem pewne fakty w tej sprawie. W związku z tem Biuro Wolffa otrzymało z miarodajnej strony informację, że fakty, przytoczone w przemówieniu Schachta, o ile są zgodne z istotnym stanem rzeczy, nie były nigdy ukrywane przed ogółem.

Merytorycznie należy zauważyć, iż obciążenie kredytu redyskontowego w celu dopełnienia zapasu złota i dewiz odpowiada międzynarodowej praktyce wzajemnego zabezpieczenia banknotów.

Co się tyczy zadłużenia zagranicznego, to z opracowywanej i niecałkowicie jeszcze ukończonej statystyki wynikają istotnie nieco wyższe cyfry, co jednakże nie wpłynęło na zmianę sytuacji w tej materji.

Nie ukrywano również przed ogółem, że część weksli portfeli Banku Rzeszy, to są weksle finansowe a nie towarowe. Jak wiadomo weksle takie, z racji wznowienia wypłat, a zwłaszcza z racji podjęcia wypłat przez kasy oszczędnościowe, musiały być uwzględniane. Ta część portfeli wekslowego będzie zmniejszała się automatycznie, skoro tylko obecna, anormalnie mała zdolność obiegowa pieniądza, po pokonaniu chwilowej depresji znowu się podniesie. Ze tego rodzaju odpyły odbywa się, wynika to już dziś z faktu, iż wzrost obiegu banknotów dorównywa prawie wysokości wypłat kas oszczędności. Zużytkowanie 150 milionów marek Rzeszy z zysku, osiąganego przy biciu monety przez Rzeszę na wykup części przekazów skarbowych, które przeszły do Banku Drezdeńskiego, jest również jednym z kroków, uczynionych w pożądanym kierunku.

W naiwnych swych czytelników, że pouczenia poradni zapobiegają spędzaniu płodu przez znachorki itp. A wszystko to dzieje się — jak już donosiliśmy za Warszawską Informacją Prasową — z wiedzą i wolą warszawskiego komisariatu rządu i wyższych władz państwowych, t. zn. ministerstwa spraw wewnętrznych.

Nowa ta „sanacja moralna”, która ma zbawić robotnice polskie i wogóle masy kobiet polskich, godzi oczywiście w zasady Kościoła Katolickiego, godzi w podstawy naszego życia społeczno-moralnego, wciskając kobiecie „passepar-tout” i ułatwiając tylko wyzyskanie kobiety przez mężczyznę, — godzi

ostatecznie w podstawy naszego bytu państwowego, siła bowiem rozrodcza żywiołu polskiego jest pierwszorzędnym czynnikiem naszego bezpieczeństwa i dużą naszą nadzieją w stosunku szczególnie do Niemców.

Sztuczna „regulacja urodzin” w najszerszych polskich masach pracowniczych, to w rezultacie praktycznym robotą na rzecz wrogów narodu i państwa polskiego.

Z miasta piszą nam, co następuje:

W nawiązaniu do wiadomości o nastąpić mającym otwarciu w Warszawie za zgodą władz poradni zapobiegania ciąży, zaznaczyć należy, że i Poznań posiada zwolennika zasad neomaltuzjań-

skich, który posuwa się jednak znacznie dalej, bo dąży do zapewnienia bezkarności osobom, dopuszczającym się spędzenia płodu, co dotychczas we wszystkich państwach europejskich, z jedy- nym wyjątkiem Rosji Sowieckiej, traktowane jest jako przestępstwo i w kodeksach karnych trzech państw zaborczych, obowiązujących dotąd w poszczegól- nych częściach Polski, karane jest więzieniem od jednego roku do pięciu lat. Tym entuzjastą neomaltuzjanizmu jest adw. p. Stanisław Hejmowski, który przybył do Polski z Rosji i chciałby za jej przykładem znieść w nowym, przygotowywanym od szeregu lat polskim kodeksie karnym wszelkie przepisy, karzące przestępstwo spędzania płodu.

Na temat ten napisał p. Hejmowski artykuł w „Czasopiśmie Adwokatów Polskich” z r. ub. (nr. 7, 8 i 9), w którym z radością wita projekt unormowania tej sprawy przez polską komisję kodyfikacyjną, która w paragrafie 227 polskiego kodeksu karnego ustanawia tyle wyjątków od zasady karalności przerwania ciąży, że w praktyce otwiera wrota całkowitej bezkarności tego czynu. Jednakże p. Hejmowski idzie dalej jeszcze i żąda „jasnego, męskiego postawienia tej sprawy na gruncie całkowitej niekaralności przerwania ciąży w imię wymogów sprawiedliwości”. P. Hejmowski przyznaje wprawdzie, że „spędzenie przez kobietę płodu jest czynem nieetycznym, sprzecznym z nakazami religji, ale — zdaniem jego — nie każdy czyn niemoralny, albo będący z punktu widzenia religji grzechem, może być przez prawo traktowany jako przestępstwo i zagrożony sankcją karną”. Prawo karne stoi — zdaniem jego — na straży interesów organizacji państwowej, natomiast „moralność jest wytworem różnych innych grup społecznych”.

Pomijając mylność twierdzenia, jakoby prawo karne stało tylko na straży interesów organizacji państwowej, bo równie silnie powinno ono stać na straży interesów społecznych, należy zaznaczyć, że właśnie ze stanowiska interesów państwa polskiego sprawa jest szczególnie doniosła, bo, jeżeli propaganda za uchylaniem się od macierzyństwa będzie się szerzyła masowo, to za kilka dziesiątków lat może nam grozić los Francji. Już obecnie — dzięki słabszemu przyrostowi naturalnemu ludności rdzennie polskiej na zachodzie i w centrum kraju przy silnej rozrodczości Żydów, a szczególnie ludności ruskiej i białoruskiej — zanosi się na to, że procent ludności polskiej będzie w Polsce z każdym rokiem malał, i elementy mniejszościowe zyskiwać będą na sile i znaczeniu.

Przesilenie gospodarcze, brak chleba i mieszkań, którem p. Hejmowski straszy społeczeństwo, nie będzie trwało wiecznie, a nieopatrzne popieranie maltuzjanizmu mogłoby rychło na drodze czysto biologicznej doprowadzić do takiego powiększenia się stosunku procentowego naszych mniejszości, że zaczęłyby one zagrażać zwartości narodowej państwa naszego.

Przypomnieć też należy, że Polska jest państwem o ogromnej przewadze ludności katolickiej, i że wobec tego ustawodawstwo polskie musi się z tym faktem liczyć i nie może mieć ustaw, obrażających etykę katolicką.

**T. C. L. a oświata ludu dokona cudu**  
**Przy imieninach zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. C. L.**

## Przed decyzjami w Niemczech

Zbierający się dzisiaj po raz pierwszy po ferjach letnich Reichstag zastaje stosunki wewnętrzne w Niemczech bardziej niż kiedykolwiek zaognione.

Nigdy jeszcze do tej pory kanclerz Brüning nie znajdował się w takich opałach, jak obecnie. Przyniły się do tego — obok ciężkiej sytuacji gospodarczej, a raczej w związku z nią — dwa główne fakty: wyraźne przesuwanie się kół ciężkiego przemysłu i wogóle sfer gospodarczych w kierunku opozycji nacjonalistycznej, oraz wielki kongres przedstawicieli tej opozycji, odbyty w ostatnią niedzielę w Bad Harzburg.

Parę dni temu, pisze o rekonstrukcji rządu Brüninga, w kierunku pravicowym, stwierdziliśmy już, że w Niemieckiej Partii Ludowej zaznacza się, pod wpływem jej obecnego przywódcy Dingeldeya, wyraźne tendencje w kierunku wystąpienia z koalicji rządowej i przejścia do obozu Hitlera i Hugenbergów. Partja ta — jak wiadomo — reprezentuje sfery ciężkiego przemysłu i dlatego, mimo niewielkiej ilości posłów, posiadanych w parlamencie, ma poważne wpływy na bieg spraw politycznych. Wobec nowego rządu Brüninga „Deutsche Volkspartei“ zajęła stanowisko niechętnie, jeśli nie wręcz opozycyjne, a drugi jej, obok Dingeldeya, wybitny przywódca, gen. von Seeckt wziął udział w kongresie opozycji nacjonalistycznej w Harzburgu. Podobne stanowisko, co Niemiecka Partja Ludowa, zajęła Partja Gospodarcza, do tej pory stanowiąca również część koalicji rządowej. Także „Landvolk“ zaczął się wyraźnie chylić ku opozycji pravicowej.

Jakież powody skłoniły Partję Ludową i Partję Gospodarczą do zajęcia takiego stanowiska? Jeśli wierzyć doniesieniom demokratycznej „Frank-

furter Zeitung“ przedstawiciele ciężkiego przemysłu obiecali nowemu rządowi Brüninga poparcie tylko pod tym warunkiem, że Niemcy wejdą znów na drogę inflacji. Brüning miał ten warunek odrzucić i tem ma się tłumaczyć stanowisko Niem. Partji Ludowej oraz Partji Gospodarczej. Trudno stwierdzić prawdziwość tego doniesienia, w każdym razie jest faktem, że na zjeździe opozycji nacjonalistycznej w Harzburgu pomysł inflacyjny wypłynął w przemówieniu b. prezydenta Banku Rzeszy dr. Schachta, wygłoszonym niewątpliwie w porozumieniu z Hitlerem i Hugenbergiem. Być może więc, że obóz, przez nich kierowany, obiecał ciężkiemu przemysłowi — wzajemnie za poparcie finansowe — wejście na drogę inflacji z chwilą dojścia prawicy do władzy. Ze swej strony rząd Brüninga zapewnia, że Niemcy wytrwają przy parytucie złota.

Na stanowisko Niem. Partji Ludowej i innych pravicowych grup dotychczasowej koalicji rządowej, wpłynęła jednak zapewne ta głównie okoliczność, że ugrupowania te nie wierzą w utrzymanie się rządu Brüninga i są przeświadczone o bliskim dojściu opozycji pravicowej do władzy.

W każdym razie nie ulega wątpliwości, że kanclerz Brüning znalazł się w opresji bardzo ciężkiej, gdyż do generalnego szturm opozycji pravicowej dołączył się jeszcze rozłam w samej koalicji rządowej. Być może, że przy głosowaniu w Reichstagu rząd zdoła się narazie utrzymać paru głosami większości dzięki poparciu socjal-demokratów. Klucz do rozwiązania sytuacji leży jednak w rękach prezydenta Hindenburga, który ostatnio chylił się coraz bardziej na stronę obozu zjednoczonej prawicy.

## O dobra skonfiskowane powstańcom

Zatarg regulaminowy na piątkowym posiedzeniu Sejmu, zakończony porażką marszałka Świątalskiego i usunięciem z porządku dziennego 28 przedłożeń rządowych w pierwszym czytaniu, wywołany był przez Klub Narodowy nie tylko z formalno-prawnych, ale także z merytoryczno-politycznych pobudek. Klub zainicjował w ten sposób walkę przeciwko dwóm projektom rządowym, które wywołały bardzo silne sprzeciwy w opinii publicznej i które — mimo istnienia powolnej większości rządowej — mogą być obalone. Przedłożeniami temi są ustawy: o ustroju adwokatury i o nadaniu gruntów z dóbr, skonfiskowanych przez byłe rządy zaborcze. Bieg wypadków politycznych zrzucił, że zajmujemy się najpierw tym drugim projektem.

Postanawia on, że uczestnicy walk o niepodległość w latach 1830 — 1864. ich małżonkowie i zstępni w pierwszym stopniu mogą ubiegać się o nadanie im gruntu z dóbr, skonfiskowanych im przez rząd rosyjski, o ile dobra te są jeszcze w posiadaniu państwa polskiego. Ilość gruntu jest ograniczona do norm, przewidzianych w reformie rolnej, a mianowicie w b. Kongresówce do 180 ha, zaś w województwach wschodnich do 300 ha. Jeżeli przedmiotem skonfiskowanego była nieruchomości miejska, to uprawniony może otrzymać połowę jej sumy szacunkowej, ustalonej przez państwowy zakład ubezpieczeń od ognia. O nadaniu decyduje minister skarbu na podstawie zgłoszenia rozszczeń, dokonane nie później niż w dwa lata po wejściu w życie omawianej ustawy. Ustawa ta ma się odnosić także do spraw, znajdujących się już w postępowaniu sądowym.

Jak z tego widzimy, ustawa zawiera treść nieco inną, aniżeli zapowiada tytuł. Ogranicza ona znacznie prawa wywłaszczonych, opierając się na tej zasadzie prawnej, że nowo powstałe państwo jest nieskrępowane zobowiązaniami dawnego państwa.

Możnaby na ten temat prowadzić uczoną dyskusję, o ileby w grę nie wchodziło uczucie narodowe i wdzięczność dla tych, którzy w beznadziejnej walce z przemożnym wrogiem nie wahałi się poświęcać życia i mienia. Ten uczuciowo-moralny moment jest tak silny, że sądy w paru już wypadkach rozstrzygnęły na korzyść potomków, wywłaszczonych wbrew formalno-prawnemu stanowisku prokuratorji generalnej skarbu. Z wyroku sądu otrzymał zwrot majątku wnuk Adama Mickiewicza dr. Górecki, wygrał już w pierwszej instancji b. min. spraw zagranicznych

Eustachy Sapieha, a w toku, na dobrej drodze jest szereg innych spraw. Według przybliżonych obliczeń rewindykacji może podlec około 100.000 ha, gdy państwo ma w swym posiadaniu ogółem około 3 milionów ha.

Nie trudno sobie wyobrazić, jakie wrażenie nowy projekt wywołał wśród zainteresowanych, z których wielu należy do wysokiej arystokracji, a politycznie do obozu rządowego. Rzecz jasna, że Klubowi Narodowemu nie chodzi o osoby Sapiehów, Lubomirskich, czy Tyszkiewiczów, ale o narodowo-moralną stronę zagadnienia. Rozpoczynanie reformy rolnej — i to bez odszkodowania — akurat od majątków powstańców jest pomysłem, który mógł się zrodzić w głowie p. ministra Michałowskiego chyba tylko — przez omyłkę.

Na tle tego projektu powstał na prawem skrzydle B. B. silny ferment. Szczególnie bez ogródek wyrażał się o nim znany monarchista i redaktor wileńskiego „Słowa“ poseł Mackiewicz.

I stała się rzecz niezwykła w naszych stosunkach. Na porządku dziennym wtorkowego posiedzenia Sejmu znalazło się już tylko... 27 poprzednich projektów rządowych. Tym 28-mym, wycofanym z porządku, jest właśnie zwalczana przez Klub Narodowy ustawa o gruntach powstańców.

Nie wiemy narazie, jaki będzie dalszy bieg sprawy. Nieumieszczenie projektu na porządku dziennym Sejmu nie jest jeszcze równoznaczne z wycofaniem go przez rząd. W każdym razie faktem jest, że sprawa uległa odroczeniu, a stało się to dzięki walce regulaminowej Klubu Narodowego. Bo gdyby w piątek projekt utrzymał się był na porządku dziennym, gdyby w odpowiedzi na atak Klubu Narodowego rząd zaangażował się był w jego obronie, byłoby mu trudno się potem wycofać.

M. K.

## Dalsze rezygnacje z parytetu złota

Helsinki, 13. 10. (PAT.) W Finlandji zawieszono tymczasowo parytet złota. Stopa dyskontowa podniesiona została do 9-ciu.

W związku z zrzeczeniem się parytetu złotego, kurs marki finlandzkiej spadł o 20—25 proc. dotychczasowej wysokości.

Livingstone, 13. 10. (PAT.) Południowa i środkowa Rodezja (kolonie angielskie w Afryce) zawiesiły parytet złota.

## Zatarg chińsko-japoński w Genewie

Zatarg chińsko-japoński o Mandżurję przybiera formy coraz ostrzejsze. Dziś na wezwanie Chin zebrała się w tej sprawie w Genewie nadzwyczajna sesja Rady Ligi Narodów. Jej wezwania z przed trzech tygodni, skierowane do Chin i do Japonji o zlikwidowanie zatargu nie odniosły skutku. Japończycy oskarżają Chińczyków, że nie zapewniają bezpieczeństwa obywatelom japońskim w Chinach oraz że prowadzą coraz zacieklejszą kampanję antyjapońską, a Chińczycy zarzucają Japończykom dokonywanie coraz gwałtowniejszych czynów agresywnych. W istocie Japończycy na wezwanie Rady Ligi Narodów ewakuowali tylko niektóre punkty, natomiast pozostali w Mukdenie. Rząd japoński skłonny jest dowodzić, że oficerowie japońscy nie chcą go słuchać, ale trudno w to uwierzyć, znając dyscyplinę narodu japońskiego.

Rada Ligi Narodów znajduje się w poważnym ambarasie. Może wydawać tylko takie zarządzenia, o których wie, że będą wykonane. W przeciwnym razie autorytet jej upadnie. Dotychczas wszystkie jej wysiłki okazały się bezskuteczne. Delegat Japonji zachowywał się w Radzie z rezerwą i ze spokojnym uporem. Pragnął bezpośrednich rokowań z Chinami. Ta metoda byłaby też najwygodniejszą dla Ligi Narodów, lecz cóż, kiedy nie chciał się na nią zgodzić delegat Chin, domagając się,

aby spór rozstrzygnęła właśnie Rada Ligi.

Rada Ligi zwróciła się wówczas do Stanów Zjednoczonych w celu skoordynowania akcji Genewy i Waszyngtonu. Istotnie jedynie interwencja Stanów, popierających tradycyjnie Chiny przeciw Japonji, mogłaby zmienić sytuację i wywrzeć presję na Tokio. Tymczasem zarówno państwa europejskie, jak i Stany Zjednoczone tak są pochłonięte kłopotami gospodarczymi, że nie mają wprost sił na zaangażowanie się w zawile sprawy Dalekiego Wschodu. Wiedzieli zapewne o tem Japończycy, rozpoczynając teraz akcję w Mandżurji, którą zawsze uważali za naturalny teren dla ich ekspansji gospodarczej i ludnościowej.

Tymczasem sytuacja stała się tak groźna, że Stany mają podobno zamiar wyjść z rezerwy i działać wspólnie z Genewą, gdzie zjechał się ministrów spraw zagranicznych wielkich mocarstw dla podkreślenia powagi położenia. Trzeba sobie zdać sprawę, że na Dalekim Wschodzie ważą się losy autorytetu Ligi Narodów. Jeżeli instytucja genewska ostatecznie zawiedzie, jeżeli na Dalekim Wschodzie dojdzie do formalnej wojny, upadnie nadzieja na możliwość międzynarodowego zabezpieczenia pokoju i bezpieczeństwa, a wówczas konferencja rozbrojeniowa nie będzie miała po co zbierać się w roku przyszłym w Genewie, jak to przyznają nawet entuzjaści Ligi.

## Wielkie zebranie Str. Narod. w Ostrowie

Ostrów Wlkp. 12 października. W niedzielę wczorajszą odbyło się w Ostrowie wielkie zebranie miejscowego Koła Stronnictwa Narodowego. Salę teatru miejskiego wypełniło starze obywatelstwo i bardzo wielu młodych, którzy w wejścia na salę zgromadziły przybyłemu posłowi dr. Winiarskiemu gorącą owacją.

P. poseł omówił sytuację polityczną, stwierdzając, że obóz narodowy mimo ciężkiej sytuacji gospodarczej, jest gotów wziąć odpowiedzialność za losy państwa. Godzinnie wywody p. posła dr. Winiarskiego przyjmowane były żywym oklaskami.

Przewodniczył zebraniu prezes Stronnictwa Narodowego p. Wacław Wrobiński, który złożył też hołd i uznanie postom narodowym i omówił sprawy naszej organizacji.

Przebieg zebrania był poważny i spokojny. (n)

## Zebranie inauguracyjne Młodzieży Wszepolskiej we Lwowie

W czwartek, 8 bm., odbyło się otwarcie pracy w nowym roku uniwersyteckim Młodzieży Wszepolskiej we Lwowie.

Piękna sala Czytelni Akademickiej wypełniła się po brzegi młodzieżą studencką obojga pici. Zebranie zaszczylił swoją obecnością pp. J. M. rektor Krzemieniecki, profesorowie Głabiński, dziekan ks. dr. Klawek, hr. Starzyński, Tarnawski, Dubanowicz, Siemiradzki, przewodnicząca Nar. Org. Kobiety p. Dehmélowna, oraz szereg przedstawicieli miejscowego duchowieństwa i obywatelstwa.

Zagał posiedzenie inauguracyjne prezes M. W. p. Matlachowski bardzo silnym przemówieniem, poczem zwrócił się z wyrazem hołdu i przywiązania do prof. Głabińskiego, zapraszając go do przewodniczenia. Burzą oklasków powitano czcigodnego profesora Głabińskiego, który w mądrych a serdecznych słowach zwrócił się do młodzieży.

Wykład inauguracyjny wygłosił ks. prałat Prądzyński z Poznania na temat: „Zasady katolickie i narodowe u podstaw charakteru“. Gościa z Wielkopolski powitali obecni gorąco i serdecznie. Na zakończenie odśpiewano „Hymn Młodych“.

W piątek, dnia następnego, odbyło się drugie zebranie, zwołane przez Młodzieży Wszepolskiej.

dzież Wszepolską, również na sali czytelni akademickiej, na którym ks. Prądzyński referował na temat: „Młodzież akademicka w przedniej straży Akcji Katolickiej“.

Oba zebrania wykazały poważne wpływy ruchu katolickiego i narodowego wśród lwowskiej młodzieży akademickiej.

Nadmienić wypada, że J. Ekscelencja ks. arcybiskup - metropolita Twardowski nadesłał na ręce ks. prelegenta życzenia błogosławieństwa Bożego.

## Zapas złota w Stanach Zjednoczonych

Na początku tego roku obliczono zapas złota w Stanach Zjednoczonych na 5 miliardów dolarów. Jest to największy zapas złota na świecie, dwa razy większy niż we Francji. W ciągu r 1931 odpłynęło ze Stanów Zjedn. 500 milionów dolarów w złocie. Obecnie więc zapas ten wynosi 4 i pół milarda dolarów. Ekonomisci obliczają, że Stany mogą jeszcze wywieźć bez obaw jakie 600 do 700 milionów dolarów. W ubiegły piątek odpłynęło ze Stanów 70 milionów dolarów w złocie, z czego 41 milionów do Francji, przypłynęło natomiast 14 milionów dolarów w złocie. W ten sposób w ciągu jednego dnia zapas złota w Stanach zmniejszył się o 56 milionów dolarów.

## Szykany władz gdańskich.

Gdańsk, 13. 10. (PAT.) Dziś w godzinach rannych senat gdański wydał z terenu w. m. Gdańska w ciągu jednej godziny, bez poprzedniego zawiadomienia, obywatela polskiego, Jana Reglińskiego, nauczyciela z Elganowa, nie dając mu czasu na załatwienie spraw osobistych. Jako powód senat podaje organizowanie wycieczek dzieci szkolnych do Gdyni, skłaniania groźbą dzieci do nauki języka polskiego, do niebrania udziału w uroczystościach szkolnych, oraz błahych przekroczeń przepisów policyjnych, za które był karany grzywną. Jak się dowiadujemy, władze polskie przedsięwzięły natychmiast odpowiednie kroki celem obrony obywatela polskiego przed szykanami ze strony władz gdańskich.

## Dymisja ministra Hoepkera-Aschoffa.

Berlin, 13. 10. (Tel. wł.) Pruski minister finansów Hoepker-Aschoff, zasiadający od przeszło sześciu lat w rządzie pruskim, podał się wczoraj późnym wieczorem do dymisji.

## Stronnictwo Narodowe

### Koło języckie

Zebranie odbędzie się dziś, we wtorek, dn. 13 b. m. o godz. 20. w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

Na porządku obrad referat polityczny oraz inne ważne sprawy.

O liczny udział członków, zwłaszcza pp. mężów zaufania, proszą.

ZARZĄD.

# W obronie naczelną organizację akademicką

*Obrzymi wiec ogólniakademicki we Lwowie*

Lwów, 13. 10. (Tel. wł.) Na niedzielę zwołał Lwowski Komitet Akademicki wiec ogólniakademicki w sprawie autonomii życia akademickiego. Wskutek zakazu starostwa grodzkiego wiec nie mógł się odbyć. Gdy w poniedziałek nadeszła z Warszawy wiadomość o represjach w stosunku do studentów, zebrało się w poniedziałek w południe około 3000 akademików w westybulu politechniki. Zebrani przyjęli rezolucję, wyrażającą ostry

protest przeciwko okólnikowi ministra Jędrzejewicza. Młodzież podkreśliła jednomyślnie swoją wolę bronięcia Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej, zwraca się z memorjałem do senatów wyższych uczelni z prośbą o poparcie jej słusznych postulatów, a od min. oświaty domaga się zatwierdzenia i legalizacji Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej. (w)

## Zebranie w Krakowie

Dnia 8 bm. zorganizowała Młodzież Wszepolska w Krakowie zebranie informacyjne dla nowowstępujących na krakowskie uczelnie. Napływ młodzieży był szczególnie wielki. Liczba zgromadzonych w sali Kopernika U. J. dobiegała 1000 osób.

W imieniu organizatorów zebrania referowali o wszystkich przejawach życia akademickiego pp.: Skirmunt, Dobrowolski, Surotwiński, Ocetkiewicz, dr. St. Surzycki, Flis i J. Wistowski.

Zgromadzona młodzież zgodnie popiera akcję ministerstwa W. R. i O. P., wymierzony przeciw Związkowi Narodowemu P. M. A., gorąco przyjmując

członków Miejscowego Komitetu Akademickiego, przemawiających na zebraniu.

Zebranie miało charakter bardzo poważny. Podczas zebrania na salę usiłowało się wdrzeć kilkunastu „strzelców”, którzy, jak sami zapowiadali na parę nawet dni przedtem, pragnęli wszelkimi środkami rozbić zebranie, spotkawszy się jednakże z natychmiastową reakcją, na salę nie zostali dopuszczeni, a kierownik ich za prowokacyjne zachowanie się został dotkliwie skarcony przez oburzonych uczestników zebrania.

# Chiny grożą wypowiedzeniem wojny Japonii

*Ostre oświadczenie Czang-Kai-Szeka — Zaniepokojenie w Waszyngtonie*

Nankin, 13. 10. (PAT). Odbyło się tu zebranie polityczne, na którym przemawiał Czang-Kai-Szek, krytykując ostro sytuację chińsko-japońską. Dał on wyraz nadziei, iż Liga Narodów powezmie środki: 1) dla sprawiedliwego załatwienia konfliktu, 2) dla niedopuszczenia do wojny, która jest prawie nieuniknioną. Wyraził on też nadzieję, iż Liga Narodów powezmie odpowiednie środki, by Japonia naprawiła swe błędy, popełnione przez odmowę zastosowania się do decyzji Ligi Narodów i przez zajęcie terytorjum chińskiego bez usprawiedliwiających powodów.

Czang-Kai-Szek zaznaczył, iż rząd narodowy zwrócił się do Ligi Narodów, gdyż będąc członkiem Ligi, Chiny obowiązane są stosować się do paktu Ligi i dodał, iż zarzut, czyniony

przez Japonię, jakoby Chiny zwróciły się do Ligi Narodów o ochronę, pozbawiony jest prawdy.

W dalszym ciągu Czang-Kai-Szek oświadczył, iż cierpliwość rządu narodowego jest na wyczerpaniu. Jeżeli Lidze Narodów nie powiedzie się, Chiny ujmą bieg wypadków we własne ręce. Chiny dotrzymują zobowiązań, płynących z paktu Ligi i paktu Kellogga, lecz jeżeli Liga Narodów i sygnatariusze paktu Kellogga nie zdołają dotrzymać swych świętych obowiązków, Chiny nie cofną się przed największym poświęceniem, przed zrujnowaniem finansowo kraju na pół wieku przez prowadzenie wojny, dla utrzymania świętych praw, godności umów międzynarodowych i ocalenia pokoju światowego.

## Nota rządu chińskiego

Genewa, 13. 10. (PAT). Sekretarj gen. publikuje komunikat delegata Japonii, dotyczący treści noty, jaka została złożona przez rząd japoński rządowi chińskiemu dnia 9 b. m. w odpowiedzi na notę chińską z dnia 5 b. m. W nocie tej podnoszone są zwłaszcza poczyny ugrupowań nacjonalistycznych chińskich przeciwko ludności i wojskom japońskim. Rząd japoński uważa za konieczne poczynić kroki w celu uspokojenia umysłów w Chinach, wyraźnie wrogo przeciwko Japonii nastrojonych. Jednocześnie rząd japoński raz jeszcze podnosi konieczność zawarcia bezpośrednich układów między rządem chińskim i japońskim. W zakończeniu rząd japoński wyraża gotowość wzięcia natychmiastowego udziału w bezpośrednich układach pomiędzy przedstawicielami rządów chińskiego i japońskiego w celu ustalenia podstawowej zasady ak-

cji pacyfikacyjnej.

Nankin, 13. 10. (PAT). Urzędowo donoszą: Odpowiedź chińska na notę japońską doręczona będzie w dniu dzisiejszym. Korespondent Reutera dowiadyuje się, że Chiny podkreślają m. in. w nocie, że niepopularność towarów japońskich w Chinach jest spowodowana wrogiem zachowaniem się rządu japońskiego oraz, że rząd chiński nie może krępować swobody ludności co do zakupu towarów według swej woli. Po stwierdzeniu, że sytuacja obecna uległa pogorszeniu wskutek niedawnych aktów prowokacji ze strony Japonii, nota dodaje, że Chiny w dalszym ciągu będą bronić życia i mienia obywateli japońskich. Jeśli jednak Japonia stosować będzie nadal wojnę, jako narzędzie swej polityki narodowej, to ponosić będzie odpowiedzialność za konsekwencje tej polityki.

## Rada Ligi Narodów obraduje nad konfliktem w Mandżurji

Genewa, 13. 10. (Tel. wł.) Dziś przedpołudniem rozpoczęło się posiedzenie Rady Ligi Narodów, zwołane dla załatwienia konfliktu chińsko-japońskiego. Przewodniczy Briand, obecni są m. in. lord Reading, Grandi i ambasador hiszpański Madrida.

Rządy angielski i amerykański dążą do wywarcia presji na Japonię w kierunku wstrzymania jej operacji wojennych. Francja w związku z konfliktem mandżurskim pragnie znów wysunąć na plan pierwszy sprawę bezpieczeństwa w związku z bliską kon-

ferencją rozbrojeniową. To też stanowisko Ligi Nar. w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego będzie miało duże znaczenie dla przebiegu tej konferencji.

Waszyngton, 13. 10. (PAT). — Rząd daje wyraz wielkiemu niepokojowi wobec groźby wypowiedzenia przez Chiny wojny, o ile Liga Narodów nie doprowadzi do zadowalającego rozwiązania konfliktu mandżurskiego. Oficjalnie wiadomość ta jeszcze tu nie doszła, lecz Stimson omawia już ze swymi kolegami tę kwestję, uważając ją za niezwykle ważną.

## Dolar na dawnym poziomie

Kurs dolara gotówkowego, który w ostatnich dniach ubiegłego tygodnia podlegał znacznym wahaniom, ustabilizował się wczoraj na dawnym

poziomie. Dzisiejsze notowania nieoficjalne i oficjalne wykazują ten sam stan, co z dnia wczorajszego i z okresu przed przejściowym zawahaniem się kursu. Dewizy dolarowe pozostają przez cały czas niezmienną,

## Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 13. 10. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71,3 kg (121 f. w. h.), 2) pszenicy 74,8 kg (127,1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg. do 66 kg., b) 68 kg., 4) owsa 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne”  
Żyto 15 tonn par Poznań 22,35  
Żyto 330 tonn par Poznań 22,50  
Usposobienie spokojne  
Pszenvica 150 tonn par Poznań 20,75  
Usposobienie spokojne

Ceny orientacyjne  
Jęczmień a) 64—66 kg. 20,00—21,00  
Jęczmień b) 68 kg. 21,50—22,50  
Usposobienie spokojne  
Jęczmień browarowy 24,50—25,50  
Usposobienie spokojne  
Owies 20,25—21,25  
Usposobienie stałe  
Mąka żytnia 65% wł. work 33,00—34,00  
Usposobienie spokojne  
Mąka pszenna 65% wł. work 31,50—33,50  
Usposobienie spokojne  
Otręby żytnie 12,75—13,50  
Otręby pszenne 11,75—12,75  
Otręby pszenne (grube) 12,75—13,75  
Rzepak 29,00—30,00  
Groch Victoria 21,00—24,00  
Groch Folgera 23,00—25,00  
Ziemniaki jadalne 2,80—3,00

Ogólne usposobienie spokojne  
Transakcje na odmiennych warunkach:  
żyta 60 tonn, pszenicy 45 tonn, jęczmienia 45 tonn, owsa 15 tonn.  
Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

## TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen

Poznań, dnia 13. 10. 1931.

Spędzono: wółw 71, buhai 145, krów 294, świń 2 550, cieląt 538, owiec 171 razem 3 769 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi: (Ceny loco Targowica, Poznań, łącznie z kosztami handlowymi)

### BYDŁO:

Woly:  
Pełnomięsiste wytuczzone nie oprzeżane 94—104  
Mięsiste tuczzone młodsze do lat 3 76—80  
Mięsiste tuczzone starsze 64—70  
Miernie odżywione 48—56

Buhaje:  
Wytuczzone pełnomięsiste 78—86  
Tuczzone mięsiste 70—74  
Nietuczzone, dobrze odżywione starsze 62—66  
Miernie odżywione 48—54

Krowy:  
Wytuczzone pełnomięsiste 90—100  
Tuczzone mięsiste 76—86  
Nietuczzone, dobrze odżywione 54—60  
Miernie odżywione 40—46

Jałowice:  
Wytuczzone pełnomięsiste 90—100  
Tuczzone mięsiste 78—88  
Nietuczzone, dobrze odżywione 60—70  
Miernie odżywione 48—56

Młodzież:  
Dobrze odżywione 48—56  
Miernie odżywione 40—46

Cieleta:  
Najprzedniejsze cieleta wytuczzone 100—106  
Tuczzone cieleta 90—96  
Dobrze odżywione 80—86  
Miernie odżywione 66—76

### OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste jałgnięta i młodsze skopy 90—100  
Tuczzone starsze skopy i maciorki 64—80

ŚWINIE (TUCZNIKI):  
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 114—120  
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 106—112  
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 98—104  
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi 90—96  
Maciory 96—104  
Świnie bekonowe 96—102

Przebieg targu bardzo spokojny.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach — zł., gotówką 207,46 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173,46 do 173,72 zł., gotówką 173,12 zł.

## POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 13. 10. 1931

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Na rynku pap. procent. poszukiwano w dalszym ciągu 5% poz. konwers po 40% poza tem poszukiwano 4% poz. inwestycyjną po 76.— bez oddawców. Za 8% obligacje m. Poznania z 1926 i 1927 r. płacono

92%. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. handlowano 8% listy dolarowe (stare) po 80% w transakcjach, natomiast płacono przy braku materiału za 4% listy zast. konwert. po 26% oraz za 6% listy żytnie 12,50 (za 1 ctr mtr.).

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania. Handlowano jedynie mniejszą ilość Bk. Polskiego po 105.— w placeniu.

## Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

5% Pożyczka konwersyjna 40.—% P.  
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% P.  
8% obligacje miasta Poznania z 1927 r. 92.—% P.  
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 80.—% +  
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 26.—% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 12,50 P.  
Tendencja utrzymana.

## GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 13. 10. 1931.

Waluty Gotówka  
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,89; sp.: 8,91; kup.: 8,87.

### Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	362,50	362,40	361,60
Gdańsk	173,85	174,28	173,42
Nowy Jork	8,92	8,94	8,90
Nowy Jork kabel	8,925	8,945	8,905
Londyn	34,60	34,69	34,51
Paryż	35,16	35,25	35,07
Praga	26,42	26,48	26,36
Szwajcaria	175,15	175,58	174,72
Wiedeń	125,60	125,91	125,29
Berlin	210,00		

Tendencja niejednolita.

### Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inw. szt. ser. . . . . 81,00  
3% poz. bud. . . . . 30,50 30,75  
5% poz. konw. . . . . 41,25  
10% poz. kol. . . . . 100,00 101,00

### Akcje w złotych:

Bank Polski . . . . . 0,00—110,00  
Parowozy . . . . . 0,00—12,50  
Starachowice . . . . . 0,00—6,25

Tendencja niejednolita.

### Komentarz.

Dla papierów państw. i listów zast. tendencja przeważnie słabsza, dla akcji utrzymana, z odzieniem mocniejszym. Bank Polski utrzymany, Parowozy i Starachowice mocniejsze.

## PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 13. 10. 1931.

Pszenvica march 75—76 kg. 214,00—217,00  
Porosle i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczalne.  
Tendencja spokojna.

Pastwna pszenica march. 70—71 kg. 193,00—196,00  
Tendencja spokojna.

Jara pszenica march. 78 do 79 kg. 217,00—220,00  
Tendencja spokojna.

Żyto march 72—73 kg. 187,00—189,00  
Żyto z okolic Warty-Noteci cif Berlin sp. 0,00—200,00  
Tendencja przy natychm. zał. mocna, przy term. dost. stała.

Jęczmień 159,00—173,00  
Tendencja stała

Jęczmień pastwny i przemysłowy 151,00—158,00  
Tendencja stała.

Owies march. 141,00—149,00  
Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 27,25—32,25  
Tendencja nieco mocniejsza.

Mąka żytnia 70% 26,40—29,00  
Tendencja utrzymana.

Ospa pszenna 10,20—10,40  
Tendencja cicha.

Ospa żytnia 9,15—9,40  
Tendencja cicha.

Groch Victoria 20,00—27,00  
Makuchy lniane 13,20—13,40  
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg 0,00—11,10

Mączka arachid. 50% loco Hamburg 0,00—11,20  
Wytłoki suche paryt. Berlin 6,00—6,10

Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 0,00—11,00  
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 0,00—11,60

Słoma żytnia pras. drut. 0,70—0,90  
Słoma pszena pras. drut. 0,55—0,70  
Słoma owsiana pras. drut. 0,60—0,70  
Słoma jęczmienna drut. 0,60—0,70  
Słoma żytnia dl. wiaz. 0,65—0,90  
Słoma pszena pras. sznur. 0,45—0,60  
Słoma żytnia pras. sznur. 0,50—0,70  
Sieczka 1,30—1,50

Tendencja utrzymana.

Siano handlowe 1,25—1,55  
Siano dobre I pok. 1,80—3,00  
Lucerna luźna 2,40—2,70  
Tymoteusz luźny 2,35—2,65  
Siano koniczynowe luźne 2,25—2,55

Ogólna tendencja stała.

### Notowania złotego w Berlinie

z dnia 13. 10. 1931.

Wyplaty na Warszawę 47,145—47,355  
Noty wielkie 47,075—47

## Z obrad sejmowych

„Sanacyjna” większość Sejmu przyjęła w zeszłym tygodniu — jak już donosiliśmy krótko — przedłożenie rządowe o zawieszeniu w szczeblowaniu i awansów urzędników od dnia 1 lipca a dla kolejarzy i pocztowców od dnia ogłoszenia ustawy. Wice-marszałek Polakiewicz wyjaśnił, że ustawa ta obejmuje także członków samorządów i pracowników związków komunalnych.

Przy tej sposobności wygłosił przemówienie minister skarbu Jan Piłsudski: Program rządu jest przetrwać, wiązać koniec z końcem, aby równowaga była utrzymana. Szeroko rozwoził się nad perypetjami, jakie przechodził rząd w celu osiągnięcia równowagi budżetowej. Zarządzenia w sprawie oszczędności personelu urzędniczego nie dadzą się zrealizować od razu. Redukcje etatów dadzą w ciągu całego roku około 67 milj. oszczędności; na kolejach i na poczcie dały 38 milj. Poza redukcją rząd pomyślał i o wstrzymaniu awansów. Rząd nie neguje prawa do szczebla, ale wobec możliwości niewypłaty tego szczebla, musi wstrzymać wypłatę za awans, to znaczy dać papier, który może sobie urzędnik schować. Dać ten dyplom z awansem to można każdej chwili, ale nie każdej chwili można dać odpowiednie banknoty.

Pos. Kornecki (Kl. Narodowy): Wniosek nasz zmierza do odrzucenia ustawy w całości. Już na komisji sprzeciwiliśmy się tej noweli z zasadniczych względów, gdyż ma ona legalizować bezprawie. Lekceważenia i naruszania prawa zdarzają się coraz częściej. W marcu uchwalono nowelę do ustawy emerytalnej, odbierającą nabyte prawa przez sposób przeliczenia lat pracy zawodowej. Już wtedy zwróciliśmy uwagę, że jest to sposób, niepraktykowany w państwach cywilizowanych. Pracownik bowiem musi wiedzieć, co go czeka. W czerwcu Rada Ministrów poleciła wstrzymać wypłatę dodatków szczeblowych. P. minister skarbu twierdzi, że to nie jest wstrzymanie awansu, lecz tylko wstrzymanie wypłaty. Jest to bardzo misterne rozróżnienie. Najistotniejszym dla nas jest moment decyzji rządu, czy rząd miał prawo to zrobić. P. minister skarbu na komisji budżetowej przyznał, że to było naruszenie prawa. A i p. Polakiewicz uznał, że teoretycznie mamy słusność, że było to wykroczenie przeciw prawu. Rząd ma wprawdzie obowiązek troszczyć się o równowagę budżetu, ale stosuje środki, nie spotykane gdzieindziej. Rząd miał obowiązek uzyskać uprzednio legalizację izb ustawodawczych dla załatwienia tej sprawy. P. minister skarbu twierdzi, że rząd postępuje według planu i że przewidywał to, co się dziś dzieje. Przed wyborami czynnik, stojący ponad min. Matuszewskim, twierdził, że budżet 3 miliardów jest koniecznością. Minister Matuszewski upierał się najpierw przy budżecie 2.800.000.000, lecz już w Senacie zredukował tę wysokość o 300.000.000. To było w marcu. W kwietniu była nadzwyczajna sesja Sejmu, i rząd powinien był przedłożyć projekt urealnienia budżetu. Ale na tej sesji uczyniono wszystko, by nie dopuścić do zajęcia się czerkowiakiem, niż pożyczką kolejową. Rząd obszedł się bez Sejmu i pogwałcił prawo.

Drugi wzgląd, który nam kieruje, to niewiara, by taka robota doprowadziła do zrównoważenia budżetu. Władze robią wszystko, by równowagę budżetową zniweczyć. Znaną sprawą jest przenoszenie na emeryturę ludzi zdolnych do pracy. W komisji oświatowej wice-minister Pieracki wyjaśnił, że do tego zmusza konstytucja, bo rząd musi czuwać, by nauczyciele pracowali w kierunku rządowym, innych więc należy usuwać. Mówi się wyraźnie, że kto jest endekiem lub z P. P. S., nie może być dyrektorem lub nauczycielem. Takie identyfikowanie państwa z partją rządzącą wychodzi tylko na szkodę temu państwu. Ministrowi skarbu chodzi o każdy grosz, a jednocześnie nadmierne emerytury niepotrzebnie obciążają budżet. Każde usunięcie pracownika, który nie wysłużył swoich lat, jest takim obciążeniem budżetu, a wiemy, że powołuje się w tym celu specjalne komisje lekarskie. Minister Matuszewski obiecał, że od listopada nie wolno będzie przyjmować nowych urzędników bez zgody Rady Ministrów. Mimo to, ileż zmian personalnych zaszło, ilu starych zwolniono, a nowych przyjęto! Przyjmujemy do wiadomości oświadczenie pana ministra, że oszczędności na etatach dadzą a 67 milionów. Ale i spr-

wozdanie Nacz. Izby Kontroli również wykazuje tendencję do wzrostu liczby etatów.

Jesteśmy zasadniczo przeciw ustawie, która ma legalizować bezprawie. Niech je legalizują ci, którzy pragną ponosić odpowiedzialność za to, co się teraz w Polsce dzieje.

Sprzeciwiamy się jej i dlatego, że przewiduje działanie wstecz i że dzieli pracowników na dwie kategorie, gdyż dla kolejarzy, pocztowców i urzędników komunalnych pozostawia szczeble do 1 stycznia 1932. Wszyscy urzędnicy powinni być traktowani równi, tymczasem robi się różnicę. Gdy rząd zalecił magistratowi Warszawy obniżenie płac pracownikom miejskim o 15 procent, a magistrat chciał dotknąć obniżką płac pracowników gazowni i elektrowni, którzy są najlepiej uposażeni, to rząd nie pozwolił na zmniejszenie im zarobków.

Mówca domaga się dalej ustalenia terminu, na jak długo ma być wstrzymane szczeblowanie. Wyraża również powątpiewanie, czy nastroje wśród urzędników są istotnie tak dobre, jak to podnosi referent i minister skarbu. Wszystkie stronnictwa powinny dbać o to, by stan urzędniczy stał na wysokim poziomie, niestety jest on daleki od tego ideału między innymi i dlatego, że urzędnicy nie są traktowani w sposób zachodnio-europejski. Demoralizuje się stan urzędniczy, każąc mu wykraczać przeciw prawu. Urzędnik musi postępować obecnie często wbrew swemu przekonaniu. Nastroje wśród urzędników nie są zaś bynajmniej tak dobre, o czym przekonano się można choćby z wypowiedzi w oficjalnych organach organizacji urzędniczych, zbliżonych do obozu „sanacyjnego”. Nastroje w tej sprawie są podniecone, panuje rozgoryczenie, a winę za to ponosi rząd, który w traktowaniu urzędnika jako obywatela, postępuje niewłaściwie. Głosować będziemy przeciw ustawie. (Okłaski na ławach Klubu Narodowego).

Przy sprawie przedłożenia rządowego o budowie kolei normalnotorowej Kraków — Miechów, którą przyjęto bez zastrzeżeń, pos. Witkowski (Kl. Nar.) oświadczył, że projekt ten nie może budzić żadnych zastrzeżeń ze stanowiska politycznego, ani ekonomicznego, budowa linii może złagodzić nasilenie bezrobocia, ale trudno być wolnym od obaw, że pewne czynniki wyzyskują budowę dla celów partyjnych.

P. Różka: Niema obawy. Nie wy dziś rządzie.

P. Witkowski: A jednak poufny okólnik jednego z okręgów Związku Strzeleckiego wyraźnie zaleca przedstawienie komendantowi „Strzelca” wykazu bezrobotnych, członków Związku Strzeleckiego, należących równo-

## Rzemiosło warszawskie przeciw zgubnym projektom

Omawiane od dłuższego czasu projekty zmian ustaw podatkowych, ustawy przemysłowej, zapowiedź nowego podatku od warsztatów rzemieślniczych na Izby, projekt ograniczenia prawa zatrudniania w warsztatach uczniów — musiały znaleźć oddźwięk wśród sfer rzemieślniczych, przeciw którym ostrze tych projektów jest skierowane. Toteż — jak pisze „Gazeta Warsz.” — na zebraniu rzemieślniczym w Warszawie, zwołane przez Związek Rzemieślników Chrześcijański, stawili się tak licznie przedstawiciele chrześcijańskiego świata rzemieślniczego, iż obszerny lokal Związku nie mógł ich pomieścić.

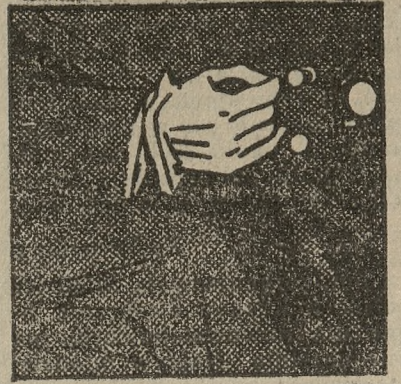
Przy wypełnionych salach zagaił obrady prezes Związku, poseł Fr. Maryjański. Na przewodniczącego powołano jednomyślnie p. St. Lipczyńskiego. Pierwsze przemówienie o izbach i ich działalności, o radzie izb oraz o nowelizacji ustawy przemysłowej, która podobno przewiduje wprowadzenie do izb jednej trzeciej liczby członków z nominacji i cechy przymusowe polsko-żydowskie, wygłosił p. inż. St. Kwasiński, redaktor „Gazety Przemysłowo-Rzemieślniczej”, zgłaszając odpowiednie rezolucje.

Następny referat o projektowanym podatku od warsztatów i zatrudnionych w nich pracowników na rzecz izb rzemieślniczych — wypowiedział p. St. Lipczyński, który wykazał zbędność tego podatku oraz stwierdził, iż wprowadzono go wbrew opinii sfer rzemieślniczych.

Poseł Maryjański scharakteryzował

## Najważniejsze części przenoszące siłę

to tryby przekładniowe i dyferencjał. Wskutek ich ściśnionej budowy są one przy przenoszeniu siły narażone na niezwykle duże wysiłki. Dlatego staje się koniecznością stosowanie wysokowartościowych produktów smarnych, albowiem te jedynie



chronią przed uszkodzeniami i przedwczesnym zużyciem. Właściwy smar, wybrany według Tabeli Polecającej Mobiloil, zapewnia właściwe smarowanie trybów przekładniowych i dyferencjału — dając temsamem rękojmię minimalnego zużycia oraz łatwy start i zmianę biegów, w szczególności w zimie.



# Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY S. A.

CZECHOWICE — WARSZAWA

cznie do B. B., gdyż szukający pracy mogą znaleźć ją przy sezonowych robotach ziemnych, wykonywanych przez dyrekcje kolei państwowych. Również i pracodawcy są „oceniani” według przynależności partyjnej, czego dowodzi uchwała rady wojewódzkiej B. B. w Toruniu z racji organizacji akcji przeciwko bezrobociu.

P. marszałek dwukrotnie zwracał uwagę p. Witkowskiemu, że sprawy, które porusza, „nie mają nic wspólnego z tematem”. Niemniej rewelacje p. Witkowskiego wywołały w Izbie silne wrażenie.

rzemieślników, stanie się wielkim obciążeniem vegetujących zaledwie warsztatów rzemieślniczych.

„W związku z wniesionymi do Sejmu projektami nowych ustaw podatkowych, zebrani stwierdzają, że ustawy te nie przyniosą rzemiosłu, będącemu obecnie w stanie ostatecznej ruiny gospodarczej, żadnych ulg, stwarzając zaś nowe, większe jeszcze ciężary, przyczynią się do powiększenia przeżywanego przez kraj kryzysu. Dlatego też zebrani protestują przeciw nakładaniu nowych obciążeń podatkowych na rzemiosło i ostrzegają przed fatalnymi skutkami takiej polityki finansowej.

„Opracowany przez ministerstwo pracy projekt ograniczenia praw mistrzów do trzymania uczniów jest pogwałceniem prawa przemysłowego, a także oznacza zahamowanie kształcenia zawodowego i zamiast złagodzić bezrobocie może jedynie przyczynić się do jego pogłębienia. Wobec tego zebrani wyrażają jak najkategoryczniejszy protest przeciw zakusom ograniczenia praw rzemieślników i łamaniu ustawy przemysłowej.

„W związku z powołaniem do życia Rady izb rzemieślniczych, instytucji nie przewidzianej w planie organizacji rzemiosła, zebrani stwierdzają, iż powstanie jej nie będąc pozytywnym krokiem w zakresie rozwoju samorządu gospodarczego, przyczyni się do dalszego obniżenia znaczenia i roli izb rzemieślniczych, nakładając równocześnie nowe, poważne ciężary na zubożałe rzemiosło.

„W związku z projektowaną nowelizacją ustawy przemysłowej, zebrani, stwierdzając jej konieczność, zwłaszcza w zakresie rozszerzenia uprawnień izb rzemieślniczych i cechów, wypowiadają się przeciwko opracowywaniu projektu nowelizacji bez zasięgnięcia miarodajnej opinii rzemieślniczej.”

## NIEDOMAGANIA STAROŚCI

w różnych formach usunąć dziś można przez stosowanie joachimstałskich

OKŁADÓW RADYOWYCH „RADIUMCHEMA”

zalecanych przez największe powagi lekarskie przy reumatyzmie, ischiasie, sklerozie, zapaleniu stawów i nerwobólach.

Żądajcie bezpłatnych prospektów: „Jadumchem”, Warszawa, Śniadeckich 22, tel. 6-83-11

# Ratujmy Mazury!

Otrzymujemy poniższą odezwę:

Kwestja mazurska po przegranych plebiscytcie przed 11 laty niemal zupełnie zesła z powierzchni ogólnego zainteresowania. Nikt prawie nie zdaje sobie jasno sprawy z tego, że na terenie, oddalonym zaledwie 100 km. od serca Polski, Warszawy, rozgrywa się ponura tragedia ludu, choć odrębnego wiara i obyczajami, ale zawsze od nie-pamiętnych czasów polskiego.

A niestety faktem jest ustalonym, że lud mazurski jak nigdy przedtem, bliskim jest zupełnego wyzbycia się charakteru ludu polskiego. Dziś już i tak tylko język polski łączy Mazurów z właściwą macierzą, bo cechy narodowe polskie wskutek wiekowej polityki germanizacyjnej Mazurzy już dawno utracili. Krótka praca uświadamiająca wśród Mazurów w czasie plebiscytu nie wydała prawie żadnych wyników. W dodatku jeszcze Mazurzy mają wspólną z Niemcami wiarę ewangelicką.

Zaraz po nieszczęśliwym plebiscytcie Niemcy rozpoczęli na nowo i to z większą siłą, niż przedtem, swoją akcję germanizacyjną na Mazurach, aby zatrzeć wszelkie ślady, które ewentl. pozostawiła polska propaganda w czasie plebiscytu. Dzisiejsza akcja niemiecka nie dba już wcale o germanizację starszego pokolenia na Mazurach. Byłoby to nawet bezcelowe. Starzy Mazurzy i tak już niedługo wymrą, a z nimi pójdzie do grobu ta stara prawdziwa „gadka“ mazurska i te słabe echa polskości, które od czasu do czasu w ich sercach się odzywają. To też starzy Mazurzy, będący już na wyczerpaniu, bez przeszkód pielęgnują swój język ojczysty i zakorzenione tradycje.

Germanizatorzy pruscy na Mazurach główne swe wysiłki obracają w kierunku zabezpieczenia młodego pokolenia mazurskiego przed niebezpieczeństwem polskich wpływów. Młode pokolenie mazurskie musi już ciałem i duszą należeć do Niemiec, i aby ten cel osiągnąć, germanizatorzy postanowili język niemiecki i ideały pruskie wszczepić młodemu pokoleniu już w wieku szkolnym. I w tym kierunku grozi nam największe niebezpieczeń-

stwo — zupełnego zgermanizowania tej krajiny. Za lat dziesięć czy więcej, zabraknie już starych Mazurów, podtrzymujących tam język polski, a młode pokolenie będzie już należało do Niemiec. Cicha tragedia ludu mazurskiego zostanie zakończona i tereny te zagradzające nam drogę do morza Bałtyckiego, zostaną dla nas na zawsze stracone.

Jest to taka sama tragedia, jaka rozegrała się przed wiekami na Pomorzu pruskim, a jaka rozgrywa się obecnie na Łużycach, gdzie słowiański szczerp, wciśnięty w ramy pruskie, walczy bohatercko o swój byt.

Na zegarze dziejowym zbliża się szybko godzina dwunasta. Ratujmy wszelkimi sposobami drogą nam ziemię mazurską, gdyż inaczej przed historją i przyszłym pokoleniem staniami z piętnem zarzutu na czole, żeśmy naszym niedbalstwem pozwolili braciom naszym na Mazurach zginąć spokojnie w odętach germanizmu. Krzyczymy na cały świat, że nam się krzywdą dzieje, poruszmy niebo i ziemię, zmobilizujmy wszystkie siły w narodzie w kierunku ratowania polskiej ziemi mazurskiej, ale wszystko to czynimy najprędzej, natychmiast, gdyż niedługo może być za późno.

Pamiętajmy, że przez Mazury pruskie idzie droga do morza, droga do rozwoju i wielkości naszej ukochanej Ojczyzny.

W celu zapoczątkowania akcji niesienia pomocy braciom naszym Mazurom, urzędza tow. nasze w dniu 14. X. 1931 roku o godzinie 19 w lokalu p. Beyerowej, Pl. Bernardyński 2 zebranie, na którym wygłoszony zostanie ciekawy odczyt pod tytułem: „Ratujmy Mazury“, zzywający społeczeństwo do utworzenia silnej organizacji, mającej nieść skuteczną pomoc braciom naszym Mazurom. Wszystkich b. pracowników plebiscytowych, oraz tych wszystkich Polaków, którym los braci naszych nie jest obojętny, na to zebranie serdecznie zapraszamy.

Zrzeszenie Rodaków Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej  
Oddział w Poznaniu.

## Przeciw Stow. Młodzieży Polskiej

Polska Katolicka Agencja Prasowa podaje:

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Dryświatach w pierwszej połowie sierpnia r. b. zwróciło się do komendy przysposobienia wojskowego w Brasławiu z prośbą o rozpoczęcie od dnia 1 września r. b. ćwiczeń w zorganizowanym w Stowarzyszeniu Hufcu przysposobienia wojskowego. Dnia 26 września r. b. od Korpusu Ochrony Pogranicza, 19 baon Słobódka, powiatowej komendy p. w. w Brasławiu za l. dz. 574/31 dy. otrzymano w odpowiedzi pismo treści następującej.

„Na l. dz. 7 z dnia 12/8. 31 roku w sprawie zgłoszenia S. M. P. do pracy p. w. i w. f. zawiadamiam: S. M. P. nie stojąc na gruncie ideologii Marszałka Piłsudskiego: wszystko dla państwa polskiego i jego mocarstwowej potęgi, oraz podlegając wpływom osób, zwalczających samego Marszałka, nie daje nam gwarancji zgodnej współpracy w myśl wskazań naszego Wodza, — w myśl tego jestem zmuszony swojej współpracy w dziedzinie P. W. i W. F. odmówić. Podpisano: komendant powiatowy p. w. J. Kasperski, kapitan.“

Tekst powyższego pisma mówi aż nadto za siebie. Każdemu wiadomo, że Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej stoją poza i ponad partjami. Niestęchym jest fakt, by przedstawiciel władzy wojskowej odmawiał współpracy w P. W. wtedy, gdy istnieje oficjalne zarządzenie prowadzenia tej pracy, a państwowy urząd w. f. i p. w. przy ministerstwie spraw wojskowych pismem z dnia 21. III. r. b. l. dz. 1202/społ., R. 26 wobec naczelnej władzy S. M. P. — Zjednoczenie Młodzieży Polskiej w Poznaniu — stwierdza, że nie wydawał żadnych instrukcyj, zakazujących prowadzenia przysposobienia wojskowego w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej.

Stąd jest jasnym, że albo jest to wybrak karygodny kapitan J. Kasperski, albo państwowy urząd w. f. i p. w. wydał tajne lub jawne instrukcje zakazujące prowadzenia przysposobienia wojskowego w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej.

## Odwołana „reforma“

Jak „sanacja“ wnika w drobiazgi, świadczy incydent, który zaszedł w Sejmie. Wyjaśnia go list Klubu Narodowego, wystosowany do marszałka Sejmu:

„W dniu dzisiejszym zakomunikowano Klubowi naszemu ze strony Biura Sejmu, że na przyszłość listy, przechodzące do Klubu i poszczególnych posłów, nie będą, jak dotąd, doręczane przez funkcjonariuszów pocztowych do biura Klubu, lecz rzucane do specjalnej skrzynki, pozostającej pod zarządem komendy straży marszałkowskiej.“

„Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Pana Marszałka, że art. 106 Konstytucji poręcza tajemnicę listów nietylko co do ich wewnętrznej treści. Obowiązujące przepisy pocztowe czynią zadość powyższemu postanowieniu konstytucji w ten sposób, że obowiązany do zachowania tajemnicy funkcjonariusz pocztowy doręcza list bądź bezpośrednio adresatowi, bądź osobie przez tego ostatniego upoważnionej.“

„Nie czyniąc żadnych oskarżeń pod adresem straży marszałkowskiej pozwalamy sobie stwierdzić, że nie jest ona ani organem pocztowym, ani — w danym wypadku — instytucją upoważnioną do odbierania, względnie przechowywania listów poselskich i klubowych.“

„Zniesienie bezpośredniości w doręczaniu listów bez zgody adresata, jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami pocztowymi. Wobec tego prosimy Pana Marszałka o anulowanie przedstawionego wyżej zarządzenia biura Sejmu i pozostawienie dotychczasowego sposobu doręczania listów. O ileby zaś to z jakichkolwiek powodów nie było możliwe, oświadczamy, że listy do Klubu Narodowego i posłów, do niego należących będą pobierać wprost z poczty upoważnieni do tego funkcjonariusze Klubu.“

Z poważaniem

(—) A. Zwierzyński.

Reformy te wywołały wśród wszystkich klubów sensację. Gdy list Klubu Narodowego doszedł do marszałka, zaraz wieczorem, polecił on przywrócić status quo. Jednocześnie ogłoszono komunikat, zapewniający, że zarządzenia te nastąpiły wskutek nieporozumienia.

## Kongres Ch. D.

W Katowicach odbył się w niedzielę kongres Chrześcijańskiej Demokracji pod przewodnictwem adw. Kobylińskiego z Katowic. Mowę programową na kongresie wygłosił sen. Wojciech Korfanty. Następnie uchwalono rezolucję w duchu opozycyjnym w stosunku do obecnego rządu i dokonano wyboru władz partyjnych.

## Aresztowanie bankierów żydowskich w Kielcach

W sobotę aresztowano w Kielcach dyrektorów miejscowego Banku Kredytowego: M. Kohna i Pinkusa Złotego, oraz dyr. Banku Dyskontowego Ch. Weinreha pod zarzutem nielegalnych operacji finansowych. Banki powyższe są instytucjami, reprezentującymi wyłącznie kapitał żydowski.

## Z Stowarzyszenia Doraźnej Pomocy w Warszawie

Przedstawiciele organizacji społecznych w Warszawie, które założyły Stowarzyszenie Doraźnej Pomocy, odbyli szereg posiedzeń, na których ustalono podział pracy.

Organizowania sekcji odzieżowej podjęła się Narodowa Organizacja Kobiet przy pomocy organizacji akademickich.

Wspólnymi siłami Narodowej Pracy Polek i Narodowej Organizacji Kobiet tworzona jest sekcja odżywiania przy współudziale ks. ks. proboszczów na przedmieściach stolicy. Narazie tworzone są cztery herbaciarnie i jedna jadłodajnia.

Sekcja finansowo-propagandowa utworzona została przy współudziale przedstawicieli naszej palestry, organizacji robotniczej „Praca Polska“, „Polonji“ oraz kolejarzy.

## Z różnych stron Polski

Zjazd „Polonji“ kijowskiej i charkowskiej

W Warszawie odbył się drugi zjazd b. członków „Polonji“ kijowskiej i charkowskiej. Na zjazd przybyli członkowie i goście nietylko z Warszawy, lecz i z prowincji. Zjazd rozpoczął się od nabożeństwa, odprawionego przez ks. W. Lewickiego w kaplicy na Pradze.

Prezes zarządu, poseł Zieliński, otworzył zjazd. Przez powstanie uczczono pamięć zmarłych członków: ś. p. dr. Lewickiej, dr. Jastrzębskiego i A. Sokołowskiego. Na honorowego prezesa zjazdu powołano sędziwego Józefata Andrzejewskiego, na przewodniczącego — adw. Bolesława Bielawskiego.

Ze sprawozdania, złożonego przez sekretarza zarządu, p. M. Piotrowskiego, zebrani dowiedzieli się o wykonaniu uchwał i zjazdu, odbytego w maju 1926 roku. Zarejestrowany został statut związku b. członków „Polonji“, a zarząd Związku w

## Ratujcie nasze dzieci!!!

Ten jednogłosny apel do wszystkich matek, został wystuchany. Nie będzie już dzieci chorych na krzywicę, słabość i rozmięczenie kości, niezbyt oskrzeli, gruźlicę i ogólny niedorozwój. Jedynym najskuteczniejszym środkiem leczniczym przeciwko powyższym niedomaganiom dziecięcym, jest Emulsja tranowa „Erbe“. Pełnowartościowy ten środek odżywczy, jest przetworem zawierającym najczystszy tran, witaminy, sole wapniowe i fosforowe, a przytem nadzwyczaj smaczny i chętnie przez dzieci przyjmowany.  
Dr. L. K.  
Pw 7 998-39.200

miarę swych możności finansowych rozciągnął opiekę nad kresową młodzieżą akademicką. Zainicjowano gromadzenie materiałów do dziejów pracy polskiej na Rusi i przyjmowano czynny udział w pracach natury społecznej i dobroczynnej.

Przemówienie posła S. Zielińskiego na temat: „Złudzenia niepodległości“ i dyskusja nad nim wypełniły przedpołudniowe posiedzenie. Po przerwie obiadowej b. woj. wołyński p. Aleksander Dębski mówił o „Wołyniu pod rządami polskimi“. Po dyskusji uchwalono szereg wniosków.

Szczególniejszy nacisk położono na czynny udział członków „Polonji“ w „Stowarzyszeniu Opieki nad Kresami“ oraz wezwano do czynnej pomocy w gromadzeniu materiałów do dziejów pracy polskiej na Rusi.

## Trujące kosmetyki

Według danych Państwowego Zakładu Higjenu w ciągu września dokonano badań 33 prób środków kosmetycznych, sprzedawanych w Warszawie i na prowincji. W 10 wypadkach stwierdzono zawartość domieszek materiałów szkodliwych dla zdrowia ludzkiego, związków ołowiu, miedzi itp. Jest to odsetek bardzo wysoki, stwierdzający wyraźnie, że w handlu kosmetykami znajdują się artykuły szkodliwe, wyrabiane przez pokątnych fabrykantów, unikających kontroli sanitarnej.

Władze sanitarne podejmują energiczną akcję celem zwalczania wyrobów szkodliwych, jak również celem zlikwidowania importu takich artykułów z zagranicy.

## Budowa domów dla bezdomnych

Z Warszawy donoszą: W dniu wczorajszym rozpoczęto wznoszenie budowli serii schronisk dla bezdomnych na Anopolu. Dotychczas trwały roboty ziemne i przygotowawcze. Wobec opóźnienia przewidzianego pierwotnego terminu rozpoczęcia budowy — ulegnie też przesunięciu termin wykończenia schronisk. Termin ten przyszczalnie przypadnie na 1 grudnia rb. Ogólna liczba przewidzianych budynków wynosi 62, rozpoczęto roboty przy 40. Opóźnienie terminu wybudowania schronisk stanowi dotkliwy cios dla 3.000 rzeszy bezdomnych, którzy mają być ulokowani w tych schroniskach.

## Śmierć górnika polskiego.

Lille, 13. 10. (PAT.) Zajęty przy wyładowywaniu węgla z berlinek do wagonów robotnik polski Józef Łukomski z Bruay wpadł w otwór szybu i runął w dół 25-metrowej głębokości. Znalezione tylko jego zwłoki zdruzgotane i zniekształcone. Odpowiedzialność za ten wypadek ponosi zarząd kopalni, nie dość dbający o bezpieczeństwo górników.



Lece listki z drzewa...

# WIADOMOŚCI POCZNE

## Nasz zwierzyniec rozrasta się

**Znów przybyły cztery rozkoszne tygrysiątka — „Misie“ wyrosły naschwał — Trzy przemile kociaki — Nowe dary — Zwiedzajmy ogród zoologiczny!**

Piękna jesień ściąga stale wielu ludzi do naszego zwierzynca. Atrakcję stanowią obecnie młode tygrysiątka, które niedawno ujrzały światło dzienne. Jest ich cztery, a wszystkie jak dotąd cieszą się doskonałym zdrowiem i nienajgorszym humorem. Karmi je z wielką troskliwością wilczyca, która czujnie strzeże swe przybrane maleństwa. Dyrekcja może sobie powiedzieć, że co do tygrysiątek ma szczęśliwą rękę, więc też niewątpliwie uda się jej pomyślnie wychować nową czwórke, co w innych ogrodach rzadko się udaje.

Zaznaczamy wypada, że już przed paroma miesiącami obdarzony został ogród czterema tygrysiątkami, które czują się znakomicie i obecnie same już bez pomocy wilczycy muszą się odżywiać. Najmłodsze zadawala się mlekiem, które dostarcza ich „opiekunka“—wilczyca, natomiast starsze otrzymują naprzemiennie raz na dzień mięso końskie, cielęcine, wołowinę albo królika. Dostają one również mleko z małą domieszką rybiego tranu, aby zapobiec krzywiznie kości.

Również świetnie się czują i rosną jak na drożdżach dwa młode niedźwiadki. Przed ich pawilonem gromadzą się tłumy ciekawych, a zwłaszcza dzieci, śledząc z ogromnym zainteresowaniem pocieszne zabawy niezdarnych „misiów“.

W dalszym ciągu szeregi młodego pokolenia naszego zwierzynca powiększyły się, bowiem ocelot, inaczej dzika kocica amerykańska ma trzy

młode, rozkoszne kocięta. Matka sama wychowuje troskliwie swe maleństwa. Podkreślić tu należy, że oceloty rzadko spotyka się w ogrodach zoologicznych, albowiem bardzo trudno je wychować w niewoli.

Niezadługo będziemy też oglądali młodego kangura, który narazie ukrywa się w torbie matki. Wychylił się on dopiero wówczas, kiedy otrzyma owłosienie, na co musi czekać jeszcze około 3 miesiące.

Dzięki ofiarności wielu osób powiększył się również ostatnio zwierzystan naszego ogrodu. Więć ks. prof. Posadzy — jak już pisał w jednej ze swych barwnych korespondencji — wiózł pokaźną kolekcję egzotycznych gości. Niestety przetrwały niewygody drogi i zmianie klimatu tylko dwie małe kapucynki, które ofiarował dyrekcji Ogrodu zoologicznego. Pani M. Ciechanowska z Poznania dała czarną wiewiórkę, a p. hr. M. Mycielski małą koczodaną.

Ogród również odczuwa dotkliwie ciężkie położenie gospodarcze. Dyrekcja stara się usilnie, by zwierzętom, których jest zgórą 1000 sztuk, działało się dobrze i — stwierdziliśmy, że nie zbywa im na pożywności. Wszystkie otrzymują swoje racje tak, jak dawniej. Kryzys dyrekcja przetrwa, jeżeli tylko pomogą jej mieszkańcy Poznania oraz Wielkopolscy, uważając za swój obowiązek, zwiedzanie jak najczęściej ten jedyny na ziemiach zachodnich zwierzyniec. (z)

## „Czerwony kur“

**Dwa podpalenia. — Szereg groźnych pożarów.**

W Skarsznicach (pow. śmigieński) spaliły się należące do p. Jana Jurgi stodoła ze żniwem, chlewy, stóg siana i narzędzia rolnicze, — wszystko ubezpieczone na sumę 26 tys. zł. Jest podejrzenie zbrodniczego podpalenia.

W Łąglewnikach (pow. poznański) u rolnika p. Wilhelma Libersbacha poszła z dymem stodoła, 2 chlewy, 2 szopy, część narzędzi rolniczych i całe żniwo i 6 świń. Straty ocenia się na 60 tys. zł. Również i w danym wypadku zachodzi podejrzenie zbrodniczego podpalenia.

W pow. śremskim w Konarzycach w zabudowaniach p. Antoniny Andrzejczakowej powstał ogień, prawdopodobnie wskutek wybuchu latarni. Pastwą płomieni padła stodoła ze żniwem i narzędziami rolniczymi oraz chlew wartości 30 tys. zł.

W Paproci (pow. nowotomyski) z niestwierdzonej przyczyny wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika p. Herberta Flauma i pochłonął stodołę ze żniwem i narzędziami rolniczymi wartości 15 tys. zł.

W pow. chodzieskim w Prośnie z niestwierdzonej przyczyny zapaliła się stodoła osadnika Stefana Szudarka. Stodoła spłonęła jak również żniwo i narzędzia rolnicze. Powstały straty na sumę 11 tys. zł. (k.)

## Za zabójstwo

**Pięć lat ciężkiego więzienia**

Wieczorem 12 września ub. r. rozległ się w Starołęce przy ul. Romana Maja strzał, a w kilka minut później konie, zaprzęzione do chłopskiego wozu mknęły przerażone wzdłuż ulicy; jednocześnie w przeciwnym kierunku uciekało kilkoro ludzi. Okazało się niebawem, że sprawcą strzału był Kazimierz Bocian ze Starołęki, a wóz należał do Zagalewskich. W wozie tym Bocian postrzelił 17-letniego Leona Zagalewskiego tak ciężko, że zmarł on po upływie dwóch godzin.

Po przeprowadzeniu śledztwa, Bocian zasiadł na ławie oskarżonych wraz ze swym współnikiem Edwardem Schneiderem. Bocian nie przyznawał się do winy, twierdząc, że nie wie, kto strzelał, a Schneider, któremu akt oskarżenia zarzuca, że pierwszy rzucił się na Zagalewskiego z wyrwaną z plotu sztachetą oświadczył, iż nie miał zamiaru zabijać chłopca. **W świetle sądu**

świadków zajęcie miało przebieg następujący:

Bocian i Zagalewscy żyli w niezgodzie. Często odgrzaali się sobie wzajemnie, a raz nawet, jak zeznała matka zabitego, Bocian wpadł do ich mieszkania i, dobywszy rewolweru, strzelił kilkakrotnie, wołając, że wszystkich pozabija. Zagalewscy nie pozostali dłużni. Tego dnia Bocian i Schneider, któremu również odgrażano się, byli z kilkoma innymi ludźmi na ul. Romana Maja w Starołęce. Traf chciał, że tą ulicą wracał ze Sławia wozem naładowanym ziemiakami Leon Zagalewski z bratem Sylwestrem. Powożący zauważył swoich wrogów i skierował konie w ich stronę, jak gdyby ich chciał najechać.

W tej chwili z grupy ludzi wysunął się Schneider i uderzył sztachetą w głowę Leona Zagalewskiego. Wówczas doskoczył Bocian i niebawem huknął strzał; kula ugodziła Leona Zagalewskiego w prawy bok, a przerażone konie poniosły. Brat ciężko ранego okiełznał konie i zawiózł Leona do domu. Tam, jęcząc z bólu, wyznał matce, że strzelił doń Bocian i po dwugodzinnym męczarniach zmarł.

Rzeźcoznawca p. Tadeusz Jaruszewski zeznał, że na podstawie ścisłych badań ustalił, iż kula, wyjęta z ciała zmarłego mogła pochodzić tylko z rewolweru Bociana. Dr. Łąguna stwierdził, że strzał był zabójczy i wywołał śmierć. W ostatnim słowie Schneider prosił o uwolnienie, a Bocian o przyznanie mu obrońcy z urzędu, gdyż czuje się niewinnym, a sam nie umie się bronić. Przewodniczący wyjaśnił, iż jego prośbę już przedtem załatwiono odmownie. Wówczas Bocian płacziwym głosem prosił o niski wymiar kary. Trybunał ogłosił wyrok, mocą którego oskarżony został skazany na 5 lat ciężkiego więzienia z par. 212 k. k. z policzeniem aresztu śledczego i 320 zł kosztów sądowych. Schneidera uwolniono od zarzutu usiłowanego zabójstwa. (z)

## KALENDARZYK

Wtorek, 13 października.

Śłońce: wschód 6,13 — zachód 17,04 — długość dnia 10 godzin 51 min. Księżyc: wschód 9,01 — zachód 17,29 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 6 st. Cels. Pogodnie. Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 759 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 15 st. C. najniższa plus 6 st. Cels.

Przewidywania pogody na środę: W dalszym ciągu stosunkowo pogodnie, w

ciągu dnia obniżenie się temperatury i postępujące zachmurzenie. Kal. rzk.: Edward — jutro Kalikst P. Kal. słow.: Ziemisław — jutro Dzierżymir

## Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka im. dr. Karola Marcinkowskiego w „Bazarze“ przy ul. Nowej.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską“, ul. Dąbrowskiego 76. Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Strusia 9. Wilda: Apteka pod „Koroną“, ul. Górna Wilda 61.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

## KRONIKA KOŚCIELNA

— **Porządek nabożeństw w kościele SS. Karmelitanek Bosych**, Poznań, ulica Niegolewskich 23. W czwartek 15 bm. Uroczystość Naszej Św. Matki Teresy od Jezusa — msze św. o 6,15, 7, 8, o 9 suma z kazaniem i o 10,30 msza św.; o godz. 17 nieszpory z kazaniem i nabożeństwo różańcowe. W niedzielę 18 bm. o godz. 6-tej rozpoczyna się 40-godzinne nabożeństwo, o godz. 19 różańcowe nabożeństwo i prepozycja. Ten sam porządek nabożeństwa zachowywać się będzie przez poniedziałek i wtorek. — W czasie tych trzech dni, uroczysta msza św. o godz. 9.

## OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Stopień magistra filozofii uzyskali: w zakresie botaniki p. Aniela Danowska z Siebrakowa; w zakresie matematyki p. Henryk Kosmala z Strzemieszyc i p. Jerzy Mrozecki z Włocławka; w zakresie chemii pp. Edmund Hoja z Kępna, Franciszek Gajowczyk z Kobylina, Halina Ptakowska z Częstochowy, Maksymilian Kranz z Poznania.

Stopień magistra farmacji uzyskali pp. Leon Salberg z Plocka, Marjan Kowalik z Wąchocka, Jadwiga Szurmińska z Piątka, Alfons Weiss z Wolsztyna, Olga Adamska z Przemysła, Leokadja Biłska z Baku-Balachany, Lucjan Stańczak z Ożarowa, Roman Gaj z Król. Huty, Edmund Wojciechowski z Krotoszyna, Włodzimierz Krzywokulski z Uhnowa.

— **W stan spoczynku.** Po przebyciu sześciomiesięcznego stanu nieczynnego został z dniem 22 bm. dekretem Min. Spr. Wewn. przeniesiony w stan spoczynku nacelnik rach. poz. urzędu wojew. p. Władysław Bocian. P. B. liczy dopiero lat 43, w czynnej służbie w wymienionym urzędzie pozostawał przez przeszło 11 lat.

## ZEBRANIA, ZJAZDY

— **XIV. zebranie Wydziału Lekarskiego T. P. N. łącznie z Oddziałem Połączonym Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego** odbędzie się dn. 16 bm. o godzinie 20,15 w sali wykładowej Kliniki Dermatologicznej U. P. (Szpital Miejski, ul. Szkolna), z następującym porządkiem obrad: 1. Komunikaty Zarządu, 2. Pokazy, 3. Dr. J. Zeyland: Wyniki szerepów przeciwgruźliczych w latach 1928—1930, zmniejszenie się umieralności ogólnej niemowląt szczepionych.

— **Ognisko Polek.** Wieczór dyskusyjny odbędzie się w środę 14 bm. o godzinie 19 na sali Warszawiaków.

## WYKŁADY

— **„Ratujmy Mazury“.** Pod tym tytułem wygłoszony zostanie odczyt na zebraniu Oddziału poznańskiego Zrzeszenia Rodaków Warmii, Mazur i Ziemi Malborskiej które odbędzie się w środę, dnia 14 bm. o godz. 19 w lokalu p. Bayerowej, pl. Bernardyński 2. Na zebranie zaprasza się wszystkich b. pracowników plebiscytowych oraz wszystkich interesujących się sprawą mazurską.

## ŻYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ Wilda.** Zebranie plenarne, połączone z uroczystością Kościuszkowską, odbędzie się w środę 14 bm. o godz. 20 w druchny Zawadkowej, Górna Wilda 75.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ Poznań XV. Śródka.** Zebranie plenarne, połączone z obchodem kościuszkowskim, odbędzie się w środę 14 bm. o godz. 19,30 w Domu Katolickim na Śródcie. Między innymi ważnymi sprawami referat.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ Wilda.** Ćwiczenia odbywają się co czwartek w sali gimn. szkoły powszechnej przy ul. gen. Prądzińskiego. Dla młodzieży o godz. 19, dla druchien o godz. 20.

## WYCHOWANIE, KURSY

— **Czytelnia dla Kobiet** przypomina o kursach robót ręcznych artystycznych i praktycznych, które obejmują trykotaż ręczny, twedy, haft biały i kolorowy, mezeżki, cerowanie artystyczne, firanki, koronki, filet, klockowe, irlandzkie, batik, liworyzacje i malowanie na porcelanie. Zgłoszenia przyjmuje codziennie biuro Czytelni, ul. Kantaka 9, II piętro od godziny 11 do 13 i od 17 do 19. Opłata 20

Przy zepsutym żołądku, zaburzeniach trawienia, niesmaku w ustach, bólu w skroniach, gorączce, zaparciu stolca, wymiotach lub rozwolnieniu już jedna szklanka naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa“ działa pewnie, szybko i do- datnio. Żądać w apt. i drogeri. nw 6279

kursy jest bardzo minimalna, umożliwia więc korzystanie z nich nawet mniej za- możnym sferom.

— **Kursy praktyczne języka francuskiego**, organizowane przez rząd fran- cuski, rozpoczynają się w tych dniach. Na kursach wykładają profesorowie nast- przedmioty: gramatykę, konwersację, li- teraturę i stylistykę. Prócz tego jest sek- cja korespondencji handlowej. Lektje odbywają się trzy razy w tygodniu o go- dzinie 18 lub 19. Wszelkich informacji udziela sekretariat (w Stow. Polsko- Franc. ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27) co- dziennie od godz. 17—19.

## KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Jutrzejczy konkurs gotowania na gazie.** W środę po południu odbędzie się w sali restauracji „Belweder“ przy ul. Marszałka Focha (naprzeciw dworca od strony łazarskiej) konkurs gotowania na gazie, o tytuł „Miss Gaz“. Konkurs, w którym uczestniczą 24 panie, rozpoczyna się o godz. 17. Wstęp dla publiczności wolny, lecz tylko dla osób dorosłych. (k)

— **Towarzystwo polsko-włoskie „Dante Alighieri“.** Pierwsze zebranie po- wakacyjne zarządu Tow. polsko-włoskie- go odbyło się 12 bm. Na porządku obrad znalazły się sprawy: wykładowe, wyciecz- ki do Włoch, bezpłatnych lekcji języka włoskiego i in. Pierwsza lekcja odbędzie się 26 b. m. o godz. 19 w dawn. Hotelu Rzymskim, Aleje Marcinkowskiego 22. — Wpisy nowych członków przyjmuje skarbniczka p. F. Zielińska, pl. Wolności nr. 18 w sekretarjacie Tow. Sztuk Pięk- nych. Biblioteka towarzystwa, wzboga- cona ostatnio licznymi dziełami literatury włoskiej, przesłanymi z Rzymu, otwarta tylko dla członków, mieści się przy ulicy Sew. Mielżyńskiego 26-27 przy Biblij. Tow. Przyjaciół Nauk. Tow. polsko - włoskie „Dante Alighieri“ ma na celu zaznajomie- nie społeczeństwa z kulturą i językiem włoskim. Każdy sympatyzujący z Italią winien zapisać się na członka Tow. D. A. Bliższych informacji udziela p. Kocho- równa (Biblij. Tow. Przyjaciół Nauk).

— **Z Komitetu Miejskiego L. O. P. P.** Dnia 9 bm. o godzinie 10 odbyło się po- święcenie własnego lokalu Komitetu L. O. P. P. na miasto Poznań, Aleje Marcin- kowskiego 18, I ptr. Aktu tego dokonał proboszcz parafji św. Marcina ks. prałat dr. Taczak, życząc w pięknym przemowie- niu Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwi- gazowej rozwoju, na jaki cel jej zaslugu- je. Obecnością swą oświetlili skromnie, ale podniosłą uroczystość prezydent Mia- sta Poznania p. Ratajski i przedstawiciele różnych władz. Prezes Komitetu Miejskiego p. gen. Serda Teodorowski po powie- taniu gości zaznaczył, że zarząd zrzesze- nia, opartego o społeczeństwo na wskroś katolickie, trwa w niezłomnej wierze, iż do wypełnienia jego zadania, t. j. obrony ukochanego przastarego grodu Przemysła- wa przed szatańskimi zakusami nie- przyjaciół naszych, pomoc Boga jest ko- nieczną, pragnie więc pracę w nowym lo- kalu rozpocząć w imię Jego.

— **Związek Hallerczyków** Placówka Poznańska urządza 24 bm. na sali p. Ja- rockiej zabawę jesienną, z której czysty dochód jest przeznaczony na fundusz gwiazdkowy. Ze względu na szlachetny cel należy się spodziewać, że powyższa zabawa będzie się cieszyć frekwencją. — Zaproszenia już można odbierać w sekre- taryjacie Wolnica 3, parter lewo.

— **Wystawa Misyjna.** Komitet Wy- stawy Misyjnej przy parafji Matki Bo- skiej Bolesnej na św. Łazarzu urządza w czasie od 18 do 25 bm. „Wystawę“ na sali Belwederu przy ul. Marsz. Focha nr. 18. Otwarcie nastąpi w niedzielę o godz. 9. — Zwiedzać można prześliczne ekspozyty, własnoręcznie wykonane, codziennie po- cząwszy od godz. 10—20. Czysty zysk przeznaczony na cele misyjne.

— **Sodaliczka Paniem Urzędniczek.** Wspólna adoracja odbędzie się w środę 14 bm. o godz. 19,30 w kaplicy sodaliczy- nej przy ul. Dominikańskiej.

Czytelnikom Naszym,  
przejeżdżającym  
przez

**Berlin**

przypominamy, że otrzymują naj-  
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“  
we wszystkich kioskach  
gazetowych

na dworcach i w wiel-  
kich hotelach



# DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

## Z WIDOWNI I Z ZA KULIS

### MIASTA ZABRAŁY GŁOS W SPRAWIE TEATRALNEJ

Warszawa, 12 października.

W mieście naszym zebrał się prezydenci polskich miast „teatralnych”, t. j. tych, które posiadają teatry miejskie i dotychczas je prowadził, nim ZASP je unieruchomił, usiłując niemią zawładnąć. Obrady toczyły się krótko, ale wydały rezultat pozytywny i dodatni. Po dałem już telegraficznie tekst uchwały, powziętej przez prezydentów: Warszawy, Krakowa, Lwowa, Poznania (wiceprezydent dr. Kiedacz) przy telegraficznym akcesie prezydenta Katowic. Teraz należy ją wyjaśnić. Ujmuje ona sprawę teatralną zwięźle i rzeczowo, a cały chaos, wywołany przez ZASP, a w prasie, niezupełnie czasem zorientowanej, mimowolnie popieraną, sprowadza do najprostszych i jasnych konturów.

Więc przedewszystkiem punkt pierwszy kładzie kres t. zw. „umiastowieniu” teatrów. Było ono możliwe, póki finanse miejskie stały tak dobre, że dopłaty do teatrów nieograniczone w praktyce, acz na papierze ograniczone, nie przerastały poziomu dochodów w kasach miejskich. Dzisiaj, w pełni kryzysu o którym nikt nie wie kiedy się skończy, miasta takich nieograniczonych dopłat składać nie mogą, a temsamem wykluczone jest, aby które z nich prowadziło teatry na własny rachunek i ryzyko.

Zatem: „miastowość” teatrów należy do przeszłości. To pierwszy wynik narad warszawskich.

Nie wynika stąd, aby miasta nie chciały przyczynić się w miarę funduszów, do popierania teatrów, które kto inny będzie prowadził. Punkt drugi uchwał stwierdza to wyraźnie. Miasta chcą dawać subwencje. Stwierdzają tylko wyraźnie, że subwencja taka ma być sumą stałą, nieprzekraczalną i żadnych dalszych dopłat za sobą ciągnąć nie może. W tym względzie druga część uchwały wyciąga tylko konsekwencje z punktu pierwszego.

Teraz idzie o to, kto ma te subwencjonowane teatry prowadzić?

Uchwała jest jasna i niezmiernie ważna. Wiadomo, że cały wysiłek ZASP-u był skierowany ku temu, aby teatry miejskie dostać w ręce za pomocą t. zw. „kolektywów”, które, dla złączenia sowieckiej formy, nazwano „zrzeszeniami”. Kolektyw to zostawać mając pod bezpośrednim kierunkiem ZASP-u, czyli on sprawowałby faktyczną dyрекcję, pobierałby subwencje, rozporządzał majątkiem miejskim w gmachach, dekoracjach i kosztach, najczęściej milionowym i wielomilionowym. Dlatego uniemożliwił ZASP prowadzenie teatrów lwowskich dyr. Czapełskiemu, a warszawskich dyr. Krzywoszewskiemu, nakazując swoim członkom - aktorom bojkot tych scen, aby zmusić miasta do oddania je na kolektyw.

Otóż miasta dają ZASP-owi odprawę delikatną, ale wyraźną. „Kierownictwa subwencjonowanych teatrów — brzmi uchwała — powinny być jednolite i zabezpieczyć miasta należytą kalkulacją handlową i organizacją przedsiębiorstwa, ponadto całkowitą odpowiedzialnością tak materialną, jak moralną”. Znaczy to, że wszelkie zarządy kolektywowe, zrzeszeniowe i w ogóle ZASP-owe, które temu postulatu nie odpowiadają zasadniczo, powinny być od teatrów miejskich wykluczone.

Wszystko to odnosi się do teatrów w ogóle, tak dramatycznych, jak muzycznych. O tych ostatnich mówi osobno punkt czwarty. Miasta stwierdzają, że opera może być uruchomiona tylko przez obejmujące całą Polskę „Towarzystwo popierania opery”, w którym wzięłoby udział państwo, samorządy, związki, zrzeszenia i t. d. i t. d. W dalszem tle ukazuje się jeden personal operowy na całą Polskę, który dawałby przedstawienia po różnych miastach bądź równocześnie, bądź kolejno.

Dzięki tym przemyślanym i rozważnym postanowieniom, chaos teatralny będzie musiał zatrzymać się w swym rozwoju. Nie zbraknie prób, aby go utrzymać dalej, lecz spełzną one na niczym, jeżeli miasta wytrwają na drodze, którą rozumnie i po obywatelsku obrały.

## CO POLSKA WNIOSŁA W ODRODZENIE CZECH

Pod tytułem „Udział Polski w czeskim narodowym odrodzeniu”, ukazała się właśnie w tych dniach po czesku wielka księga, napisana przez profesora literatury polskiej w uniwersytecie czeskim w Pradze dr. Marjana Szyjkowskiego.\* Księga ta wydana nakładem Słowiańskiego Instytutu w Pradze, jest zaledwie pierwszą częścią zamierzonej na wielką skalę pracy, w której autor zadaje sobie wielki trud wykazania, jak bardzo Polska, głównie i przedewszystkiem w dziedzinie kulturalnej, oddziałała na tworzenie się kultury czeskiej w Czechach z końcem XVIII wieku i w następnym oraz na budzenie się narodo we albo t. zw. odrodzenie.

Przed pobieżnym omówieniem książki trzeba sobie pokrótce uświadomić, że Czesi po przegranej bitwie pod Białą Górą w r. 1620 popadli w tak wielką niewolę Austrii, że dopiero niemal w półtora wieku później poczęło się u nich budzić poczucie odrębności narodowej i kulturalnej, kult dla tego co swoje i narodowe. Z końcem tedy XVIII wieku pojawiają się pisarze i działacze, którzy budzą wśród Czechów uczucie narodowe i są zarazem twórcami nowej czeskiej literatury.

W pierwszej części swej bardzo sumienniej pracy omawia prof. Szykowski właśnie tę epokę prawie zarania czeskiego odrodzenia kulturalnego i narodowego i wskazuje na wielki udział Polski w tem odrodzeniu. Trzeba stwierdzić, że istotnie w tym czasie, podobnie jak w pierwszej połowie XIX wieku, pisarze i działacze narodowi czescy tworzyli swe poglądy według poglądów polskich i w Polsce szukali wzorów.

Autor ujmuje dzieje kulturalnych stosunków polsko - czeskich nie pewnymi problemami, lecz postaciami. Tak więc w omawianej części pierwszej zapoznamy się z polonofilstwem twórcy sławistyki, Józefa Dobrowskiego, i poety XVIII wieku Antonina Jana Puchmajera; dowiemy się też o stosunkach z Polską Józefa Jungmana twórcy czeskiego romantyzmu i znanego przedstawiciela tegoż romantyzmu, Wacława Hanka.

Zaczynając badanie stosunków literackich polsko-czeskich, prof. Szykowski rozpatruje obszernie epokę Stanisława Augusta i równocześnie rzuca światło na prądy oświecenia w Czechach, gdzie wówczas najbardziej decydującą jednostką był Dobrowski. Uczony ten w czasie swej podróży do Rosji zatrzymał się przez czas dłuższy w Polsce, interesował się nią i nawiązywał liczne stosunki z polskimi uczonymi, z którymi następnie prowadził ożywioną korespondencję, szczególnie na temat lingwistyki, historii cywilizacji i literatury.

Co się tyczy stosunku Puchmajera do Polski, to autor, opierając swoje wywody na cennych materiałach, wykorzystanych dopiero przez niego po raz pierwszy, stwierdza jasno, że tak ten poeta, twórca nowo-czeskiej literatury, jak i jego współcześni, czerpali obficie natchnienie z dzieł poetyckich naszych klasyków: Książnika, Karpińskiego, Krasickiego, J. Szymanowskiego i innych. Dzięki też Puchmajerowi został przetłumaczony w ogóle pierwszy utwór polski na język czeski, a mianowicie „Myszeis” Krasickiego.

Mówiąc o polonofilstwie J. Jungmana, opiera się prof. Szykowski głównie na jego obfitej korespondencji w której wymieniony autor czeski bardzo często pisze o Polsce, interesując się szczególnie jej politycznym położeniem w okresie wojen napoleońskich i w czasie powstania listopadowego. Jego liczne prace nie dadzą się pomyśleć bez znajomości analogicznych prac polskich, a więc znanego swego słownika nie mógłby napisać bez znajomości słownika Lindego, a historii literatury bez znajomości literatury Bentkowskiego.

W najobszerniejszym rozdziale IV rozpatruje autor stosunek do Polaków Wacława Hanka, który na wzór „Pieśni Ossjana” ułożył pieśni czeskie t. zw. „Rękopis Królodworski”, podając go za najstarsze utwory poetyckie czeskie. Okazuje się, że Hanka w okresie

\* Marjan Szykowski. Polska őrast a ceském narodním obrozením. Praha, 1931, str. 508.

czterdziestoletnim swej działalności utrzymywał liczne stosunki z Polakami i prowadził z nimi obfitą korespondencję. Najserdeczniejsze stosunki łączyły go z polskim czechofilem Adamem Rościszewskim, który przez długie lata informował społeczeństwo czeskie o sprawach polskich. Ważniejszą jednak było poznanie wpływów polskich w utworach literackich Hanka, a głównie poezji mickiewiczowskiej, stwierdzenie źródła powstania jego „Kraakowiaków” i omówienie napisanej przez niego polskiej gramatyki.

Sumiennie opracowane dzieło prof. Szyjkowskiego pozwala nabrać przekonania, że Czesi w chwili odrodzenia narodowego, chcąc się uwolnić od wpływów niemieckich, zwrócili się do kultury polskiej, która stanowiąła dla nich pobudkę i służyła im nieraz za

wzór w pracy kulturalnej i narodowej. Z dzieła prof. Szyjkowskiego dowiadujemy się po raz pierwszy o wielkiej ekspansji naszej kultury na najbliższy kraj słowiański i o tem, ile jest polskości w odradzającej się kulturze czeskiej.

Praca powyższa otwiera nam drogę do zaniedbanych całkowicie u nas studiów na temat ekspansji kultury polskiej w ogóle na całą Słowiańszczyznę, która to ekspansja w istocie silnie się uwi docznia. Z tego też powodu cenne dzieło prof. Szyjkowskiego należy powitać z wielkiem zadowoleniem, uznać jego nadzwyczajną wartość i duży użytek. Sądząc z pierwszego tomu, przypuszczać można, że i następne rzuca wiele nowego światła na to ważne zagadnienie.

Dr. Józef Gołąbek.

Lwów.

## ŻYCIE KULTURALNE

### JUTRO WIELKI WIECZÓR POLSKIEJ MUZYKI SYMFONICZNEJ

Orkiestra Symfoniczna miasta Poznania urzędują, jak wiadomo, co tygodnia koncert niedzielny, drugi odbył się właśnie w ubiegłą niedzielę i miał równie ogromne powodzenie, jak poprzedni. Sala była wysprzedana do ostatniego miejsca. W przerwie korytarze nie mogły pomieścić spacerujących melomanów, wśród których widziało się nietylko elitę inteligencji poznańskiej, ale wielbiceli muzyki czystej z najprzeróżniejszych sfer społecznych. Liczne reprezentowane była młodzież, co jest nader pocieszające, świadczy bowiem, że rozpoczęta praca nad budowaniem kultury muzycznej trafia właśnie tam, gdzie najsilniej może się zamilowanie sztuki ugruntować i najpożyteczniejsze dla przyszłości wydać następstwa.

Jutro wchodzi w szereg naszych produkcji orkiestralnych pierwszy wielki koncert śródoty. Zaprojektowane są one w planie organizacyjnym jako wieczory „gościnnie”, gdyż d o udziału w nich będą zapraszani z zewnątrz znakomici muzycy, mistrze batuty i instrumentalistyk. Szereg ich otwiera dwóch artystów warszawskich, mianowicie, p. Grzegorz Fitelberg, pierwszy kapelmistrz Filharmonii warszawskiej, oraz p. Zbigniew Drzewiecki, pianista, a obecnie rektor Akademii muzycznej w Warszawie, który godność tę sprawuje jako drugi z rzędu jej dziekan, po pierwszym rektorze: Karolu Szymanowskim.

Program obejmuje wyłącznie muzykę polską. I to jest zgodne z planem organizacyjnym poznańskich koncertów, gdyż słuchacze mają być wprowadzeni systematycznie w symfonię w ogóle, lecz nacisk spoczywać musi na muzyce polskiej, której dawne i nowe skarby trzeba naszej publiczności otworzyć. Usłyszymy więc Chopina koncert fortepianowy f-moll w wykonaniu Zbigniewa Drzewieckiego, zaś muzykę nowszą i najnowszą będą reprezentowały dwa utwory: „Epizod na maskaradzie”, późniertne dzieło nieodżałowanego Mieczysława Karłowicza, uzupełnione z rękopisu i zinstrumentowane przez dyr. Fitelberga, oraz druga część baletu „Harnasie” Karola Szymanowskiego.

Program ten odpowiada wysokim celom, jakie założyła sobie Orkiestra Symfoniczna Miasta Poznania co do szerzenia kultury dla twórczości narodowej. W wykonaniu świetnych dzieł uczestniczą artyści wysokiej miary. Poznań wstępuje od razu do pierwszego szeregu między centrami muzycznymi Polski, tak co do kultury symfonicznej w ogóle, jak co do jej poziomu.

Gutmann zbankrutował. Z Wiednia piszą nam: Piękny jubileusz przypadł w udziale słynnej agencji koncertowej Gutmanna, która patronowała wielkim artystom w ich objazdach po Austrii i Niemczech oraz po całym Zachodzie Europy. Gutmann zbankrutował... Polaków także nie mało było klientami Gutmanna, poczynając od Sembrich-Kochańskiej, Hubermanna, Sliwińskiego i in. Po śmierci założyciela agencji, Gutmanna, która nastąpiła przed 25 laty, kupił firmę i prowadził ją dalej niejaki Hugon Knepler, muzyk, humorysta i magik estradowy, który już jako właściciel agencji uprawiał dalej swój wesóły zawód. Czasy powojenne zabiły salę koncertową. Dochody malały, w końcu przyszła likwidacja pod znakiem bankructwa. (wm)

### RUCH REGIONALISTYCZNY

„Kronika gostyńska” w ostatnio wydanym zeszycie na październik zamieszcza dwa zakończenia ciekawych prac. P. F. Mendyczancka omawia wiejskie ceremonjały weselne po powrocie z kościoła do domu. Redaktor wydawnictwa p. W. Stachowski kończąc pracę o r. 1848 w Gostyniu i okolicy kreśli sylwetki ważniejszych jednostek, które wówczas odegrały pewną rolę na terenie gostyńskim. (J. St.)

### LITERATURA

Na poznańskim warsztacie poetyckim. P. Artur Marja Swinarski wykończył powieść, osnutą na tle życia św. Franciszka, zatytułowaną „Góra Aniołów”. Również przygotował do druku cykl ballad poznańskich, noszący tytuł „Dęby w Rogalinie”. Poza tem wykańcza cykl poezji olimpiadzkich „Los Angelos”, przeznaczonych na konkurs międzynarodowy, jaki został rozpisany w związku z przyszłoroczną Olimpiadą w Los Angelos. Należy przypomnieć, że poezja polska zdobyła już raz nagrodę na takiej Olimpiadzie, mianowicie w Amsterdamie, gdzie uwieńczono tom poezji Kazimierza Wierzyńskiego „Laur olimpijski”.

### PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sztuka na obstalunek. Z Pragi donoszą nam: Jeden z moskiewskich korespondentów donosi o kampanji reklamowej, jaką przedsięwziął sowiecki komisarjat oświaty za pomocą artystów. Pozamawiał mianowicie całe serie obrazów i rysunków, zadając artystom jako temat głównie „piśmielkę” i industrializację Republiki Rad. Szło o to, aby rozreklamować „rozmach młodzieńczy” i „szalony rozwój” Sowiecie w tym zakresie. Nadsyłane dzieła wystawiano w lokalu zrzeszenia artystów „Chudożnik”. Były tam przedstawione kopalnie, fabryki, „kolchozy”, prztyłki dla dzieci, szkoły, demonstracyjne i czerwone uroczystości itd. Zamalowano i zarysowano mnóstwo przestrzeni — rezultat artystyczny żaden. Ledwie parę dzieł dało się zapamiętać, inne nie miały żadnej wartości. (pp)

### TEATR

Teatr ukraiński we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: Podczas gdy ZASP-owi tak dobrze udało się zrujnować teatry lwowskie, Rusini krzają się ze zdwojona energią około uruchomienia własnego teatru. Czytelnia „Proswity” posiada na Łyczakowie własny lokal. Jest projekt, aby salę tę rozszerzyć i założyć tam stały teatr ruski, nad którym czuwaćby dwie instytucje: „Teatralna Kooperatywa” i „Teatrlna Fundacja”.

Nowy lektor wymowy we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: Lekтором wymowy na uniwersytecie naszym był zmarły niedawno artysta dramatyczny p. Franciszek Frączkowski. Na jego miejsce powołał senat wydział humanistyczny młodego artystę dramatycznego p. Leopolda Kielanowskiego, który dał się poznać zwłaszcza jako wybitny recytator. Młody lektor wkrótce złoży ostatnie rygoroza na wydziale humanistycznym i otrzyma tytuł doktora. Na obecnym trymestr ogłosił p. Kielanowski wykłady: „Technika i estetyka słowa” oraz „Cwiczenia z dykcji w wygłaszaniu prozy i wiersza.” (lk)

### Pisma nadesłane

„Tęcza”. Zesz. 41. Treść: B. Jarochoński: „O potrzebie silnych charakterów” — y: „W sobotę po południu”. — J. S.: „Młodzi katolicy maszerują”. — J. D.: „Autem przez Podole”. — P. Maczewski: „Tańczyła szopka”. — Z.: „Z kwiatów — kwiaty”. — M. Pawlikowski: „Turniej poetycki”. — J. Staszewski: „Piękna księżka o stronach rodzinnych St. Zeromskiego”. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Notatki. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe. — Humor. — „Przeгляд Księgarski”. Nr. 20. Treść: „Wykłady na kursach księgarskich”. — H. Łopieński: „Lojalność i regulamin w praktyce sortymentysty”. — Sezon szkolny. — Kronika księgarska. — Z życia organizacyjnego. — Dział urzędowy. — „Wiadomości geograficzne”. Zeszyt 6-7. Treść: M. Klimaszewski: Z zagadnień dotyczących zlodowacenia ziem polskich. — Sprawy polskiego Tow. Geograficznego w Krakowie. — Ruch geograficzny w świecie. — Wykłady i kursy. — Wycieczki, zjazdy, wiadomości drobne, notatki naukowe. — Dobrowolska M.: Studja nad osadnictwem Wisłoki i Białej. — Recenzja. — Bibliografia.



## Ciekawe kartki z życia „króla herbaty“

Jak już donieśliśmy, zmarł w Londynie sir Tomasz Lipton, angielski „król herbaty“. Prasa poświęca zmarłemu bardzo obszernie artykuły, z których wynika, że sir Tomasz Lipton był w Anglii niezwykle popularną osobistością. Herbata Liptona jest sławną na całym świecie, ale zmarły nie tej swojej herbatce zawdzięcza swą popularność. Lipton był przede wszystkim sportsmenem. „Tommy“ Lipton był zwłaszcza namiętnym żeglarzem i budował jeden jacht za drugim — wszystkie nazywały się „Shamrock“ — by zdobyć dla Anglii pierwszą nagrodę w wyścigach jachtowych. Wydał na to 250000 funtów, ale nagrody nie zdobył, do ostatniej jednak chwili kwitował ten swój „pech“ dobrym humorem.

Tommy Lipton urodził się w roku 1850 w Glasgowie i był synem biednych rodziców. Już jako chłopiec szkolny pracował by zarobić na swe utrzymanie, a następnie w 16 roku życia wyjechał do Ameryki, by spróbować tam szczęścia. Wyjechał bez grosza w kieszeni, ale dał sobie jakoś radę. Gdy okręt zawinął do portu, Lipton pierwszy wylądował i pobiegł natychmiast do pierwszego hotelu, który mu się nawinął. Właścicielowi hotelu zaproponował, że sprowadzi mu 40 gości, jeśli otrzyma od niego przez miesiąc mieszkanie i utrzymanie. Właściciel hotelu się zgodził, a w ten sposób młody Lipton był przez miesiąc zaopatrzony.

Gdy po kilku latach pracy ciężkiej zaoszczędził sobie 500 dolarów, wraca z tym kapitałem do Anglii i otwiera w Londynie maleńki sklepik. Sam pracował w tym sklepie i spał pod stołem. Sprzedawał tanio, tak, że miał stosunkowo dużo odbiorców. Zaczęło mu się powodzić, a wtenczas zakłada pierwszą filję. Później powstało więcej tych filij, które prowadzili specjalnie przez niego przygotowani kierownicy. Z początku sprzedawał Lipton rozmaite środki żywności, ale później ograniczył się wyłącznie do herbaty, a w r. 1899 zakupił 20.000 skrzyń herbaty. Gdy herbata przybyła do Glasgowa, Lipton przyjął ten ładunek nader uroczysto. Orkiestra dęta to-

warzyszyła pochodowi 50 dużych wozów ciężarowych poprzez ulice miasta.

Widzimy z tego przykładu, że Lipton był mistrzem reklamy. Umiał nawet korzystać z wypadków nader niekorzystnych. W tym czasie zakupił wielkie plantacje herbaty na Cejlonie. Razu pewnego parowiec z wielkim ładunkiem herbaty nawiedzony został przez gwałtowną burzę i musiał dużą część swego ładunku wrzucić do morza. Lipton, który był przy tem obecny, potrafił i z tego wyciągnąć korzyść. Oto wziął pedzel do ręki i na każdej skrzyni napisał dużymi literami: „Pijcie tylko herbatę Liptona!“ Skrzynie wrzucono potem do morza, ale następnie wyrzucone zostały na brzeg, a w ten sposób ludność dowiedziała się o herbatce Liptona.

Lipton nie bez humoru opowiadał często, jak pewnego razu „wpadł“ na... nowym ubraniu. Kiedy mianowicie założył swój pierwszy sklep kolonialny, zaangażował chłopca do posyłek, co prawda obdartego i bardzo biednego, który świecił na wszystkie strony dziurawym ubraniem i strzępkami butów.

Tak nie mogło być dłużej, bo abdartus kompromitował firmę T. Liptona. Wobec tego postanowił młody właściciel choć z bólem serca, ale postanowił wyekwipować swego pomocnika. W pięknym, granatowym ubraniu i lśniących butach miał młodzieniec paradować po Glasgow i załatwiać posyłki swej firmy.

Lipton cieszył się już naprzód wrażeniem, jakie wywoła młodzieniec na klienteli. Krótkotrwałe było jednak jego złudzenie, bo nie przeczuwał nawet, w jak fałszywym kierunku ulokował swój kapitał. Chłopiec wyekwipowany nie przyszedł więcej do pracy. Miał jeden dzień, miał drugi, a chłopca jak nie było, tak nie było. Lipton udał się do matki swego pracownika. Ale zanim zdażył zadać pytanie, usłyszał jej oświadczenie: — Panie szefie, mój syn wygląda teraz tak ładnie, że nie może już dłużej służyć w tak małym sklepiku. Musiałam postarać się dla niego o lepsze stanowisko. Ale bardzo jestem panu wdzięczna za tak ładną nową przyrodziwę. (A. K.)

## Anegdota o Szkotach

Szkoci są, jak wiadomo, przedmiotem drwin ze strony Anglików z powodu oszczędności swej, graniczącej ze sknerstwem.

Tak np. jeden z dzienników londyńskich opowiada, że pewien Szkot jechał do Londynu, gdzie miał się poddać kuracji. Konduktor pociągu, w którym ów Szkot jechał, zauważył zdumiony, że pasażer ten wyskakuje na każdej stacji i kupuje bilet do następnej, w końcu więc spytał o powód tej dziwnej manipulacji. — „Widzi pan — odparł zapytany — jestem chory na serce, a do Londynu jeszcze daleko. Mogę umrzeć w drodze, poco więc wydawać pieniądze na bilet do samego Londynu?“

O innym sknerze szkockim opowiada, że przestał nakręcać swój zegarek, gdy sprowadził się do mieszkania, skąd słychać było bicie zegara ratuszowego, tudzież, że sprawiwszy sobie nowe tapety, przybił je do ściany gwoździami, aby mógł je zabrać w razie przeprowadzki. Był to zapewne ten sam Szkot, który pragnąc popełnić samobójstwo, zakradł się do mieszkania przyjaciela, aby tam bezpłatnie otruci się cudzym gazem.

Redaktor pewnego wielkiego dziennika londyńskiego otrzymał list następujący: „Panie! Jeżeli w dzienniku pańskim nie przestaną się ukazywać drwiny z oszczędności Szkotów, to ja i moi przyjaciele nie weźmiemy więcej do ręki dziennika pańskiego, który codziennie czytujemy w bezpłatnej czytelni miejskiej. Szkot.“

Krawiec Mac Naber, oczywiście Szkot, miał w sklepie swoim sześć garniturów po 50 szylingów, których nie mógł pozbyć się w żaden sposób. Przyjaciel jego, Sandy, dał mu radę: „Słuchaj Mac — powiada — zapakuj te sześć garniturów, dołącz do nich rachunek na pięć garniturów po 60 szylingów i poślij je temu sknerze Mac Dougallowi. Sknera, spostrzegłszy, że w paczce znajduje się o jeden garnitur więcej, niż wymieniono w rachunku, z pewnością zlakomi się i w ten sposób pozbedziesz się tego balastu.“ „Masz głowę, Sandy!“ — woła Mac Naber uradowany, pakuje garnitury i wysyła je z rachunkiem Mac Dougallowi. Po tygodniu Sandy zjawia się znów u Mac Nabera. „No i cóż — zapytuje — Mac Dougall wziął garnitury?“ „Zrujnowałeś mnie — odpowiada krawiec, trzęsąc się z gniewu — przez twą głupią radę!“ „A to w jaki sposób?“ „Posłałem, jak radziłeś, Mac Dougallowi wszystkie sześć garniturów z rachunkiem za pięć, a ten galgan odesłał mi pięć garniturów razem z rachunkiem, i pisze, że nic u mnie nie zamawiał.“

## Automaty przyczyną braku drobnych

Jednym ze zjawisk, uderzających przybysza zwiedzającego po raz pierwszy Londyn, jest olbrzymia ilość aparatów automatycznych. Prawie wszystkie piecyki gazowe w mieszkaniach prywatnych funkcjonują dopiero po wrzuceniu monety szylingowej; automaty wydają papierosy w noży,

kiedy zamknięte są wszystkie dystrybucje; piecyki kąpielowe, ogrzewane gazem, wprowadzane są w ruch w taki sam automatyczny sposób; tak samo, po wrzuceniu monety pensowych, czasem półpensowych, działają telefony publiczne; na stacjach kolei podziemnych automaty wydają bilety; na wszystkich rogach ulic wystawione są automaty do sprzedaży marek pocztowych, kart, arkusików papieru z kopertami, nie mówiąc już o olbrzymiej liczbie automatów dostarczających za wrzuceniem drobnej monety niklowej czy miedzianej, cukierków, czekoladek, biszkoptów, sucharków i innych słodczy. Są nadto automaty zaopatrujące w kawalki mydła i bodaj ręczniki, nawet w przybory do szycia, łańciana i cerowania, także w guziki czy haftki lub tasiemki.

Jest to oczywiście urządzenie niezmiernie dogodne, zwłaszcza, że automaty londyńskie funkcjonują bez zarzutu. Posiada ją one wszelako jedną złą stronę: wywołują stały w Londynie, niezmiernie dotkliwy brak drobnych. Miliony pensowych i setki tysięcy szylingowych monet więzną codziennie w skrzynkach automatów co powoduje brak drobnych w mieście. Mennica londyńska wyprodukowała w ciągu ostatniego roku 49.789.000 pojedynczych sztuk pensowych, miliony półpensowych, oraz 7 milj. „farthing'owych (szelągów). Wyliczono, że w ciągu roku krąży w Anglii z ręki do ręki, a raczej z ręki do automatów, około 264 milionów monet pensowych, co też daje się odczuwać w zmniejszeniu ich obiegu.

## Kolej na pneumatykach

Kryzys odbija się na wszystkim, a więc i na kolejach. Zmniejsza się ruch na magistralach, a zwłaszcza na liniach bocznych, które stają się chroni znie deficytowymi. Pogłębia jeszcze tę sprawę wzmocniona i ostra konkurencja autobusów, które jako środek komunikacyjny przyprawiają kolej o duże straty. We Francji, gdzie komunikacja autobusowa na bliższe i dalsze dystanse bardzo jest rozwinięta i gdzie koleje cierpią bardzo na tej konkurencji, zainicjowano i rozwiązano już nawet kwestię uruchomienia autowagonów, t. j. wozów osadzonych na pneumatykach i jadących po szynach kolejowych.

Pierwsze próby dowiodły, iż siła tarcia opon kauczukowych o szyny jest trzykrotnie większa, niż zwykłych kół o bandażu stalowym. Właściwość ta przyczynia się do zmniejszenia sumy zużycia energii motoru, a zatem daje już oszczędność na paliwie i zużyciu maszyny w porównaniu ze zwykłym pociągiem. W r. 1929 podjęła fabryka opon Michelin'a próby na linii Laquenielle — Mont Dore. Szybkość osiągnięta podczas prób sięgała 90 km. na godzinę. Dalsze próby odbywały się już na większych dystansach, na linii magistralnej Paryż—Orlean. Wagon motorowy posiadał motory benzynowe o sile 20 PS, a mieścił 40 pasażerów.

Francuskie linie kolejowe, które wprowadziły ten rodzaj komunikacji na pewnych odcinkach linii głównych, a zwłaszcza na bocznicach, osiągnęły duże oszczędności, kasując pewną liczbę słabo obsadzonych pociągów.

Autobusy na szynach posiadają jeszcze i tę zaletę, że nie wydają podczas ruchu ha-



1) Dr. Brüning, kanclerz i min. spraw zagr., 2) Groener, min. spraw wewn. i Reichswehry. 3) Joel, min. sprawiedliwości, 4) Dietrich, wicekanclerz i min. finansów. 5) Stegerwald, min. pracy, 6) Schiele, min. rolnictwa, 7) Prof. Warmbold, sprawy gospodarcze, 8) Treviranus, min. komunikacji i osadnictwa, 9) Schätzel, min. poczty.

łasu, nie trzęsą. Urządzone b. wygodnie, dają podróżnym te same wygodny, z jakich korzystają w zwykłym wagonie kolejowym. Or.

## Chrześcijaństwo w Szwecji przed tysiącem lat

Ziemia szwedzka dostarcza coraz to nowych pamiątek o bezcennej częstokroć wartości historycznej w postaci licznych wykopalisk, obliczanych na setki i tysiące lat. Obecnie dr. Linderholm, profesor teologii na uniwersytecie w Upsala, wydaje przy pomocy rządu książkę, poświęconą historii nawrócenia Szwecji na chrześcijaństwo, w której opiera się całkowicie na świadectwie odkopanych kamieni runicznych, których napisy odnoszą się właśnie do dzieł misjonarskiej pracy pierwszych chrześcijan w Szwecji.

Wiele z odnalezionych kamieni runicznych datuje się z XIII wieku, to jest z tego okresu, w którym umiejętność posługiwania się pismem runicznym zanikała już wśród Szwedów, natomiast niektóre runy pochodzą z przed tysiąca lat i opowiadają one o chrześcijaństwie, rozważaniem z punktu widzenia pogan. Im dawniejsze są kamienie pokryte pismem runicznym, tem pochlebniej opisują pierwszych chrześcijan szwedzkich. Byli to ludzie wielkiego serca, nieposzlakowanej uczciwości i ogromnego zapału. W miarę, jak chrześcijaństwo postępowało zwyciężskimi krokami w głąb Szwecji, poglądy pogan ulegały zmianie, a kamienie runiczne z późniejszych okresów pełne są przekleństw i gróźb pod adresem chrześcijan, którzy stawali się w owym czasie niebezpiecznymi już rywalami pogaństwa.

## Kanał Panamski za mały

Jak wiadomo, poprzez wąskie połączenie lądowe, łączące Amerykę Północną z Ameryką Południową, zbudowano Kanał zwany Panamskim, który umożliwia bezpośrednią komunikację morską między Oceanem Atlantyckim i Spokojnym. Kanał ten dzisiaj nie zdoła już zadość uczynić wymogom wzmożonego ruchu okrętowego. Oprócz tego okazało się, że Kanał jest za mały dla nowoczesnych amerykańskich statków bojowych.

Wobec tego postanowiono wybudować nowy kanał w republice Nicaragua. Obecnie bawi komisja inżynierów w Nicaragua dla przeprowadzenia studiów terenowych. Kanał prawdopodobnie rozpoczynać się będzie przy miejscowości Greyton (San Juan del Norte) nad zatoką Karbiska, i prowadzić będzie wzdłuż rzeki — San Juan do jeziora Nicaragua, następnie przez jezioro Managua do zatoki Vonseca, przyszłej amerykańskiej bazy operacyjnej nad Ocea-

nem Spokojnym. Do kanału tego przyłączone będą kanały rezerwowe do Oceanu Spokojnego. WIP.

## Jedna z największych bibliotek publicznych na świecie

Jest biblioteka Kongresu (parlamentu) w Waszyngtonie. Liczy ona 4.103.000 książek i broszur, 1.160.000 map, 1.060.000 egzemplarzy utworów muzycznych, oraz blisko 500.000 druków.

## Jutrzejszy koncert muzyki polskiej

Pierwszy wielki koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim, który odbędzie się jutro, będzie poświęcony wyłącznie muzyce polskiej, a to zgodnie z założeniem, jakie postawiła sobie Orkiestra Symfoniczna Miasta Poznania aby szerzyć jak najusilniej kult muzyki narodowej.

Pośmiertne dzieło Mieczysława Karłowicza „Epizod na maskaradzie“ uzupełnione i zinstrumentowane przez dyr. G. Fitelberga, oraz przez niego dyrygowane, otwiera program. Następuje koncert f-moll Chopina, odegrany przez rektora Zbigniewa Drzewieckiego, na zakończenie zaś będzie wykonane najnowsze dzieło orkiestralne Karola Szymanowskiego, ustęp z baletu „Harnasie“, który jest osnuty na tle życia Skalnego Podhala.

Jutrzejszy koncert otwiera serię wieczorów symfonicznych śródownych, które będą odbywały się co dwa tygodnie z udziałem zapraszanych do Poznania najznakomitszych dyrygentów i wykonawców.

Koncert jutrzejszy, który należy do rzędu koncertów reprezentacyjnych wywołał, tak jak pierwsze dwa koncerty wielkie zainteresowanie muzykalnej publiczności naszego miasta.

Przed sprzedaż biletów w składzie cygar A. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38 w cenie 1 do 5 zł w dzień koncertu od godziny 6 przy kasie w Teatrze Wielkim.

## Karol Szymanowski w Poznaniu.

Znakomity kompozytor Karol Szymanowski, którego balet „Harnasie“ wykonany zostanie w środę na koncercie symfonicznym, przyjechał do Poznania i zamieszkał w hotelu Bazar. P. Szymanowski będzie obecny na koncercie w Teatrze Wielkim.

# DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

## Refleksje dolarowe

Zyjemy w bardzo dziwnych czasach! To co wczoraj wydawało się świętem, niewzruszalnym, potężnym, „tabu“ — dzisiaj podlega dyskusji, staje się przedmiotem wątpliwości i obaw, a jutro pada pastwą wichury kryzysowej. Bank Angielski uchodził za najbezpieczniejsze schronisko spłoszonych kapitałów międzynarodowych; dzisiaj zaś stał się placówką, potrzebującą gwałtownie ochrony ze strony władz Jego Królewskiej Mości. Dolar do niedawna był symbolem złotego cielca, był walutą par excellence międzynarodową. Obecnie, mimo że Stany Zjednoczone zgromadziły w swoich skarbcach 40 procent światowego zapasu złota, kurs dolara objawia niepokojące wahania.

U. S. A. cieszyły się w powojennej Europie chwałą nowoczesnego eldorado. „Prosperity“ amerykańska, oparta na racjonalizacji i standaryzacji, zapładniająca coraz to wspanialszy rozwój gospodarczy — stanowiła przedmiot powszechnego zachwyty i zazdrości. Długi okres bezprzykładnie dobrej koniunktury, stałego wzrostu kursów akcji, wzrostu produkcji i konsumpcji doprowadził do teorii o bezkresowości „prosperity“ amerykańskiej. Aż tu, po tylu latach „boomu“, w październiku 1929 r. nastąpił „slump“. I od tej pamiętnej daty, znaczącej początek kryzysu światowego, koniunktury w Ameryce zaczęły kształtować się coraz gorzej. Dawne pojęcia uległy rewizji. Racjonalizację i standaryzację potępiano jako przyczynę bezrobocia. Wspaniale rozbudowana produkcja zaczęła pracować na zapas i, w miarę upływu czasu, zapasy gromadziły się coraz większe, góry „stocków“ rosły, ciężąc na rynku i powodując niewidziany nigdy spadek cen i akcji. Im większą była przed krachem konsumpcja, tem dotkliwiej dał się Amerykanom odczuć zastój produkcji, rzucający na bruk setki tysięcy, miliony pracowników, przymierających z głodu, bo nieposiadających już żadnych oszczędności. Oszczędności bowiem były stosunkowo niewielkie; wszak forsowano konsumpcję w okresie „boomu“! A budżet związkowy? Wykazuje półtora miljarde deficytu.

Tak więc „prosperity“, ta duma Amerykanów z przed 1930 r., okazuje się owocem sztuki inflacyjnego nadymania. Poprostu: temu najbogatszemu krajowi świata bogactwo „uderzyło do głowy“. Przecholowano w wyścigu produkcji i rozbudowy. Teraz przyszedł okres deflacji, okres powrotu do naturalnych norm. Rzecz jasna, że proces deflacji w Stanach Zjednoczonych musiał mieć przebieg boleśniejszy, niż w innych, mniej rozbudowanych krajach. Gdy jeszcze, w dodatku, zachwiała się marka i funt szterlingów, a więc waluty państw, z którymi Stany Zjednoczone są związane liczną wiązką, także i dolar zaczął się chwiać.

Ale złoty trzyma się! — powie sobie „Polak z ulicy“. Tak, jest to fakt pocieszający i pochlebiający naszemu samopoczuciu, że złoty ostał się pośród kataklizmu, jaki dotknął tyle walut światowych. Jednakże fakt ten nie powinien ani na chwilę wywoływać wrażenia, że cały ten kataklizm nas bezpośrednio nie dotyczy i że nasze życie gospodarcze od jego następstw jest lub będzie w pełni uchronione.

## Z KRAJU

(k) **Przywóz do Polski we wrześniu.** Według tymczasowych obliczeń, dotyczących handlu zagranicznego Rzplitej (łącznie z W. M. Gdańskiem) przywóz we wrześniu rb. wynosił w wadze 208.343 tonn, w wartości 113.324 tys. zł. W porównaniu do sierpnia przywóz wzrósł w wadze o 8.455 tonn, w wartości zaś wzrósł o 4.222 tys. zł. Najważniejsze zmiany w przywozie zaznaczyły się w artykułach spożywczych, zarówno w ogólnym wzroście (o 5,3 milj. zł.) jak również na poszczególnych artykułach, w szczególności ryżu (o 2,8 milj. zł.) Wzrósł ponadto przywóz skór i futer surowych (o 0,7 milj. zł.), jak również szmat i makulatury (o 1,5 milj. zł.) Zmniejszył się natomiast przywóz surowców włókienniczych, a mianowicie bawełny (o 2,0 milj. zł.) oraz wełny nieczesanej i niebarwionej (o 2,4 milj. zł.), a nadto maszyn i aparatów (o 1,0 milj. zł.), materiałów i przyrządów elektrotechnicznych (o 1,0 milj. zł.) oraz samochodów (o 0,8 milj. zł.).

## Koniunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	5. 10.	6. 10.	7. 10.	8. 10.	9. 10.	10. 10.
<b>Pszonica</b>						
Warszawa	23,50	23,50	—	23,50	23,50	—
Poznań	20,50	20,50	20,75	20,50	20,50	20,75
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	21,00	—	—	21,25	21,25	—
<b>Żyto</b>						
Warszawa	22,00	22,00	—	22,00	22,25	—
Poznań	22,50	22,50	22,00	22,25	22,50	22,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	20,50	—	—	20,50	20,50	—
<b>Jęczmień</b>						
Warszawa	21,00	21,25	—	21,50	21,50	—
Poznań	21,50	22,00	22,00	22,00	22,00	2,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	19,50	—	—	2,00	20,50	—
<b>Owies</b>						
Warszawa	21,50	21,50	—	22,00	23,00	—
Poznań	20,50	20,75	20,50	20,75	20,75	20,75
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—0,00	—	—	20,25	20,75	—

Obroty na rynkach zbożowych w ciągu ub. tygodnia wydatnie zmalały. Wśród przyczyn tego faktu wymienić należy: 1) zmniejszenie zakupów na zapas w Anglii, zgodnie z hasłami nieuciekania od funta do towaru, 2) trudności eksportowe Stanów Zjednoczonych, 3) straty eksporterów południowo-wschodniej Europy, 4) oczekiwanie nowych zarządzeń przemysłowych w Belgii i 5) zmniejszona aktywność Rosji w związku z niewykonaniem (jak dotąd) planu zbożowego na rok bieżący.

Na giełdzie w Winnipeg, pomimo, że dolar kanadyjski stracił około 12 proc. swej wartości, ceny pszenicy spadły dalej. Owa niższa cen staje się dla Kanady czynnikiem ułatwiającym konkurencję na rynkach importowych, jednakowoż rujnuje farmerów, którzy w tym roku posiadają b. niewiele zboża i muszą sprzedawać je po niezwykle niskiej cenie. Uchwytne zapasy pszenicy w Stanach Zjednoczonych w porównaniu z cyfrą z zeszłego tygodnia wzrosły o 15 milj. buszli. Polityka Federal Farm Boardu stoi obecnie przed trudną decyzją albo wstrzymaniu sprzedaży eksportowych, albo też wydatnej niżki ceny. O ile Londyn traktować, jako głównego odbiorcę, wówczas spadek cen powinien wynosić od 12 do 17 proc. Chwilowo transakcje eksportowe maleją, zapasy rosną i cena pszenicy obniża się w dalszym ciągu. Argentyna, pomimo wszelkich oświadczeń, nie podejmuje żadnych kroków w kierunku powstrzymania spadku pesety, raczej należy stwierdzić, że patrzy przychylnie na ewolucyjne zmniejszanie wartości swej waluty, ponieważ w ten sposób pszenica i kukurydza argentyńskie mogą utrzymać się na rynku angielskim. Jest to tem ważniejsze, że Argentyna posiada nadwyżkę wywozową starej pszenicy jeszcze około 1½ miliona tonn.

Na europejskich rynkach zbożowych kryzys funta szterlingów wywołał poważne skutki. W Austrii przerwano wszystkie tranzytowe interesy, które wymagają dewiz, trudnych obecnie do uzyskania. Eksporterzy węgierscy ponieśli dotkliwe straty. Dotychczasowy wywóz pszenicy z nowych zbiorów wynosił 120.000 tonn, z czego 70 proc. skierowane zostało do portów śródziemnomorskich, a 30 proc. do Austrii. Zupelnemu zahamowaniu uległy rumuńskie transakcje wywozowe. Na rynku francuskim zaznacza się silny popyt na pszenicę wyborowej jakości, to też ceny (za najgorsze i najlepsze ziarno) wahają się od 136 fr. do 158 fr. Ceny zboża rosyjskiego zostały pociągnięte spadkiem cen kanadyjskich, tembardziej, że Rosja nie jest w stanie przerwać na dłuższy okres czasu interesów eksportowych i musi dostosowywać się do konkurencji. W Niemczech brak na rynku żyta. Według ostatnich wiadomości ma być ustabilizowana górna granica ceny na 200 mk. za 1000 kg. żyta.

Na giełdach krajowych uspokojenie spokojne, tendencja lepsza.

## Jaja

Sytuacja nadal niewyjaśniona. Notowania angielskie zwykowały tylko nieznacznie, wskutek tego eksport na ten rynek jeszcze się nie kalkuluje. Eksporterzy przechowują częściowo towar, czekając na pomyślniejszą koniunkturę, przyczem uwzględniają stopniowy spadek produkcji jako moment korzystny dla podniesienia poziomu cen. W Niemczech wzmożniła się ostatnio tendencja pod wpływem tego czynnika. Również z Belgii donoszą o lepszej tendencji, natomiast doniesienia z pozostałych rynków wskazują na uspokojenie i tendencję niską.

Na rynku krajowym sytuacja nadal spokojna. W tygodniu sprawozdawczym placono w obrotach hurtowych za 1 skrzyżnię jaja prześwietlanych sortowanych 170—180 zł, za towar niesortowany 150—160 zł. Za drobny 140—150 zł. Jaja gwarantowane loco granica kalkuluowały się 17,50—18 dol. za dwie półskrzynie.

## Masło

W tygodniu sprawozdawczym przeważała w kraju i na rynkach zagranicznych tendencja niżkowa. Wobec spadku zapotrzebowania ze strony Anglii, gdzie hasło „buy british“ (kupuj to, co brytyjskie) pociąga za sobą silniejszy popyt na masło pochodzenia kolonialnego, zwiększa się podaż masła bałtyckiego, a zwłaszcza duńskiego w Niemczech, Belgii, Szwajcarii itd., dusząc notowania wdół. Ostatnie notowanie giełdy berlińskiej z dnia 10 b. m. wykazuje spadek o 5 Rm na I gat. i o 2 Rm. na II i III gat. tak, że obecnie notowanie wynosi 113, 103 i 89 za I, II i III gat. przy tendencji b. słabej.

Rynek krajowy przy średniej podaży i słabej tendencji spokojny. Ceny obniżyły się w handlu detalicznym o 20—40 gr za 1 kg.

## Bydło i mięso

Tendencja na rynku bydła niejednolita. Na targowicy poznańskiej notowania podniosły się mniej więcej o tyle, o ile spadły w poprzednim tygodniu, gdy tymczasem na pozostałych targowicach bydło w dalszym ciągu niżkuje. Owce były utrzymane, cielęta trochę słabsze.

Na rynku trzody chlewnej żywicieł niżkował silnie w całym kraju. Notowania osiągnęły poziom oddawna nie wykazywany. Silna niżka cen spowodowana została zwiększoną podażą sezonową, która się zbiegła z ograniczeniami importowymi w Austrii i Czechosłowacji oraz spadkiem cen na bekony i wędliny.

W dniu 9. b. m. na londyńskim rynku bekoni notowano w sh. za 1 cwt.: duński 63—65, holenderski 59—62, polski 54—58, Duńskie bez zmiany, holenderskie spadły o 2—3 sh., polskie o 4 sh.

## Manufaktura

Strajk robotników w łódzkim przemyśle dzianym, obejmujący jednak tylko zakłady niezrzeszone, spowodował pewne przesunięcia w zbycie wyrobów dzianych na korzyść zrzeszonych fabryk. Wobec ukończenia strajku, stanęły jednak zakłady niezrzeszone w Związkach zawodowych znów do ostrej walki konkurencyjnej. Zbyt wyrobów wełnianych tj. pulloverów, kamizelki, jest wobec niesprzyjającej pogody jeszcze bardzo słaby. W razie dalszego trwania łagodnej temperatury nastąpi poważne opóźnienie sezonu zimowego. Pozatem zamówienia nie mogły być przyjęte, wykonane terminowo, ponieważ na skutek niżki cen na wełnę wahały się dostawcy przed wywianiem i dostarczyli ostatecznie towaru z pewnym opóźnieniem. Średnie i mniejsze przedsiębiorstwa, liczące się wkrótce z poważniejszymi zamówieniami, skrepowane są we wykonywaniu zamówień niemożnością pracowania w nadgodzinach. Przyjmowanie nowych robotników połączone natomiast jest z trudnościami technicznego rodzaju, brakiem kwalifikacji i powiększeniem kosztów ustawodawstwa socjalnego. Na rynku pożyczek trwa nadal walka konkurencyjna, a kartel ma rozpocząć swą działalność po zarejestrowaniu statutu przez władze. Wbrew doniesieniom niektórych organów prasowych, stwierdzić zresztą należy, że sprawa organizowania kartelu idzie bardzo opornie naprzód, a obecnie nie są jeszcze bynajmniej usunięte trudności, wynikające z braku rzeczywistego porozumienia. Kurczenie się konsumpcji nastąpiło i w tym zakresie o 30—40 proc., natomiast wypłacalność klienteli jest stosunkowo niezła.

## Drzewo

Stały spadek eksportu drzewa z Polski wymaga zwrócenia bacniejszej uwagi na potrzebę wydatnego zwiększenia wewnętrznego spożycia drzewa, gdyż wysiłki organizacyjno-eksportowe nie potrafią rozwiązać katastrofalnej sytuacji polskiego drzewnictwa.

Pierwszym i zasadniczym warunkiem wzmocnienia konsumpcji własnego drewna jest całkowicie izolowanie naszego rynku od przywozu zagranicznych materiałów, co osiągnięte zostało już zdawnio w drodze nałożenia wysokich ceł importowych na drewno. Drugim warunkiem jest zrozumienie konieczności oderwania kształtowania się cen wewnętrznego drewna — od cen na rynkach światowych, aby w imię hasła samowystarczalności przystąpić do powiększenia siły nabywczej rynku polskiego, naogół bowiem ceny krajowe są stosunkowo wysokie, a prztem niezbyt ściśle związane z jakością, jak to ma miejsce przy eksporcie.

Ożywienie w przemyśle drzewnym związane jest ściśle z ruchem budowlanym zarówno miejskim, jak i wiejskim. W dziedzinie budownictwa miejskiego prowadzi się obecnie intensywną propagandę budowania z drewna.

Pozatem faktem jest, że skutkiem wadliwej polityki taryfowej i fatalnym drogą na olbrzymich połaciach kraju marują się znaczne ilości drewna opałowego, jako nie posiadające żadnej wartości. Jednocześnie zaś obszerne nasze lasy posiadają wszelkie warunki ku stworzeniu specjalnego przemysłu chemicznego, o partego na przeróbce surowca drzewnego i odpadków, związanych z produkcją leśną.

## Sytuacja na giełdach

Na giełdach światowych wytworzyła się atmosfera niepewności, sprzyjająca spekulacji, dlatego też różnice kursów wykazywały w ciągu tygodnia linję łamaną o silnych odchyleniach. Z ważniejszych wypadków należy zanotować uruchomienie giełdy w Oslo, zorganizowanie i zarejestrowanie w stanie Deleware instytucji kredytowej pod nazwą „National Credit Corporation“ z funduszem 500 milj. dolarów, w celu upłynnienia zamrożonych aktywów w mniejszych bankach, podwyższenie stopy dyskontowej przez Federal Reserve Bank w Bostonie z 2 na 2,5 proc. i w Cleveland z 2,5 na 3 proc., podwyższenie stopy dyskontowej przez Bank Francji z 2 na 2,5 proc., podwyższenie stopy dyskontowej Japońskiego Banku Narodowego w Tokio z 5,11 na 5,84 proc., oraz zarządzenia dewizowe rządu austriackiego. Posunięcie Banku Francji tłumaczy się potrzebą dostosowania jego polityki do polityki Federal Reserve Bank.

Na czoło zainteresowań wysuwa się sprawa konferencji Laval — Hoover i następstw, jakie niewątpliwie dla całego życia gospodarczego pociągnie. W związku z tem w sferach bankowych i gospodarczych panuje nastroj oczekiwania. Na giełdzie nowojorskiej w ciągu tygodnia nastąpiła zwykła kursów całego szeregu papierów. Przejaw ten nie jest jednak bynajmniej równoznaczny ze zdecydowaną poprawą, ale raczej wypływa z chęci wyzbywania się waluty na korzyść innych walorów, co miało również miejsce na niektórych innych giełdach. Oczywiście ucieczka od dolara nie jest uzasadniona wobec olbrzymiego zapasu, posiadanego przez Amerykę.

Giełda paryska odznaczała się tendencją niejednolita, wynikającą z oczekiwaniami na dalszy rozwój wypadków i porozumienie francusko-amerykańskie. Popyt na papiery wartościowe był mniejszy, zwłaszcza w porównaniu z giełdami amerykańskimi. Zarówno publiczność, jak i spekulacja nie potrzebowała wyzbywać się waluty, wobec czego transakcje akcjami nie wykazały ożywienia. W okresie tygodnia wyraźnie spadły akcje bankowe: Bank Francuski 11 225 (11.850), de Paris et de Pays Bas 1 320 (1475), Credit Lyonnais 1.145 (1920), niżkowały również kopalnie węgla i akcje towarzystw transportowych; elektryczne niektóre zwykowały; większość akcji międzynarodowych spadła, natomiast poprawiły kurs Goldfields.

Na giełdzie londyńskiej polepszyły się notowania obcych pożyczek, z wyjątkiem brazylijskich i niemieckich, które poważnie straciły na kursie, również akcje towarzystw niemieckich i szwedzkich obniżyły notowania. Rynek pieniężny jest w dalszym ciągu płynny. Pieniądz dzienny 4—3½ proc. Weksle grudniowe 5 proc., trzymiesięczne 5,11/12 proc.

Giełda amsterdamska odznaczała się wybitną wstrzeźliwością, jednakowoż na skutek wiadomości z Nowego Jorku większość głównych papierów straciła od 5 do 8 proc. Z papierów obcych najsilniej spadły pożyczki niemieckie, natomiast pożyczki krajowe poprawiły kurs.

W Niemczech giełda nadal nieczynna. Zaznaczył się wzrost upadłości oraz spadek pokrycia obiegu banknotów. Wobec tych faktów zastosowano dalsze ograniczenia ruchu dewiz do 200 mk.

Na giełdzie warszawskiej początek tygodnia zaznaczył się zupełnym brakiem zainteresowania dla akcji i słabą tendencją dla papierów lokacyjnych i pożyczek państwowych. Dopiero od 6. b. m. nastąpiła gwałtowna zmiana, zwłaszcza w kierunku popytu na papiery lokacyjne i pożyczki państwowe, również rynek akcji wykazał pewne ożywienie. Pod koniec tygodnia nastąpiło pewne uspokojenie. Notowano akcje (pierwsza cyfra z 3 października 1931 r., druga z 10 października): Bank Polski 111,50 — 110,00, Bank Handlowy 97—97, Lilpopy 11,25—12,50, Mordziejów 4,00—4,00, Sarachowice 6,00—6,00, Papiery procentowe: 3 proc. Poż. Budowlana 29,50—31,00, 5 proc. Poż. Konwersyjna 42,50—41,25, 7 proc. Poż. Stabilizacyjna 52,50 — 56,00, 10 proc. Poż. Kolejowa 99,50 — 100,00, 4½ proc. L. Z. Ziemięskie 40,00 — 45,00, 5 proc. T. K. m. Warszawy 47,50—52,50, 8 proc. T. K. m. Warszawy 58,50—65,00.

## KRONIKA GOSPODARCZA Z ZAGRANICZY

(z) **Olbrzymi deficyt bilansu handlowego W. Brytanji.** W tych dniach została ogłoszona oficjalna statystyka handlu zagranicznego W. Brytanji za czas od stycznia do 1 października 1931 r. Cyfry ujawniają katastrofalny stan angielskiego bilansu handlowego. Wartość eksportu wynosi 292.390.601 funtów szterl., czyli o 148.724.730 f. szt. mniej aniżeli w poprzednim roku. Import przedstawia wartość 621.352.640 funtów, czyli o 163.675.245 mniej, aniżeli za ten sam okres czasu w roku ub. Mimo tak wydatnego obniżenia się importu deficyt bilansu za 9 miesięcy bież. roku wynosi 328.962.049 funtów. Wynika z powyższego, że eksport zmniejszył się o 33 proc., a import o 20 proc.

SPORT

Hippika

Zawody hipiczne oficerów artylerji konnej. W Łazienkach odbyły się ostatnie dwa konkursy tych jubileuszowych zawodów: zespolowy o nagrodę p. Prezydenta Rzplitej oraz indywidualny. W pierwszym zwyciężył zespół 7. d. a. k. w składzie: kpt. Byłczyński, por. Dąbski - Nehrlich, ppor. Nagórski, zdobywając puhar po raz drugi, a więc na własność. 2. 2. d. a. k., 3. 10 d. a. k. Indywidualnie najlepszy wynik uzyskał por. Dąbski - Nehrlich przed por. Choynowskim i kpt. Byłczyńskim. W konkursie myśliwskim zwyciężył por. Biliński (C. W. A.) na „Majestacie” przed por. Solskim (P. Man. Art.) na „Magnesji” i por. Dąbskim-Nehrlichem na „Nero”. Wymienieni 3 zawodnicy przeszli parcours bez błędu.

Hokej na lodzie

Anglja 1 „B. S. C.” 5:4 (2:1, 1:0). Powyższe spotkanie rozegrano na otwarcie sezonu w londyńskim pałacu lodowym. Bramki dla zwycięzców zdobyli Bonnycastle 2, Sexton i Magwood po jednej, oraz Brueck w trzeciej tercji samobójczą. Dla Niemców: Brueck, Strobel, Roettle i Roemer. (tel. wł. — ol.)

Lekka atletyka

W wewnętrznych zawodach kółka sportowego Tow. Uczni Handlowych w Poznaniu, zwyciężyli w poszczególnych konkurencjach: 100 m — Mager 12.2 sek., 400 m — Szych 57 sek., 1500 m — Kamiński 4:41.2 sek., kula — Janicki 12.21 m., dysk — Janicki 46.05 (dysk kobiecey), skok w dal — Janicki 5.55 m.

Pięściarstwo

Walne zebranie WOZB zgromadziło rekordową ilość 50 przedstawicieli wszystkich klubów stołecznych. Prezesem nowego zarządu wybrano ponownie p. Derde, pierwszym wiceprezesem kpt. Gawronskiego, drugim inż. Merlińskiego, kapitanem sportowym p. Cendrowskiego, przewodniczącym wydziału spraw sędziowskich — p. Nalecza. Skarbnikiem wybrano po raz szósty z rzędu p. Sobckiego, sekretarzem p. Swidnickiego, gospodarzem p. Zwierzca, a kronikarzem p. Sodome. (PAT)

„Warta” i „Polonia”. W najbliższą niedzielę, odbędzie się w wielkiej sali kina „Colosseum” ten sensacyjny mecz bokserki o drużynowe mistrzostwo Polski pomiędzy stołeczną „Polonią”, a poznańską „Wartą”. Przeciwko najsilniejszej drużynie polskiej „Polonia” wystawia następujący skład: Kazimiński, Goss, Pernak II, Działowski, Wolski II, Mroczkowski, Mizerski, Koczur. „Warta” występuje w tym samym składzie co walczyła w Danji (z Rogalskim w muszej), a tylko prawdopodobnie zamiast Sipińskiego pojedzie Forlański. Siły są naogół niemal wyrównane, a o wyniku meczu zdecydować rezultaty spotkań Arski i Wolski II, oraz Wiśniewski i Mizerski.

Zawody „Sokoła” z udziałem zawodników „Warty”, „HCP” i „Drużyny Błękitnej” odbędzie się w sobotę 17 bm. o godz. 20 w sali „osrodka”.

Wśród zawodowców

Sharkey pokonał w poniedziałek w spotkaniu eliminacyjnym do mistrzostwa świata po 15 starciach olbrzyma włoskiego Carnerę wysoko na punkty. Sharkey technicznie przewyższał znacznie Carnerę i w pierwszych kolach walczył ostrożnie unikając ciosów Włocha, który następnie nie mógł technicznie Amerykanina przeciwstawić swej sily i okazał się mniej wytrzymałym od partnera.

RADJO

Programy radiofoniczne

Środa, dnia 14 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemiaków Wielkopolskich; godzina 17.00 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.50 „Humor” (wygl. p. Zyg. Noskowski, art. T. P.); godz. 19.05 radiogawęda żołnierska; godz. 20.15 recital organowy prof. Feliksa Nowowiejskiego (transmisja z kościoła OO. Jezuitów); godz. 21.00 pieśni o miłości w wykonaniu Gabrieli Kryger - Bernackiej (sopran); godz. 21.30 utwory skrzypcowe w wykonaniu Ireny Zarzyckiej; godz. 22.00

sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.15 „Z nad krawędzi” — wygl. brat Cezary; godz. 22.30 muzyka taneczna z kabaretu „Apollo”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Skrzynka pocztowa”; godz. 15.50 muzyka gramofonowa; godz. 16.00 lekcja języka francuskiego (Lingua-phone); godz. 16.20 „Ważenie gwiazd”; godz. 16.40 muzyka gramofonowa; godz. 17.10 odczyt; godz. 17.35 muzyka lekka w wykonaniu orkiestry P. R.; godz. 19.15 „Skrzynka Poczta Rolnicza”; godz. 19.35 muzyka gramofonowa; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.00 muzyka taneczna w wyk. orkiestry argentyńskiej pod dyr. Bern. Alemani; godz. 20.40 „Pociąg przyszłości”; godz. 20.55 wieczór narodowościowy Irlandzki: 1) Słowo wstępne o Irlandzki 2) koncert muzyki irlandzkiej — wykonawcy: orkiestra P. R. pod dyr. J. Oziminskiego, Berta Crawford (sopran); godzina 21.55 słuchowisko p. t. „Wachlarz lady Windermere” — Oskara Wilde; godz. 22.40 dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 transm kościelna. 22.10 koncert solistów; Paryż (1724 m) 21.45 fragmenty z oper Wagnera: Koenigswusterhausen (1635 m) 16.30 koncert z Hamburga. 20.00 koncert kameralny z Berlina. 22.30 muzyka taneczna: Daventry (1554 m) i Londyn (261 m) 21.15 koncert symfoniczny; Motyla (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 muzyka irlandzka. 22.00 muzyka taneczna: Oslo (1071 m) 20.00 muzyka irlandzka. Budapeszt (550 m) 20.30 wieczór irlandzki; Wiedeń (516 m) 20.00 koncert z Berlina; Medjoan (501 m) 20.45 „Il Piccolo Re” opt. Kalmana; Rzym (441 m) 21.00 muzyka irlandzka.

23-cia Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W 27-mym dniu ciągnięcia 5-tej klasy wygrane padły na następujące numery:

- 1. Wygrana 250 zł. + premja 3.000 zł. padła na nr. 9373.
2. Wygrana 250 zł. + premja 3.000 zł. padła na nr. 10335.
3. Wygrana 250 zł. + premja 3.000 zł. padła na nr. 90085.
4. Wygrana 250 zł. + premja 3.000 zł. padła na nr. 202723.
5. Wygrana 250 zł. + premja 3.000 zł. padła na nr. 203137. 10.000 zł. na nr. 147489.
Po 3.000 zł. na nr. nr. 28797 38105 46717 143800 175035.
Po 2.000 zł. na nr. 22495 34545 88241 104717 108749 118285 119461 161666 168817 171459 172232 194567 198701 200503 205139 205590.
Po 1.000 zł. na nr. nr. 5745 18906 21095 30888 35252 45022 47125 49720 53186 57818 70826 76557 76713 86544 87675 94932 113178 114745 119506 121043 133561 140392 166475 174167 172648 176356 176467 176734 179921 180573 187040 193838 197887 201748.
Po 500 zł. na nr. nr. 106 1449 2572 2839 3239 3461 3756 6823 8634 8910 10086 10994 11513 13461 15299 15511 23435 24824 24872 26409 27470 29736 35956 35122 35794 38294 40976 41974 43776 45109 45257 45991 46644 46848 47049 48265 51457 51987 51998 52266 52790 54755 55538 55624 58724 62400 65743 65959 67051 70257 70635 71774 73189 73727 74445 77144 81270 81769 83349 85928 88952 91925 91945 92132 92599 92645 94130 94694 95466 98205 98324 98394 98942 99936 101378 101985 104149 104413 104581 105327 106263 107508 107821 109418 110589 110999 111631 112274 112585 114857 118979 120822 122108 123205 123829 124832 126615 127158 128880 128910 131723 133311 136794 140728 142457 142753 144653 147290 148783 149104 149383 149682 151548 151717 155586 156287 156786 158044 158927 161313 162762 164063 166476 166549 168666 169103 172420 172929 172993 173561 175569 177161 182270 185806 186361 186396 187291 189743 191399 191467 192653 194326 196288 196255 197219 197685 198531 198958 199742 200276 200425 201109 202659 204227 205054 208797.
Po 250 zł. padła na numery następujące: 37 67 82 127 42 92 220 88 327 428 72 85 519 49 55 58 65 97 618 65 756 875 79 94 910 1251 332 402 549 62 611 740 48 66 910 33 61 89 2192 288 94 378 516 609 714 24 3019 71 207 52 418 507 63 77 611 38 809 910 41 4022 38 73 117 210 389 654 752 919 57 5003 13 55 391 580 86 6019 73 74 98 223 493 583 86 616 40 73 739 816 70 979 87 7120 83 449 531 610 787 851 55 85 960 8063 83 191 93 286 425 34 81 515 682 715 37 75 853 993 9084 97 226 57 77 80 413 823 964 10032 43 167 87 97 293 371 91 420 566 669 734 98 809 912 11102 75 223 441 52 68 779 894 947 86 95 12079 191 268 389 450 50 711 677 91 734 70 863 936 66 82 13117 22 42 94 240 50 313 401 27 67 69 510 633 702 25 14072 115 73 88 270 324 77 559 618 69 85 88 757 83 814 36 80 83 15066 63 84 92 283 376 451 575 615 54 891 916 16052 94 204 32 592 720 937 17059 99 107 86 244 335 471 529 87 93 667 757 820 62 916 18085 124 55 74 88 96 203 304 40 59 463 73 509 39 40 624 85 91 809 24 19056 108 201 396 459 532 45 689 94 731 32 49 896 926 37 20137 72 219 566 696 779 98 813 38 44 909 21030 37 39 113 42 80 96 214 428 504 46 607 701 821 38 949 74 22025 55 84 85 88 153 213 15 28 56 451 82 533 66 678 744 893 94 952 23214 345 522 39 67 651 55 81 812 67 93 24075 91 137 67 315 44 75 451 761 836 62 99 913 20 32.
25094 143 45 234 300 447 68 78 627 714 861 916 80 26019 25 96 114 56 81 305 80 755 27007 50 106 17 27 41 281 375 441 72 76 572 705 86 28060 134 45 85 489 521 634 51 66 834 40 947 99 29020 76 119 91 99 220 70 308 77 401 506 657 759 87 97 832 959 30035 145 457 703 83 875 97 921 31147 238 60 83 321 86 423 552 54 55 638 761 823 40 59 909 15 25 32196 266 368 418 97 593 670 734 65 855 83 921 33165 231 75 323 34 534 62 760 74 34160 67 69 75 203 52 63 534 82 666 807 934 42 35058 215 79 427 529 33 36 648 871 908 36006 547 606 824 956 86 37051 160 241 62 490 528 38 41 81 651 54 706 17 81 863 38007 73 267 301 420 28 34 90 501 17 909 30 63 39120 86 418 25 787 846 49 60 40073 162 478 514 72 93 633 34 55 77 759 806 909 41126 228 86 375 438 69 83 539 748 91 86 42138 300 487 620 706 800 43064 191 246 572 99 648 764 84 845 44152 578 82 652 85 716 805 42 906 48 45020 39 329 35 70 510 618 36 47 62 69 99 730 35 37 919 46211 346 75 414 552 79 807 31 509 82 918 28 47068 71 112 215 64 506 604 9 701 6 91 814 48072 144 314 34 417 61 504 669 75 702 4 25 45 94 935 49045 112 218 25 36 72 83 416 23 747 900 7 11 29 48.
50047 103 249 93 96 429 33 581 643 83 753 885 91 989 95 51165 85 310 35 519 42 69 76 601 9 14 63 87 731 89 844 928 52017 165 96 345 78 480 96 565 640 863 53054 125 48 53 59 99 204 352 414 16 623 68 85 768 84 92 823 65 66 88 54041 109 37 203 496 512 608 61 66 749 962 55037 111 82 258 540 617 43 912 56170 85 208 311 623 754 57131 81 87 278 509 11 013 99 738 854 79 963 58019 66 149 355 71 528 606 728 90 900 6 14 36 59132 62 205 320 24 97 435 578 83 635 50 66 79 94 729 41 42 830 60161 206 90 339 489 99 510 37 622 721 54 80 920 61074 87 161 70 86 628 42 75 98 62187 219 63 65 626 39 806 63164 218 324 35 443 66 538 615 849 60 64023 30 65 110 71 201 460 623 749 65040 254 322 46 642 65 70711 68 74 812 44 53 58 91 935 37 66029 87 183 233 52 393 420 57 88 95 520 731 804 964 67085 102 30 77 313 54 59 405 13 62 81 504 46 690 723 864 68011 24 27 243 374 494 534 93 664 942 69135 214 18 332 34 469 561 79 83 90 647 766 871 70035 96 215 97 300 48 73 929 779 842 66 71006 141 262 82 533 48 787 825 44 72044 261 452 501 5 8 660 726 818 31 32 88 959 64 73000 68 88 250 501 660 61 900 74029 201 606 61 900 74029 201 88 340 45 91 489 537 88 87.
75203 55 94 351 77 94 452 523 79 97 721 25 91 800 64 947 89 76030 56 157 450 523 625 73 99 709 51 88 884 939 77061 89 122 221 46 90 356 905 42 78012 28 141 95 206 648 95 79096 112 45 234 398 85 403 96 503 645 730 99 834 41 92 80173 466 80 89 623 728 29 71 807 963 81035 159 74 92 209 558 925 82025 84 143 46 86 215 72 90 91 323 94 406 54 628 62 731 819 27 83065 210 534 659 777 831 94 904 84009 43 131 90 217 21 81 338 501 760 989 85156 327 46 445 82 554 672 863 920 56 74 89024 243 60 317 18 30 406 545 698 727 34 72 87001 33 229 356 76 822 88023 278 98 435 41 42 96 512 31 46 627 85 773 98 846 91 89213 61 625 775 816 21 65 962 99331 400 87 569 800 78 91222 51 302 514 604 13 45 779 894 92016 24 52 96 247 337 411 27 83 632 34 41 725 46 896 98 905 21 93050 92 134 44 280 321 85 523 636 66 90 811 60 934 59 94030 117 322 406 611 926 95256 67 301 564 703 47 69 87 875 979 95295 303 461 66 510 612 20 23 39 733 52 828 91 918 24 45 52 97126 65 225 37 38 67 351 85 530 50 717 822 31 90 915 92 93608 58 77 111 201 65 328 61 441 15 569 60 633 786 917 99070 74 264 388 424 640 770 823 995.
100126 250 56 328 46 55 65 542 50 611 12 96 713 42 807 55 65 918 34 93 101096 134 43 437 56 771 986 102252 77 79 303 11 93 585 802 76 485 103015 126 81 95 363 442 532 673 77 724 923 104188 299 469 96 637 76 793 806 51 85 934 61 95 105053 156 247 492 519 36 859 62 94 98 905 905 66 108006 23 36 91 232 50 315 400 92 719 961 107122 63 64 287 467 74 99 578 602 59 82 735 830 933 69 108047 138 77 259 526 761 91 811 38 60 964 89 98 109066 101 233 39 354 404 621 58 767 894 957 63 110013 123 34 287 309 27 532 97 627 88 716 73 933 88 94 111184 205 56 442 88 639 802 986 112027 63 139 89 309 65 407 72 548 622 700 813 33 916 73 113067 83 154 217 366 461 552 65 727 803 47 71 90 975 114089 96 97 113 230 394 409 37 39 685 715 63 894 989 115018 34 82 317 41 78 87 445 46 622 63 720 812 36 960 116007 96 223 74 461 68 641 724 873 960 117012 175 89 368 434 66 526 46 649 803 4 7 928 86 118199 266 327 78 523 624 79 751 807 26 914 94 97 119003 86 208 359 552 717 50 52 886 924 120014 99 178 314 42 54 72 472 605 25 90

Reklamę gazetową

na terenie

Małopolski i Podola

rozpowszechnia korzystnie

Kurjer Lwowski

L w ó w, Lwimowicza 17.

800 67 88 121320 26 411 67 505 606 79 770 96 931 122266 519 88 881 933 80 120329 39 193 396 449 537 40 49 724 837 75 918 39 124024 30 32 104 233 318 76 424 542 648 761 801 2 60 967.

125225 317 21 489 575 96 658 709 22 50 724 957 128057 120 336 87 406 530 87 725 812 31 71 976 127056 198 228 96 402 16 564 610 865 924 128020 263 323 34 416 81 615 849 975 120060 275 347 695 799 830 987 130025 279 312 499 659 75 969 131049 104 28 230 329 57 416 59 684 99 747 908 86 132109 67 561 601 713 97 808 10 47 950 133121 92 224 86 923 45 405 22 40 48 75 536 42 63 91 762 89 886 906 10 60 66 134048 233 313 401 10 60 517 63 66 78 717 42 45 135049 463 676 719 25 30 37 912 36 84 136046 160 444 757 819 137099 100 41 201 18 29 41 69 82 98 370 416 44 57 93 666 723 863 959 138026 79 105 33 218 32 527 77 751 54 817 86 139230 93 327 38 44 466 755 96 854 906 98 140183 310 57 406 64 566 703 14 97 852 908 74 91 141032 61 171 293 314 412 1 3596 711 27 73 74 831 4 3958 142222 346 505 30 691 94 755 849 143118 76 91 214 25 308 56 77 407 614 32 733 37 809 19 144052 174 378 596 701 841 912 90 145114 50 234 71 333 49 529 64 663 81 975 986 146146 67 312 07 72 82 421 30 52 660 727 937 147052 99 279 431 520 33 693 809 98 948 70 148008 211 315 495 526 69 600 49 82 758 853 976 149079 501 22 601 8 29 45 95 724 85 860 904 7 8 89.

150022 104 36 65 213 18 63 79 94 551 617 816 28 32 62 981 151061 128 219 21 88 395 458 78 54 351 718 972 152041 114 359 579 654 767 834 91 907 55 69 153005 48 72 92 133 225 59 67 397 453 554 722 43 77 846 79 959 79 154126 235 319 33 88 225 45 97 620 31 83 734 58 848 907 33 53 155112 60 301 2 479 89 523 78 85 957 99 156981 138 45 310 691 953 157176 80 81 233 74 479 610 19 702 86 892 948 158058 137 61 593 99 809 913 159002 22 206 403 647 79 764 87 861 956 166089 205 309 58 474 81 625 38 708 963 65 161175 212 71 321 42 83 505 682 952 91 96 162004 181

W sobotę, 10. 10. 1931 r. zmarł wskutek nieszczęśliwego wypadku, nasz najukochańszy i najdroższy syn, brat i wnuczek, 6. p.

## Janusz Bogurski

w 11 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 15. b. m., o godz. 3,30 po południu, z domu żałoby, Polna 9. dw 1367

W ciężkim smutku pogrążeni  
**rodzice i rodzeństwo.**

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Towarowa 25. tel. 3180

Dnia 10. b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, 6. p.

## Franciszka Mikulska

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14. bm., o godz. 4 po poł., z domu żałoby, ul. Madalińskiego 13. zw 11 422/3

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Boskiej w Poznaniu

Wypadek 188

Dnia 12 października 1931 r., zmarł po długiej i ciężkiej chorobie w 7 Szpitalu Okręgowym w Poznaniu, mój najdroższy mąż i nasz najtroskliwszy ojciec, 6. p.

## Stanisław Stefaniak

ogniomistrz 7 p. a. c.

Pogrzeb odbędzie się z kostnicy szpitala wojkowego. Wały Jana III w czwartek, 15 b. m. o godzinie 15. o czym donosi Krewnym i Znajomym

w smutku pogrążona  
**żona z dziećmi.**

zw 11 436

P. Ludwika Marek-Onyszkiewiczowa  
rozpoczyna

## lekcje śpiewu solowego i operowego

15 b. m. Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, tel. 53-78 przyjmuje zapisy.  
zw 11 895

## SKŁAD żelaza i sprzętów kuchennych

oraz większa partja KOS po upadłej firmie Fr. Adameczak Sp. z o. o. w Bydgoszczy en bloc do sprzedania. Reflektanci zechcą łaskawie skierować oferty do: M. S CHMIDT, zarządca masy, BYDGOSZCZ, Żbożowy Rynek nr. 3.  
zw 11 424

## DOBRA RYCERSKIE

3 000 mórg magdeb., w połudn. - zachodniej części Wojew. Poznańskiego, nad granicą niemiecką na sprzedaż. Roli uprawnej 1650 mórg w tem 1/4 ziemi piaszno - buraczkowej. Łąk 600 mórg, reszta las. Bardzo dobre pastwiska, nadające się na hodowlę bydła. Komunikacja bardzo dogodna, odległość od dworca od 1/4-1 1/2 km. Bardzo wielkie polowanie, duży zwierzostan jak zające, sarny, jelenie, lisy itd. Pośrednictwo nie wykluczone. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 11 427

**Cimector**  
TEPI PŁUSKWI, MOLE  
CENTRALNE LABORATORIUM CHEMICZNE

zw 1513

## Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdański Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, przyszczech wyrzutach wszelkiego rodzaju, zerwonosci twarzy i nosa, odmrożeńach itd. Przy zamówieniach oprasza się o cel użyteczności. Świeżo nupnania. Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy. Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry bez portorium. zw 4 425

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdańsk 2, Hundegasse 43.

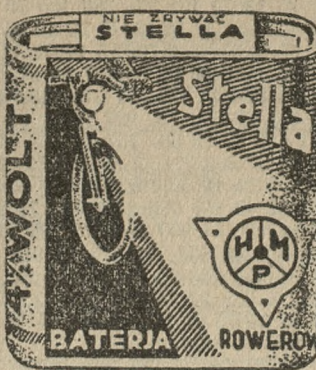
## 200 000 złotych

gotówki posiada kawaler, lat 32, wzrostu średniego, kupiec

## ożeni się

z młodą, piękną właścicielką majątku ziemskiego lub realności miejskiej. Pośred. niezawodowe mile widziane.

Wyczerpujące zgłosz. do Kurjera Poznańskiego pod zw 11 424



dw 1141

## Mereżka

metr. 20 gr., okretka 15 gr., dekatoryzowanie 30 gr., dziurki 3 gr., plisowanie spódn. 2 zł., hafty tanio wykonuje terminowo

„HAFTOPLIS” St. Rynek 10

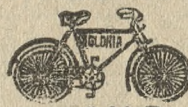
(wejście Kurzanoga obok F-my Czepczyński i Krak.)

Pw 7777/8-35.34/5

## Książkowa

biegła w książkowości gospodarczej potrzebna zaraz na stałą dobrze płatną posadę Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 11 435

**Na raty**  
miesięcznie  
**EXPRESS 20 zł**



Kromczyński, Poznań,  
Aleje Marcinkowskiego 5.  
Agenci potrzebni.

Pw 7 807

**BACZNOŚĆ! BACZNOŚĆ!**  
Codziennie od godz. 5-7,30 po południu

## W MOULIN ROUGE

w lokalach parterowych

salonowy koncert i Dancing

Ceny rewelacyjnie niskie!

Pw 7788-89.144 Kawa lub herbata 70 groszy.

Do dyspozycji salonowi tancerze. — Nowa orkiestra.

Każdy nabywający od nas

## TERENY pod Poznaniem

w cenie od 50 groszy do 1 zł, może otrzymać 19-letnią

## 6% POŻYCZKĘ

towarzystwa WZAJEMNOSC na spłatę ziemi i budowę. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15

Pw 7992-40.77

## Zbiory antycznej broni, sztychów i porcelany

powierzono mi sprzedać. Adres wskaże „PAR”, lub telefon nr. 11-01 Pw 8093-41.17

## JABŁKA ZIMOWE

„Złote renety” i „Bernierose”  
za 50 kg — 45,— zł poleca

Fa „OVUMPOL”

Poznań,

Wielkie Garbary 17, telefon 13-17.  
zw 11 431

Wzorowo zaprowadzona

## fabryka świec i wyrobów woskowych

jest z powodu śmierci właściciela w większym mieście powiat. w Księstwie do wydzierżawienia lub sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 11 425

## Wyjaśnienie!

### Nasze sukcesy:

Wzrastające z roku na rok w niebywały sposób obroty, zadowolenie coraz to liczniejszej, dziś już wielotysięcznej klienteli, zadowolonej niedoścignionej jakości naszych

oraz **baterij kieszonkowych „DAIMON”**  
i **baterij anodowych „DAIMON”**

Zazdroszcząc nam tego powodzenia, pewna firma „Centra”, nie mogąc najwidoczniej sprostać zdrowej i rzetelnej konkurencji starała się poniżyć firmę naszą wśród konsumentów przez świadome rozpowszechnianie fałszywych wieści o nas.

Ocene, czy tego rodzaju postępowanie zgadza się z zasadami uczciwego kupca i lojalnej konkurencji, pozostawiamy zupełnie spokojnie tak naszej wspaniałej klienteli, jak i właściwemu sądowi, przed który pozwaliśmy wspomnianą firmę.

Sąd Okręgowy, Wydział II. Handlowy, Kraków, dnia 5. października 1931 pod liczbą czynności: II. Cg. J. 365/31 wydał w sprawie naszej przeciw stronie pozwanej firmie „Centra” W. Tomaszewski i Spółka, Fabryka elementów i baterij w Poznaniu, Małe Garbary 8, o zaniechanie rozpowszechniania nieprawdziwych wiadomości Ltd. zpn. następująco.

### Zarządzenie tymczasowe:

Celem zabezpieczenia roszczenia strony powodowej przeciw stronie pozwanej o zaniechanie przez stronę pozwana szkodenia przedsiębiorstwa strony powodowej przez rozpowszechnianie o niem nieprawdziwych wiadomości, zakazuje się stronie pozwanej wszelkiego rozpowszechniania o przedsiębiorstwie strony powodowej wiadomości nieprawdziwych, w szczególności wiadomości, jakoby strona powodowa była filją berlińskiej firmy radio-technicznej „Schmidt & Co.” i była jako taka zapisana do rejestru handlowego w Gdańsku i jakoby przedmiot jej przedsiębiorstwa stanowiło wedle tegoż rejestru „Vertrieb der Daimon-Erzeugnisse”, oraz jakoby Firma powodowa używała biało-czerwonych plakatów — chorągiewek — celem zmylenia publiczności polskiej co do swego charakteru jako rzekomej filji firmy berlińskiej, — a to pod rygorem egzekucji z §-u 355 s. e. —

## DAIMON

Fabryka aparatów elektrotechnicznych Sp. z o. o.  
Gdańsk

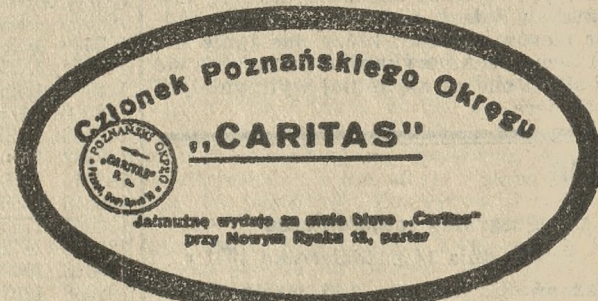
## OBERŻĘ

z pobocznymi zabudowaniami, ogrodem i placem budowlanym, w mieście powiatowym, z powodu podeszłego wieku korzystnie sprzedam. Łaskawe piśm. zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 11 429

## Urządzenie składowe

na towary krótkie, w dobrym stanie, tania do sprzedania. Odwrotne oferty Kurjer Poznański dw 1368

Poznańskiego Okręgu „CARITAS”. Tabliczki jałmużnicze



są najskuteczniejszym sposobem walki z żebractwem i włóczęgostwem.

Najtańsze, najlepsze drzewo opałowe w szczepach albo rąbane kupuje się w drwalni P. O. „Caritas”, Nowy Rynek 13. tel. 55-88.

Kupując tamże drzewo. — spełniamy czyn społeczny i bezrobotnym dajemy pracę.

4. K. 5/29. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Międzychodzie wzgl. Wielowsi, powiatu międzychodzkiego i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Międzychód, tom XI wykaz L. 384, tom XVI wykaz L. 554, tom XXII wykaz L. 697, tom XXV wykaz L. 746, tom XXXII wykaz L. 970, tom XXXIII wykaz L. 1002 oraz tom XVI wykaz L. 540 na inđę Szczepanów w gminie Międzychódzie n/W. zostaną dnia 2 grudnia 1931 r., o godz. 11-tej przed połudn. w drodze egzekucji wystawione na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 6. Nieruchomości składają się z domów mieszkalnych, tartaków, (1 częściowo spalony), chlewów, szop, podwórz, roli, łąk, lasu i t. d., o łącznym obszarze około 16,76,37 ha. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 30 września 1929 r., wzgl. 28 maja 1931 r. Międzychód, dnia 16 września 1931 r. Sąd Grodzki n/w 6 197

UCHWAŁA. Na wniosek firmy Hipolit Robiński Jawna Spółka Handlowa w Poznaniu, św. Marcin 23, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od 3 października 1931 r. do 3 stycznia 1932 r. Nadzorcą sądowym mianuje się adwokata Władza dla spraw prawnych Stefana Krynickiego, Skarbowska 21 i Barcziszewskiego Antoniego, Cieszkowskiego 9, dla spraw zarządu majątkiem firmy Książkowością i sprawami technicznymi. Poznań, dnia 3 października 1931 r. Sąd Grodzki II a. n/w 6 196

3. K. 16/29. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Lesznie przy ul. Komeniusza 20 i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Leszno, tom I. wykaz L. 29 na imię kupca **Leo Michela** w Lesznie zostanie dnia 12 grudnia 1931 r., o godz. 10-tej przed poł. w drodze egzekucji wytworiona na przetarg przymusowy w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 27. Nieruchomość w obszarze 11 a 61 m<sup>2</sup> obejmuje dom mieszkalny ze skrzydłami bocznymi, odosobnionym ustępem podwórzem i ogrodem domowym, chlew do węgla oraz szopę do drzewa i jest oznaczona nr. 1030 matrykuły podatku gruntowego, a nr. 26 księgi podatku budynkowego. Roczna wartość użytkowa mieszkania wynosi 1634 Mk., a roczna kwota podatku budynkowego 60 Mk. Wyciągi z matrykuły oraz treść księgi wieczystej mogą być w tutszym sekretariacie przejrane. Wzmiankę o przetargu zapisać w księdze gruntowej dnia 10 maja 1930 r. Leszno, dnia 8 października 1931 r. **Sąd Grodzki,** nw 6 198

Postępowanie upadłościowe nad majątkiem dłużnika **Olgierda Gordziakowskiego** z Łęgu uchyla się na skutek uchwały Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 7 października 1931 r. Śrem, dnia 12 października 1931 r. **Sąd Grodzki w Śremie,** nw 6 199

## Korzystne kupna okazyjne!

Pianino „Schimmel Lipsk”, czarne, krzyżowe, na płycie metalowej, skrzydło „Irmlera”, dywany ręcznie wiązane, lustra, gramofony, obrazy olejne, oryginały, oleodruki, elektroluxy, lampy, meble: kompl. gabinet męski z klubami w skórze, kilka gabinetów bez klubów, kompl. sypialnie i jadalnie nowoczesne, salniki stylowe, pojedyncze meble domowe i biurowe, maszyny do pisania i szycia, kuśnierskie, krawieckie, różne stoły krawieckie, składowe i t. d. oraz wiele innych przedmiotów domowego użytku sprzedawane bardzo tanio. Pw 8 097-41.23

**Poznański Dom Komisowy, ul. Dominikańska 3**  
naprzeciw kościoła. Telefon 2442.

## OGŁOSZENIE.

W sprawie zapobiegawczej do majątku firmy „Pol” Polska Fabryka Wyrobów Papierowych w Poznaniu T. z o. p., ul. Grobla 15, na skutek otwarcia postępowania układowego wyznacza się do ustalenia listy wierzycieli po myśli art. 40 rozporząd. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 1928 r. Dziennik Ustaw nr. 27, poz. 244 w porozumieniu z Sądem Grodzkim w Poznaniu termin do sprawdzenia wierzytelności

na dzień 24 listopada 1931 r., godz. 10-ta rano w lokalu powyższej firmy.

Lista wierzycieli wyłożona będzie w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 25, od dnia 5 grudnia 1931 r.

Od daty wyłożenia listy mogą osoby interesowane zaskarżyć w terminie siedmiodniowym postanowienia nadzorców co do wciągnięcia, lub odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę wymienionego Sądu, który spór ostatecznie rozstrzyga. Pw 8 094-41.19

Poznań, dnia 12 października 1931 r.

Nadzorczy sądowi:

(—) Dolewski (—) Gizella.

**Magistrat Stoł. Miasta Poznania,** przystępując do sporządzenia ogólnego planu zabudowania, obejmującego cały obszar miasta, określony dzisiejszymi granicami administracyjnymi, podaje o tem na podstawie art. 25. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 23, poz. 202) do publicznej wiadomości.

Jako podstawę do wygotowania planu, przyjmuje się wykonane przez Wydział Rozbudowy miasta częściowo uprawomocnione plany dzielnicowe, tudzież nagrodzone projekty konkursowe.

Obywatele mogą zaznajamić się z wymienionymi planami i projektami, od dnia 15 października 1931 r. do dnia 1 listopada 1931 r. codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt, od godziny 10-tej do 12-tej w Ratuszu, pokój nr. 75.

Wnioski dotyczące planu zabudowania, mogą zgłaszać zainteresowani do dnia 15 listopada 1931 r. do Magistratu, Wydział Rozbudowy Miasta. nw 6 284

**Magistrat Stoł. Miasta Poznania**

(—) Ratajski. (—) Inż. Czarnecki.

## PRZETARG OFERTOWY NA DOSTAWĘ

620 000 sztuk cegły tonówki I klasy  
2 300 000 sztuk cegły łówki  
55 000 sztuk cegły klinkerowej ciemnej (łówków)

dla budowy domów mieszkalnych w Gdyni przy szosie Gdańskiej.

Podkłady ofertowe wydaje Zarząd Kasy Emerytalnej w godzinach od 9—12 za opłatą 4,00 zł.

Wadium w wysokości 5% oferowanej sumy winno być złożone w gotówce w P. K. O. nr. 209 828 a w papierach wartościowych w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddz. w Poznaniu na rach. dep. nr. 271.

Za walory (wadium) dołączone do oferty nie odpowiadamy.

Oferty, wraz z próbkami cegieł, należy złożyć do dnia 19 października 1931 r., godz. 11-ta w Zarządzie Kasy Emerytalnej, Poznań, ul. Skarbowa 10, I. p., w zabezpieczonych kopertach z napisem „Oferta na dostawę cegły”.

Otwarcie nastąpi tegoż dnia o godz. 12-tej w obecności przybyłych ofertodawców.

Zastrzegamy sobie prawo wyboru ofertodawcy lub nieuwzględnienie żadnej oferty.

(—) Dr. Postawa,  
Przewodniczący Z. K. E.

## LICYTACJA ZASTAWU

W środę, 14 października od godz. 10 począwszy sprzedawcą będą w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20 na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę: Pw 8 096-41.21

kompl. jadalnię, kompl. salonik, kompl. pokój męski, sypialnię, kompl. kuchnię, (antyczne krzesła, foteliki i stół), biurka, bibliotekę, zegar stojący, maszynę do pisania, maszynę do szycia, dywany, obrazy, olejne oryginały (Machniewicz a Koperdzińskiego), zastawa porcelanowa, aparat fotograficzny 9 X 12 z przybiorami, lampy, oraz różne sprzęty kuchenne i domowe.

**Brunon Trzeciak,**

zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4. Tel. 2126 i 3175.

## OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:  
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811)

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

**1 SPRZEDAŻE**

**Salonik mahoniowy**  
kryty adamaszkim, saloniki biały niekryty, oraz saloniki mahoniowy lekkie wykonanie odda korzystnie Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 2442. Pw 8083-41.6

**Dywan**  
reżmie wiązany 3x4 mtr. i dywan turecki 1.80x3 mtr. odda korzystnie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8084-41.7

**Kasę „National”**  
seped elektryczny, kilka obslug. odda korzystnie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8085-41.8

**Sypialnie**  
mahoniowa, orzechowa, dębowa i biała odda tanio Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8086-41.9

**Fortepian**  
czarny marki „Irmler” odda okazynie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8089-41.12

**Pianino**  
czarne krzyżowe w bardzo dobrym stanie odda tanio Dom Komisowy Dominikańska 3, telefon 2442. Pw 8088-41.11

**Gabinet męski**  
z klubami w skórze oraz gabinet bardzo ładny bez klubów odda korzystnie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8087-41.10

**Placchy**  
nieprzemakalne worki do cebuli derki na konie, dostarcza najtaniej Wejman Syn Poznań, Kościelna 24. zdw 60 905

**Wilka w Puszczykównku**  
ładnym ogrodem ca 50 drzew owocowych przy głównym trakcie blisko dworca za gotówkę do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 71 681

**Dom**  
dow. mieście, dochód 2.000 sprzedam. Wpłata 8.000, hipoteka amortyzacyjna 9.600 zł na gruncie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 71 817

**Wille**  
w Poznaniu najlepsze położenie z ogrodem (parcela) na korzystnych warunkach sprzedam razem lub oddzielnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 215

**Dom**  
masywny w Zabikowie (na dwóch lokatorów) przy kupnie cały przónny. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 72 612

**Okazjal**  
Sprzedam tanio pianino Förstera B. Sommerfeld, Bydgoszcz, Gdańska 27. nw 5471

**Wyprzedaj!**  
**futer damskich**  
czarne żrebec bronz od 450 zł sealone 390 bibrutowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650. Namy pod futra meskie damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań. Aleje Marcinkowskiego 15. Bracia Miłscy. nw 5 857

**Motory**  
Dentz'a na ropę Diesel 4 suwakowe, oraz na benzynę 6 i 10 KM. Najnowsze modele poleca Inż. H. Jan Markowski Poznań, 430, Sew Mielżyńskiego 23, Pw 7 787-39.109

**Sad**  
owocowy to pewny i rentowny wkład gospodarski. Drzewek z pełną gwarancją dostarcza w cenie w stosunku do ich jakości bardzo niskiej Zakład Sadowniczy „Glinka” (własność Krakowskiego Towarzystwa Ogrodniczego) w Pradniku Czerwonym p. Kraków. tel. 170-33. nw 6128

**„Centrala mebli”**  
Swarzędz poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 7 773-4-30.35

**Meble**  
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 767-1.63

**Plaszcz**  
jesiennie-zimowe nadeszły piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1 — Przejmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7 761

**„Ford”**  
kilkanaście mało używanych, czterodrzwiowych karetek typ A 1929 roku, ma jeszcze do sprzedania na dogodnych warunkach „Autoruch” Sp. z ogr. odp w Poznaniu, ul. Marek Focha 134/140, telefon 77-75. Pw 7 796-37.87

**Parcelle budowlane**  
przy szosie Warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny” i „Praca” wodociągi i kanalizacja przeprowadzone — wprost od właściciela do nabycia Zgłoszenia: Małecki, Droga Debińska 11, telefon 11-90. Pw 7 995-40.127

**Używane**  
meble, garderobe, różne inne rzeczy sprzedaje kupuje Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. Pw 7 809-57.151

**Drzewka i krzewy owocowe**  
ozdobne i róże polecają A. i J. Jeske Szkołki drzew w Jelonku poczta Złotniki k/Poznań, telefon 3 Cenniki wysylamy na żądanie bezpłatnie! Dojazd do naszych Szkołek autobusami z Placu Sapieżyńskiego w kierunku Obornik dwp 1330

**Parcelle**  
budowlane dogodne warunki spłaty Kościński, Czartoria 1. Pw 7 993-40.89

**Dom**  
dwupiętrowy masywny Września, czynszowy, 60 ubikacyj. — tanio sprzedawca gospodarz. — Mosina, Lipowa 4. zdw 71 273

**Jabłka zimowe najszlachetniejszych gatunków**  
wielkim wyborze sprzedaje po najniższych cenach Owocarnia, Wielkie Garbary 40. zdpw 71 712

**Skład**  
przy św. Marcinie 2 duże wystawy w najlepszym punkcie sprzedam z urządzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 638

**Łóżko**  
żelazne, stoł. krzesła tanio. Mysłowa 12, m. 8, od 17—19, zdw 72 711

**Futra**  
okazyjne, seal, piżmowce, żrebec tanio sprzedam. Słowackiego 25, mieszkanie 11. zdw 72 758

**Kino**  
aparat „Ernemann” sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 743

**Gospodarstwo**  
28 morgowce żywym i martwym inwentarzem sprzedam, przy mieście stacji kolejowej. Andrzej Goradz, Pobjedziska. zdw 72 687

**Gospodarstwo**  
36 mórg ziemia pszenno-buraczana w jednym planie, budynki masywne twardo kryte, 2 pokoje, kuchnia, żywym i martwym inwentarzem nadkompletnym, 2 km od Rogoźna, gdzie wyższe szkoły. cena 24 000 wpłaty do ugody na długie lata sprzedaje z powodu wyjazdu od Niemca, Nowicki, Rogoźno, Stary Rynek Hotel Polonia. zdw 72 686/7

**Dom**  
masywnie murowany, 5 pokoi kuchnia, zabudowaniem, nadaje się na letnisko, rzemieślnicza, wielkiej wsi 2 km od Międzychodu, cena 7 000 zł, prywatne bez długu sprzedaje z powodu wyjazdu od Nowicki, Rogoźno, Stary Rynek, Hotel Polonia, zdw 72 684/5

**Fortepian**  
sprzedam tanio. Cena 500 zł. — Adres Kurjer Pozn. zdw 72 983

**Piekarnię**  
parowa, skład mieszkanie, (150 zł dzierżawa), Toruń, Mickiewicza 101. nw 6282

**Gościniec**  
rzeźnictwo, kolonijka, 2 morgi ogrodu, blisko Poznań, 15.000, wpłaty 10.000, Podlaszewski, Poznań, Półwiejska 18, zdw 72 885-6

**Kiosk**  
zaprowadzony sprzedam korzystnie inwalidzie lub wdowie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 808

**Sypialnia**  
dębowa z lustrami, Grunwaldzka 22b, restauracja. zdw 73 031

**Sprzedam**  
tanie pościelę używane, wózek. Rybaki 7, mieszkanie 16. zdw 72 817

**Wytwórnię cukierków**  
keksów, pierników z powodu choroby sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 994

**Skład**  
kolonijalny, dobrze zaprowadzony wygodne mieszkanie, z powodu choroby zaraz sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdw 73 001

**Okazja**  
skóra z jaguara brazylijskiego, okazynie na sprzedaż. Adr. wskaże Kurjer Poznański zdw 72 893

**Jadalnię**  
dębowa, ładna, sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 72 876

**Bandonjum**  
sprzedam. Matuszewski, Fabryczna 35. zdw 72 889

**Rower**  
męski, pierwszorzędny sprzedam. Matuszewski, Fabryczna 35. zdw 72 838

Magistrat Stoł. Miasta Poznania, przystępując do sporządzenia ogólnego planu zabudowania, obejmującego cały obszar miasta, określony dzisiejszymi granicami administracyjnymi, podaje o tem na podstawie art. 25. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 23, poz. 202) do publicznej wiadomości.

Jako podstawę do wygotowania planu, przyjmuje się wykonane przez Wydział Rozbudowy miasta częściowo uprawomocnione plany dzielnicowe, tudzież nagrodzone projekty konkursowe.

Obywatele mogą zaznajamić się z wymienionymi planami i projektami, od dnia 15 października 1931 r. do dnia 1 listopada 1931 r. codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt, od godziny 10-tej do 12-tej w Ratuszu, pokój nr. 75.



**Jednosobowy**

Półwiejska 5 III prawo.  
dzw 73 006

**Pokój**  
studentom wynajme korzystnie.  
Mickiewicza 9 m 8 1-5.  
dzw 73 008

**Pokój**  
umeblowany wynajme Waliszka.  
Wybickiego 3 dzw 73 011

**Duży pokój**  
o 2 oknach na wysokim parterze  
front elektryczność łazienka.  
Waly Jagiello 3 m 3. dzw 73 012

**Pokój**  
słoneczny dla paniek tanio —  
Piekarzy 10 boczny dom mieszka-  
nie 15 dzw 72 924

**Pokój**  
15 Szamarzewskiego 18. III.  
jw 1696

**Pokój umeblowany**  
saraz do wynajęcia Wielkie Gar-  
bary 5 mieszkanie 7.  
dzw 72 973

**Zielona**  
7. I. podwórze pokój pann.  
dzw 72 972

**Dwuosobowy**  
komfortowy, obiady Matejki 39  
mieszkanie 7 dzw 72 971

**Komfortowe**  
2 pokoje intelig. utrzymanie  
bez Wierzbiecice 5 m. 6.  
dzw 73 970

**Pokój**  
umeblowany z pianinem od 15.  
10. wolny. Sw. Marcin 20 m. 6.  
dzw 72 968

**Pokój**  
Wrocławska 38 m. 31.  
dzw 73 966

**2 panom**  
wynajme Sw. Marcin 15 miesz-  
kanie 13. dzw 72 964

**Dwuosobowy**  
wynajme. Maciejewska. Wierzbie-  
cice 39a. dzw 72 909

**Pokój**  
wsobny pani a 15 zł. bez pościeli  
Wierzbiecice 31. m. II. dzw 72 820

**Strzelecka 3 a**  
m. 8. elektryczność. bez pościeli  
panu. dzw 72 818

**Elegancki**  
pokój panom. plac Sapieżyński  
5. m. 7. dzw 72 827

**Pokój**  
na 1-2 osoby. Poznańska 21  
m. 13. dzw 72 826

**Młyńska**  
12. I prawo. pokój. dzw 72 831

**Pokój**  
balconowy. dobrze umeblowany.  
słoneczny elektryczność niekrepu-  
jący. przystanek tramwajowy wy-  
najme Stroma 6 mieszkanie 14.  
dzw 72 846

**Centrum**  
słoneczny czysty dwuosobowy.  
Murna 3. II m. 14. dzw 72 851

**Korzystnie odnowione**  
utrzymaniem bez. Matejki 1. m. 4.  
dzw 72 850

**Elegancki**  
pokój z utrzymaniem wynajme.  
Piekarzy 2. m. 4. dzw 72 860

**Pokój**  
ładny. czysty odnajme. Polna 13.  
I. lewo. dzw 72 891

**Pokoik**  
dla pani. Jankowa 21. III.  
dzw 72 892

**Pokoik**  
Wierzbiecice 24 a. parter. lewo  
dzw 72 884

**Frontowy**  
niekrepujący 1-2 osobom.  
Mostowa 4. mieszkanie 9.  
dzw 72 881

**Pokój**  
1-2 panom. Sw. Józefa 6.  
parter. prawo. dzw 72 874

**Z klatki**  
schodowej pokój Al. Marcin-  
kowskiego 15. I. lewo.  
dzw 72 857

**Frontowy**  
słoneczny. duży dla trzech osób  
z całkowitem utrzymaniem 100  
złoty. Wielkie Garbary 18. II  
Binek dzw 72 867

**Pokoik**  
oddam. Sniadeckich 11. Lecie-  
jewiska. dzw 72 866

**Z klatki**  
centralne ogrzewanie (piano).  
Matejki 51. mieszkanie 7.  
dzw 73 082

**Jedno**  
lub dwuosobowy. Zgłoszenia  
9-12. 2-5. Wierzbiecice 32 m.  
dzw 73 051

**Kulturalnemu**  
umeblowany. słoneczny. parte-  
rowy telefon. zaraz. Jaskow-  
ska. Strzelecka 14 a.  
dzw 73 047

**Pokój**  
studentom wynajme. Wyspiań-  
skiego 12. IV. prawo.  
dzw 73 046

**Przecznica 3**  
z utrzymaniem. Mieszkanie 4.  
dzw 73 038

**Pokój**  
Szwajcarska 21. mieszkanie 15.  
dzw 73 043

**12 SZUKA POKOJU**

**Śródmieście**  
lub okolica Jasnaj dwóch panów  
poszukuje dużego niekrepującego  
pokoju. Oferty z podaniem  
ceny Kurjer Pozn. dzw 72 479

**Pokoju**  
umeblowanego. niekrepującego. e-  
lektrycznością poszukuje od 15. O-  
ferty z ceną Kurjer Poznański  
dzw 72 553

**Próżnego**  
na pracownie krawiecką Oferty  
dzw 72 662

**Niekrepującego**  
centralne ogrzewanie śniadanie  
do 100 zł. okolica Nowomiejski.  
poszukuje pan 15-go Zgłoszenia  
Kurjer Poznański dzw 72 777

**Pokoju**  
próżnego śródmieście ruchliwej  
ulicy na biuro sprzedażi. wejście  
możliwie klatki schodowej od za-  
raz poszukuje. Oferty Kurjer  
Poznański dzw 72 738

**Student**  
poszukuje słonecznego umeblowa-  
nego pokoju w okolicy Uniwersy-  
tetu. Pałacu Rządowego 16 10.  
Oferty Kurjer Pozn. dzw 72 714

**Pokoju**  
śródmieściu poszukuje urzędnik  
Zgłoszenia z podaniem warun-  
ków Kurjer Poznański dzw 71 898

**Pokoju**  
umeblowanego poszukuje kawaler  
blisko Teatru Wielkiego Oferty  
Kurjera Poznański dzw 72 735

**Pokoju**  
eleganckiego łazienka i telefonem  
tylko śródmieściu poszukuje pani  
Oferty Kurjer Pozn dzw 72 733

**Pokoju**  
umeblowanego. czystego. niekre-  
pującego z elektryką w śródmie-  
ściu od zaraz w cenie 35.— zł.  
Oferty Kurjer Poznański  
dzw 72 948

**Pani**  
poszukuje pokoju z osobnym  
wejściem. światłem elektrycznym  
blisko Sew. Mielżyńskiego cena  
40-50. Zgłoszenia zaraz do Ku-  
rjera Poznańskiego dzw 72 956

**Panienska**  
poszukuje pokoju. całkiem niekre-  
pującego. najchętniej z klatki  
schodowej. Oferty Kurjer Po-  
znański dzw 72 843

**Młode**  
małżeństwo poszukuje próżnego  
dużego pokoju z użyciem kuch-  
ni w centrum od zaraz Zgło-  
szenia Kurjer Poznański  
dzw 72 703

**Pokoiku**  
do 30 zł pami na Jezycach. Zgło-  
szenia telefonicznie 73 22.  
jw 1689

**Niekrepującego**  
skromnego pokoju w centrum z  
podaniem ceny dzw 72 653

**Pan**  
poszukuje pokoju śródmieściu.  
Oferty z ceną Kurjer Pozn.  
dzw 72 858

**Panienska**  
szuka taniego pokoju (śródmie-  
ście). Oferty Kurjer Pozn.  
dzw 72 781

**Pokoiku**  
za sprzątanie szukam Oferty  
Kurjer Poznański dzw 72 838

**Poszukuje**  
pokoju jednosobowego niekrepu-  
jącego cena 40 zł Oferty Kurjer  
Poznański dzw 73 026

**Poszukuje**  
pokoju skromnie umeblowanego.  
niekrepującego z użyciem kuch-  
ni wżgl. z piecem żelaznym. —  
Oferty z ceną Kurjer Poznański  
dzw 72 978

**Studentka**  
poszukuje pokoju blisko Uni-  
wersytetu. Oferty Kurjer Po-  
znański dzw 73 050

**Pokoju**  
dużego próżnego. możliwie cen-  
tralnym ogrzewaniem Zgłosze-  
nia Kurjer Poznański dzw 73 043

**13 LOKALE**

**Lokal**  
200 m<sup>2</sup> IV. piętro na przemysł  
lub składnicę tanio. Duża winda  
nortier Kazimierz Kuźaj. Cent-  
rala Dywanów. Woźna 12 na-  
roznik Garbar. Pw 8076-40.29

**Lokal**  
handlowy odstąpię Ul. Kraszew-  
skiego. Oferty Kurjer Poznański  
jpw 1680

**Skład**  
obszerny z urządzeniem. przy ul.  
Marsz. Pocha. nadający się na  
interes spożywczy. oddam darmo  
i bez czynszu dzierżawy w zam-  
ian za sprzedaż moich artyku-  
łów pierwszej potrzeby. Oferty  
Kurjer Poznański dzw 72 581

**Pokój**  
na biuro oddam. Skarbowska 16.  
mieszkanie 4. dzw 72 892

**Zamienie**  
pierwszorzędna restauracja do-  
brze prosperująca. na dom lub  
gospodarstwo z powodu kilku in-  
teresów obroty do 30 tys. mie-  
sicznie Obiekt 70 000 Oferty do  
Kurjera Poznańskiego dzw 72 668

**Pokoju**  
z telefonem na cele handlowe —  
właśnie mieszkaniowe. Oferty  
do Kurjera Poznańskiego pod  
dzw 73 938

**Sutereny**

na warsztat szukam Oferty Kur-  
jer Poznański dzw 72 619

**Lokal**  
na warsztat skład wynajme. Do-  
zorca. Garnarska 2 dzw 72 716

**Duża**  
jasna suterena na skład lub pra-  
cownie. Wierzbicice 58. m. 7.  
dzw 72 938

**3 ubikacje**  
odpowiednie na biura adwoka-  
ckie. handlowe itp. oraz garaż  
do wynajęcia od 1 listopada.  
Zgłoszenia biuro. Domu. Aleja  
Marcinkowskiego 1. między 9  
i 1. dzw 73 049

**14 DZIERŻAWY**

**Garaże**  
oświetlone. nadające się także na  
inne przedsiębiorstwa oddam —  
Matejki 45 I dzw 72 222

**Skład**  
kolonialny z pokojem do wynaję-  
cia. Oferty St. Krieger. Lapien-  
no. dzw 73 672

**W Gostyniu**  
jest zaraz do wydzierżawienia  
mieszkanie 3 pokojowe. biuro.  
stajnie i duże podwórze. ewentl.  
skład w najlepszym położeniu  
miasta. Nadaje się na pierwszo-  
rzędny skład towarów kolonial-  
nych lub też przedsiębiorstwo spo-  
dycyjne. Zgłoszenia do agencji  
Kurjera Poznańskiego w Gosty-  
niu. nr 6 231

**Zaraz**  
wydzierżawie skład cukierków.  
owoców miasto powiatowe. ru-  
chliwa ulica. od obięcia 2-3 000.  
Oferty Kurjer Pozn. nw 6 272

**Skład**  
z kantorkiem 250 zł miesięcznie  
zaraz wydzierżawie Rzeczypospo-  
litej 4 (przy Placu Wolności)  
dzw 73 941

**Poszukuję placu**  
około 400 mtr. kw. wżgl. drzewo  
Oferty Kurjer Poznański  
dzw 73 045

**Dzierżawa**  
Piękna resztówka 550 morg. bo-  
nitetacja 240 pałac 10 pokoi. cen-  
tralne ogrzewanie. parkiet. wodoci-  
ęgi. własne światło elektryczne  
piękny park zabudowany mas-  
sowne na 12 lat. korzystnie 10  
km od Gniezna. Przejście 20 000  
zł Oraz kilkadziesiąt innych ma-  
jatków każdej wielkości poleca:  
Agencja Dobr. Kwiatkowski  
Gniezno. Lecha 4. dzw 73 977

**Majątek**  
600 morg. dwór. 16 pokoi. elektr.  
wydzierżawie 12 lat obięcia 23  
tys. Oferty Kurjer Poznański  
dzw 73 928

**Młyna**  
wodnego poszukuje do zadzierża-  
wienia. Zgłoszenia I. Dassuj.  
Gulcz. młyn powiat Czarnków.  
dzw 72 899

**Zakład dentystyczny**  
z urządzeniem na technika przy  
pryncypalnej ulicy w Poznaniu  
zaraz do wynajęcia lub na  
sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.  
dzw 73 066

**15 UZDROWISKA**

**Zakopane**  
Pensjonat „Konradówka" tylko  
dla chrześcijan. Październik. listo-  
pad 50 proc. cen urzędowego cen-  
nika. gruzlicznicy nie przyjmują.  
dzw 72 897

**Sanatorium**  
Dra Teodora Czubalskiego w Rab-  
ce. Całoroczne leczenie klimatycz-  
ne. solankowe. dietetyczne. inha-  
lacyjne. promieniste etc. W se-  
zonie jesiennym ceny niższe.  
dzw 69 377

**16 OSOBISTE**

**Obelge**  
rzucana na p. Wendrowa i panne  
Lubińska cofamy. A. & G. Rein-  
holz. nw 6249

**Pana**  
wojskowego. jadącego rowerem  
w poniedziałek przed południem.  
prosi zainteresowana o znak ży-  
cia do Kurjera Poznańskiego  
dzw 73 773

**Wł. Jagielski**  
przybądź w niedzielę 18. 10. o g.  
16 Górna Wilda 21. lub podać a-  
dres Kurjer Poznański dzw 72 906  
Brunetka z Wrażeńi.

**Unieważniam**  
zagubiona książkę wojskowa. —  
Jan Wroniecki — Wierzbiecice  
24 b dzw 72 828/9

**17 PODZIĘKOWANIA**

**Pp. Stefan i Jan  
Wawrzyniakowie**  
złożyli z okazji otwarcia nowej  
kuchni przy Starym Ryнку na  
bezbrotnych m. Poznania 100 zł.  
Szani. Ofiarodawcom składam na  
tej drodze serd podziękowanie.  
Prezydent miasta (—) Ratajski.  
dzw 73 004/5

**22 ROZMAITE**

**Sanowanie**  
przedsiębiorstw — handlowych.  
przemysłowych i w rolnictwie  
przejmuje i udziela porad do-  
świadczony fachowiec. Oferty do  
ekspedycji dzw 72 579

**Krawcowa**  
szycie płaszczy suknie elegancko.  
tanio. Szamarzewskiego 30 par-  
ter. lewo. m. 2. dzw 73 162

**Eksp. Wytwór.**

**Krajowa „Sum - Film“**  
poszukuje inteligentnych pan. pa-  
nów do wyszkolenia w organizo-  
waniu własnego zespołu arty-  
stycznego. Zgłoszenia 13 i 14 od  
godziny 5-9. Poznań. Rynek Ła-  
zarski 4 mieszka 4. dzw 72 611

**Poleca**  
się dobra kucharka. Strzałowa 7.  
Jankowiak. dzw 72 647

**Oddam**  
dziecko. dziewczę 3 miesięczne.  
na własne lub na wychowanie.  
Łaskawe - Oferty Kurjer Poznań-  
ski nw 6 274

**Oddam**  
dziewczynkę 8 miesięczną na  
własną. Oferty Kurjer Poznański  
dzw 72 734

**Dziewczynkę**  
roczną ładną i zdrową. z lepszej  
rodziny z powodu krytycznego po-  
łożenia oddam na własną. Zgło-  
szenia Kurjer Pozn. dzw 73 691

**Oddam**  
chłopczyka 1½ roku na własną.  
Oferty Kurjer Pozn. dzw 72 637

**Przyjmuję**  
skarpety do cerowania. Rybaki  
22 a III mieszka 14. dzw 73 636

**Rysunki**  
budowlane projekt. obliczenia  
korzystnie Oferty Kurjer Po-  
znański dzw 72 631/2

**Kto**  
wykonuje niedrogo ręczną merze-  
sia bieliznę? Zgłoszenia Kurjer  
Poznański dzw 72 626

**Inwalidy**  
z koncesją tylko w Poznaniu na  
pełen wyszynk potrzebują Oferty  
Kurjer P znański dzw 72 607

**Pretensje**  
wśzkiego rodzaju windykuj.  
Oferty do ekspedycji dzw 72 580

**Krawcowa**  
wykonuje fachowo tanio wszelką  
garderobe damską dziecięcą. —  
Gwarna 18. mieszkanie 7.  
dzw 72 909

**Astrolog**  
światowej sławy oblicza i prze-  
powiada wszelkie wydarzenia ży-  
ciowe. Podaje datę ślubu. ilości  
dzieci płci przyszłych. zdrady  
małżeńskie. rozwód. niebezpie-  
czeństwa seksualne choroby. wy-  
granych spadków itd. Od 50 gr  
począwszy Ul. Matejki 58. part.  
od 9 rano do 8 wiecz dzw 73 002

**Krawcowa**  
wykonuje elegancko płaszcz. suk-  
nie tanio. Krajniakówna Da-  
browskiego 90. parter. prawo.  
front. jw 1697

**Poszukujemy**  
inwalidy pełną koncesją Warun-  
ki Kurjer Poznański. dzw 72 770

**21 ZGUBY**

**Zaginął**  
wilk dnia 8. 10. okolica Winiary  
wabi się Troll. Zwrot za wyna-  
grozzeniem. Wawrzyniak. ulica  
Jasna 1. dzw 72 949

**Zgubiłem**  
książeczkę wojskowa. Uczciwego  
znalazcę proszę o zwrot pod a-  
dres Leon Szwabczyński Poznań  
Fredry 2. Drogeria Teatralna.  
dzw 73 748

**23 OŻENKI**

**Kawaler**  
lat 25. handlowiec. 155 dla bra-  
ku znajomości pozna ta droga  
miła. inteligentna paniencie lat  
16-20 skromna. gospodarna. z  
dobrej rodziny beznagannej pre-  
złości (może być biedna) celem  
późniejszego ożenku. Zgłoszenia  
wraz z fotografią. która pod sło-  
wem honoru się zwraca uprasza  
do Kurjera Poznańskiego pod  
dzw 70 716 Anonimy do kosza.

**Inżynier**  
poszukuje młodej przystojej to-  
warzyszki życia z odpowiednim  
zawodem wołnym lub majątkiem.  
Pożądany światopogląd naukowy.  
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-  
skiego dzw 72 256

**Kulturalnych**  
subtelnych panów do lat 50 na  
wyższych stanowiskach poznają  
sympatyczne. inteligentne panie  
materiałnie niezależne. Cel ma-  
trymonialny. Zgłoszenia do Ku-  
rjera Pozn. pod zw 72 705 dla  
„Wielkopolanek" i „Małopolan-  
ki"

**Mełczyzna**  
ekonomista kulturalny świato-  
wiec. przystojny. miły o dobrych  
zasadach. porzuca kawalerski  
stan i prosi tylko bogate panie  
(chętnie ze wsi) o skorzystanie.  
temsamem stworzenie sobie praw-  
dziwego piękna. Oferty Kurjer  
Poznański dzw 73 709

**Kawaler**  
30. wojskowy. plutonowy. poszu-  
kuje znajomości celem ożenku.  
Panie do 30 z gotówką złożą ofe-  
rty Kurjer Poznański dzw 72 717

**Kawaler**  
kupiec lat 35 z gotówką 4 000 zł  
poszukuje panny lub wdówki z  
składem lub gotówką celem o-  
żenku. Zgłoszenia do Kurjera  
Poznańskiego dzw 72 602

**Kawaler**  
lat 30. przystojny. ciemnoblondyn.  
kupiec posiadający w parcelach  
10 tys. i kilka tys. gotówki. po-  
szukuje żony z majątkiem. Ofe-  
rty Kurjer Poznański dzw 72 869

**24 NAUKA**

**Kurs tańców**  
rozpoczynamy  
Mikołajczak. Kledecka  
Pocztowa 29 Pw 7 804-38.216

**Poznańskie**  
Kursy Budownictwa  
Kraszewskiego 17 III. prawo.  
przyjmują jeszcze zgłoszenia na  
kursy. Pw 7 873-57.185

**Komplet**  
języka francuskiego dla dzieci  
gry i zabawy. Zgłoszenia od 10  
do 12. Irena de Brugière Matej-  
ki 59 dzw 70 966

**Bilans**  
księgowość załatwiam. lekcji  
udziałem Oferty Kurjer Poznań-  
ski dzw 73 718

**Student**  
szuka konwersacji niemieckiej w  
zamian za polską. Oferty Kurjer  
Poznański dzw 72 721

**Studentka**  
udzieli lekcji francuskiego. Oferty  
Kurjer Poznański dzw 72 779

**Kto**  
udzieli lekcji niemieckiego. Oferty  
do Kurjera Pozn. dzw 72 671

**Odpisy maszyna**  
tłumaczenia. Ogrodowa 16. II.  
prawo. dzw 73 040

**Kursy**  
książkowości. stenografji. ra-  
chunków pirania maszyna kore-  
spondencji. Kromczyńska. Ogro-  
dowa 16 dzw 73 041

**Akademja tańców**  
Wituszkowski  
Ratajecka 9 Pw 8005-57.250

**Książkowości**  
3 systemów. stenografji pisanie  
na maszynie wycząmy. Dla nie-  
zamierzonych ulgi. kurs rozpoczy-  
namy 15. Postę. Plac Sapieżyń-  
ski 2 a. dzw 72 965

**Francuskiego**  
polskiego udziałem. Oferty Ku-  
rjer Poznański dzw 72 958

**Tanie kursy tańców**  
Opaliński. 27 Grudnia 19. m. 9.  
dzw 72 793

**Kucharka**  
do wszelkiej pracy, z dobrimi świadectwami, od 15 szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 862

**Sierota**  
(młodziwiec) z znajomością wszelkich prac poszukuje posady służącego za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 678

**Uczniwa**  
sierota szuka posady jako służąca od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 627

**Bufetowa**  
zdolna poszukuje posady 15. lub 1. 11. Miejscowość obojetna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 72 622

**Skromna**  
inteligentna panienka z powściągliwością zna krawiecczyznę, pracę domową, szuka jakiegokolwiek posady. Miejscowość obojetna. Oferty podanie warunków Kurjer Poznański zdw 72 600/1

**Krawcowa**  
inteligentna panna poszukuje jakiegokolwiek posady wymagania skromne, Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 593/9

**Młodsza**  
panienka poszukuje posady jako uczennica. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 596

**Młodszy**  
pomocnik z branży kolonialnej, uczywa, dobre świadectwa, znajomość polskiego i niemieckiego, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 708

**Posługi**  
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 706

**Biuraliska**  
skromnych wymagań szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 742

**Stebnerka**  
poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 673

**Sierota**  
szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 809

**Fryzjer**  
samodzielny poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 810

**Młodszy**  
pomocnik piekarski poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 811/12

**Dziewczyna**  
uczywa, czysta z szkoła gospodarcza szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 802

**Pielęgniarka**  
szuka posady do niemożliwego lub chorej osoby. Wymagania skromne, Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 909-11

**Kucharka**  
samodzielna z dobrem gotowaniem, z dobrimi świadectwami, długoletnia praktyka, poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 913

**Kowal**  
maszynista samotny, z długoletnią praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 904-5

**Nauczycielka**  
2 lata wyższych studiów, matura gimnazjalna (francuski) i seminarjalna szuka posady prywatnej. Oferty Kurjer Poznański dwp 1361

**Posługaczka**  
z dobrimi świadectwami poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 895

**DZISIAJ W KINIE**  
Apollo: „Wygnańcy (1905)“.  
Aurora: „Buster Keaton General“.  
Casino: „Gabinet Dr. Calligari“.  
Colosseum: „Głos serca“.  
Corso: „Ludzie wiecznego mroku (Górnicy)“.  
Edison: „Kobieta“.  
Harfa: „Gdy mężczyzna kocha“.  
Kapitol: „Żeński bataljon śmierci“ oraz „Djabelek“.  
Metropolis: „Poskromienie flirciarzy“ oraz rewja p. t.: „W krainie Kowbojów“.  
Odeon: „Głód Seksualny z życia powojennej młodzieży“.  
Renaissance: „Miłość kadeta i czerwony pirat“.  
Słońce: „Madame Szatan“.  
Scala - Varieté: „Program sensacyjny“.  
Teat. „Dzie wczęta z baletu“.  
Wilsona: „Za Grzechy Ojców“.

**Postługaczka**  
uczywa, poszukuje posady popołudniowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 880

**Praczką**  
uczywa szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 894

**Krawcowa**  
rutynowana, dziennie 3 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 780

**Dziewczyna**  
z dobrimi świadectwami poszukuje posady do wszelkich prac domowych bez dużego prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 798

**Starsza**  
gospodyni - kucharka z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny, poszukuje posady od 15. lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 797

**Poszukuje**  
zaraz posady młodszego urzędnika wzgl. starszego pisarza. Mam 3 letnią praktykę w większych zakładach ziemskich ukończoną szkołą rolniczą oraz 6 miesięczny kurs weterynaryjny świadectwa i polecenia pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański dw 1260

**Pierwszorzędny**  
skrzypek dwie jazz-trabki, z dużym repertuarem, wolny od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 682

**Ekspedjentka**  
prowadząca kilka lat samodzielnie kolonialną szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 72 946

**Służąca**  
z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 920

**Sierota**  
umiejąca cośkolwiek gotować, znająca szycie, robótki, ręczne, poszukuje posady od 1. z małym wynagrodzeniem 1-2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 732

**Dobre**  
trio mieszane, kobieta jazzband, nowoczesne instrumenty, wolne od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 681

**Gospośnia**  
młodsza, samodzielna, szuka posady u samotnej osoby za skromnym wynagrodzeniem, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 022

**Książkowa**  
maszyniśka poszukuje posady za utrzymanie ewentl. pokóli. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 073

**Dzielną**  
młoda inteligentna, dobrze wychowana pielęgniarzka niemowląt i starszych osób, kółkoletnia praktyka szuka posady zaraz lub 1. 11. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 73 078

**Dziewczyna**  
długoletnie świadectwa poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 989

**Osoba**  
w średnim wieku poszukuje prania lub stróżostwa, Opieką Dworcowa dla pani Majewskiej. zdw 73 010

**Dwie dziewczyny**  
poszukują posady od 15. do restauracji lub do większej kuchni miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 020

**Służąca**  
samodzielna gotowaniem, z dobrimi świadectwami poszukuje posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 864

**Posługaczka**  
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 927

**Elektromonter**  
samochodowy i na wysokie napięcie poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 945

**Posługaczka**  
szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 974

**Dziewczyna**  
przychodnia z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. 31. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 819

**Dziewczyna**  
uczywa, skromna, religijna, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 068

**Dziewczyna**  
wielek, lat średnich poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Miejscowość obojetna. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 72 830

**Posługaczka**  
silna przyjmie posługę, pranie lub bez w tygodniu lub dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 893

**Służąca**  
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 833

**Posługaczka**  
uczywa, pracowita, poszukuje posady do południa. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 841

**Dziewczyna**  
młodsza, kochająca dzieci poszukuje posady od 15 lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 843

**Dziewczyna**  
uczywa, pracowita, z dobrem gotowaniem, dobrimi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 847

**Dziewczyna**  
skromna, uczywa, z dobrimi poleceniami szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 72845

**Panna**  
do dzieci, która rozumie wszelkie robótki i szycie, lub do lekkich prac domowych zaraz szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 854

**Pielęgniarka**  
szuka posady do niemożliwego. Łask. oferty Kurjer Poznański zdw 72 859

**Służąca**  
gotowaniem, dobre świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 878

**Poszukuje**  
posługi, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 877

**Praczką**  
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 875

**Dziewczyna**  
poszukuje posady do pomocy w kuchni lub restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 057

**Panna**  
z lepszemu domu, młoda inteligentna znająca szycie, haftowanie, język niemiecki, muzykalna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 037

**Gospodyni**  
poszukuje posady do samotnej osoby od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 821

**Pomocnik**  
piekarski poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 829

**Młodszy dekorator**  
ekspedjent na wszystkie branże poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 540

**Piekarstwa**  
chętnie się wyucze na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 535

**Hafciarka**  
poszukuje pracy poza dom za małym wynagrodzeniem. Bódnicza 16, mieszkanie 16. zdw 72 319

**Kupiec**  
starszy trzeźwy poszukuje pracy najchętniej kasjera w Poznaniu. Złożył kaucji do 5 tys. zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 354

**28 WOLNE MIEJSCA**

**Praczką**  
uczywa, czysta, potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdw 72 330

**Służąca**  
młoda potrzebna od 15. Zgłoszenia: Szewska 15, mieszkanie 3. zdw 72 747

**Bez ryzyka**  
może zarobić każdy 20 do 30 proc. przy sprzedaży bielizny, trykotażu, pończoch, skarpet itp. za minimalną kaucją Oferty Kurjer Poznański zdw 66 259

**Potrzebny**  
zaraz samotny fachowiec do fabrykacji baterji i anodówek na prowincji. Zgłoszenia referencjami, podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 73 066

**Służąca**  
uczywa, pracowita, może się zgłosić zaraz. Łukaszczyca 24, II piętro. zdw 72 775

**Młoda panienkę**  
maturzystkę muzyczną (pianino), skromnych wymagań, potrzebujemy od listopada jako nauczycielkę-towarzystkę do dorastającej córki. Smarzyński, rządcą, Nieświastów, poczta Kazimierz Biskupi, powiat Sulęca. zdw 72 901

**Dziewczyna**  
lat 15 do dziecka może się zgłosić. Szamarzewskiego 26 a, m. 6. n. w 6287

**Chłopiec**  
lat 14, do posyłek potrzebny zaraz. Pietruszewski kom. sąd. Poznań, Plac Wolności 9. n. w 6288

**KONKURS**  
osobnego gotowania na gazie z wyborem „Miss Gaz“ stoł. miasta Poznania na rok 1931/32 odbędzie się nieodwołalnie dnia 14 października r. b., o godz. 5 po poł. w sali Belwederu przy ul. Marszałka Focha 18. Wstęp wolny i tylko dla dorosłych. n. w 6280/1

# 51000

nakładu posiada tygodnik

## Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe.

# OGŁOSZENIA

przedsiębiorstw z masową produkcją, przeznaczoną dla najszerszych warstw, znajdą w nim najodpowiedniejszy organ.

Zamówienia wprost i przez wszystkie agencje ogłoszeniowe upraszamy do każdego poniedziałku godziny 10 przed poł.

Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu  
św. Marcin 70.

**Uczniwa**  
czysta dziewczyna do wszystkiego szuka posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 930

**Dziewczyna**  
skromna, uczywa z gotowaniem, z dobrimi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 929

**Kucharka**  
służąca z dobrem gotowaniem restauracyjnym i dobrimi świadectwami. Zgłoszenia: ul. Szwejcarska 20. I. Wisniewski. zdw 72 925

**Służąca**  
od 18—20 lat na Łazarz. Zgłoszenia: Skarbowska 1, Mikołajczyk, krawiectwo. zdw 73 944

**Dzielną fryzjerka**  
potrzebna od 15 bm. lub od 1 listopada br. Zgłoszenia pism. pod zdw 72 902 do Kurjera Pozn.

**Pomocnik drogerzysty**  
dobry ekspedient, dekorator i amat. fotograf, władający językiem polskim i niemieckim potrzebny od 15. 10. Zgłoszenia z podaniem pensji oraz odpis świadectw i fotografii uprasza T. Wardziński, drogerja Świecie nad Wisłą. dwp 1360

**Panienska**  
młodsza z porządnej rodziny do lekkich prac domowych potrzebna, dobre wynagrodzenie. Zgłoszenia z podaniem stosunków rodzinnych i życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 72 995

**Potrzebny**  
pomocnik ogrodniczy od 1. 11. Zgłoszenia wraz z odpisem świadectw których się nie wraca do Kurjera Poznańskiego zdw 72 550

**Służąca**  
uczywa z dobrimi świadectwami potrzebna. — Schimer, Piotra Wawrzyniaka 33, mieszkanie 7. zdw 72 608

**Rejestrator**  
bardzo dobry z dłuższą praktyką potrzebny do kancelarii adwokackiej. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 605

**Młodszy ksiązkowy bilansista**  
stenootypista potrzebny zaraz w poważnym przedsiębiorstwie. Odpisy świadectw i referencje uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 72 603

**Dziewczyna**  
wiejska jako pokojowa z praniem i prasowaniem sztywnej bielizny potrzebna do dworu od 1. XI. 31. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 602

**Pomocnik**  
i fryzjerka dzielną na stałe. Polna 30. zdw 72 589

**Krawcowa**  
i uczennica potrzebne. Poplińskich 8, m. 8. zdw 72 698

**Krawcowa**  
samodzielna potrzebna zaraz. — Rzeczypospolitej 4. zdw 72 769

**Posługaczka**  
przed południem potrzebna. — Szwejcarska 27 m. 1. zdw 72 740

**Technik budowlany**  
młodszy potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 744

**Uczennica**  
potrzebna do hurtowni galanteryjnej. Wiadomości: Dąbrowskiego 36, mieszkanie 4. zdw 72 932

**Prasowaczka**  
szywna bielizny, pomocy potrzebna. Prasownia, Kanalo-wa 16. zdw 72 856

**Pań**  
wymownych poszukuje zarobek dobry, praca przyjemna samodzielna, bez wykładów. Zgłosz. Matejki 59, m. 11 od godz. 2—5. zdw 73 085

**Podróżującego**  
zabiorę na objazd samochodem na Wielkopolskę i Pomorze za niską opłatą. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 73 062

**Pielęgniarka lub panna inteligentna**  
znająca się na dobrem chowaniu dziecka potrzebna zaraz do 2½ rocznego chłopca. Wiek 24—30. Oferty z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 73 052

**Potrzebna**  
zaraz bufetowa i dla obsługi gości na procenty. Restauracja. Wielkie Garbary 43. zdw 73 044

**Książkowej**  
bilansistki rutynowanej ze skromnymi wymaganiami poszukujemy zaraz. Podać warunki do Kurjera Poznańskiego pod zdw 73 071

**Uczeń**  
elektromechanik może się zgłosić. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 72 791

**Panna do dzieci**  
samodzielna, łagodna, zdrowa i czysta z dłuższą dobrą praktyką potrzebna do 2 dziewczynek (2 i 3½ r.) od 15 bm. Zgłoszenia 4—6 godz. Staszica 5. II p. lewo. zdw 72 883

**Posługaczka**  
świadectwa. Szkolna 13, m. 5. zdw 72 890

**Woznicę**  
sumiennego, najchętniej z prowincji za wypóczęciem 800 zł. Blicharski, Półwiejska 26. zdw 73016

**Zdun**  
do ustawienia pieca 170 wysokiego. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 73 023

**Krawcowa**  
z dobrym krojem na płaszczu, dobrze poleciona, w dom zaraz. Raj-tajczaka 28, m. 11. zdw 73 033

**Uczeń**  
dentystyczny na prowincję potrzebny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 72 990

**Dzielnego drogerzystę**  
kierownika ewtl. wspólnika do dobrze prosperującej drogerji z gotówką 3—5 tys. zł. poszukuje zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 998

### Humor zagraniczny



— A więc tak! ożeniłem się z tobą jedynie dla twego posagu!  
— Żebym ja przynajmniej mogła wiedzieć, dlaczego wysłałam za ciebie!

(Lond. Opinion). S. F

**Przedpłata** na listopad 1931, za dwa wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5,01 kwartalnie z 15,03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9,00, w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych przez wyższą, przeskąd w zakładzie, strażaków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub uszkodzowana.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściłościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P K O. Poznań nr. 200 149.

**Ogłoszenia** na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 80 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potocznej 200 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w stolicy; do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.